

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr 66/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r.

Ocena programowa

Profil ogólnoakademicki

Raport Samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **Psychologia**

Poziom/y studiów: 5-letnie jednolite studia magisterskie

Forma/y studiów: stacjonarne / niestacjonarne

Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek: Psychologia

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Symbol	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do: uniwersalnych charakterystyk poziomów w PRK ¹	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia uczenia się PRK ²
Wiedza: absolwent zna i rozumie:			
K_W01	konceptcje psychologiczne człowieka, miejsce jakie zajmuje psychologia w systemie nauk i tego powody.	P7U_W	P7S_WG
K_W02	biologiczne podstawy zachowań człowieka i posługuje się podstawową terminologią z zakresu neuronauki i neuropsychologii.	P7U_W	P7S_WG
K_W03	różnorodne podejścia do analizy procesu rozwoju człowieka w cyklu życia.	P7U_W	P7S_WG, P7S_WK
K_W04	podstawowe zjawiska społeczne i zagadnienia psychologii społecznej.	P7U_W	P7S_WG, P7S_WK
K_W05	pytania służące pogłębieniu rozumienia zagadnień zdrowia i zaburzeń psychicznych.	P7U_W	P7S_WG, P7S_WK
K_W06	funkcjonowanie procesów poznawczych, których badaniem i wyjaśnianiem zajmuje się psychologia i nauki pokrewne.	P7U_W	P7S_WG, P7S_WK
K_W07	podstawowe konceptcje psychologiczne i integracyjne osobowości oraz posiada wiedzę z obszaru psychologii różnic indywidualnych.	P7U_W	P7S_WG
K_W08	podstawowe zagadnienia z zakresu dyscyplin bazowych dla psychologii: biologicznych podstaw zachowania, logiki, filozofii, neuronauki, technologii informacyjnej.	P7U_W	P7S_WG
K_W09	sens planowania i prowadzenia badań eksperymentalnych oraz korelacyjnych, właściwego i umiejętnego posługiwania się narzędziami analizy statystycznej.	P7U_W	P7S_WG
K_W10	sens stosowania psychologii w obszarze działań diagnostycznych i pomocowych, zwłaszcza w dziedzinach psychologii: zdrowia, klinicznej, pracy i organizacji, społecznej i edukacji.	P7U_W	P7S_WG, P7S_WK

¹ Uniwersalne charakterystyki poziomów w PRK – załącznik do ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 64 i poz. 1010).

² Charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 PRK lub charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 PRK dla dziedziny sztuki - część I i część II załącznika do rozporządzenia MNiSW z dnia 14 listopada 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).

K_W11	psychometryczne podstawy pomiaru psychologicznego i zasady interpretacji wyników testowych.	P7U_W	P7S_WG
K_W12	mechanizm adaptacyjnego i dezadaptacyjnego funkcjonowania człowieka w różnych kontekstach i warunkach społecznych.	P7U_W	P7S_WG, P7S_WK
K_W13	etapy postępowania diagnostycznego, zasady prowadzenia diagnozy dla różnych celów oraz sposoby integracji uzyskanych rezultatów z użyciem różnych narzędzi badawczych.	P7U_W	P7S_WG, P7S_WK
K_W14	warunki stosowania różnych narzędzi badawczych i diagnostycznych, ich administracji i interpretacji uzyskanych rezultatów.	P7U_W	P7S_WG, P7S_WK
K_W15	etyczne i prawne uwarunkowania badań naukowych, postępowania diagnostycznego w psychologii oraz udzielania pomocy psychologicznej.	P7U_W	P7S_WG, P7S_WK
K_W16	przynajmniej jeden pakiet oprogramowania służący do statystycznej obróbki danych (najlepiej SPSS).	P7U_W	P7S_WG
K_W17	podstawowe zasady BHP.	P7U_W	P7S_WG
Umiejętności: absolwent potrafi:			
K_U01	dokonywać analizy koncepcji psychologicznych, wskazując na istotne podobieństwa i różnice w zakresie ich założeń filozoficznych, epistemologicznych i metodologicznych.	P7U_U	P7S_UW, P7S_UK
K_U02	wyszukiwać informacje z literatury, baz danych i innych źródeł, z wykorzystaniem Internetu, ze świadomością działających w nim mechanizmów.	P7U_U	P7S_UW, P7S_UU
K_U03	integrować informacje pochodzące z różnych koncepcji psychologicznych na temat prawidłowego i zaburzonego rozwoju procesów psychicznych w cyklu życia człowieka, zwłaszcza procesów poznawczych, emocjonalnych i motywacyjnych oraz relacji społecznych.	P7U_U	P7S_UW
K_U04	zaplanować, przygotować i przeprowadzić badania empiryczne, a także dokonać analizy statystycznej oraz interpretacji wyników tych analiz, poprawnie zoperacjonalizować zmienne oraz umiejętnie stosuje i interpretuje narzędzia statystyczne.	P7U_U	P7S_UW
K_U05	rozpoznawać i krytycznie oceniać istotę i przebieg różnych zjawisk społecznych z perspektywy jednostki, grup i instytucji społecznych.	P7U_U	P7S_UW
K_U06	wyjaśnić funkcjonowanie psychospołeczne osoby na podstawie zastosowania odpowiednich koncepcji i modeli osobowości wskazujących na mechanizmy intrapsychiczne i ich uwarunkowania oraz wykorzystać tę wiedzę w postępowaniu diagnostycznym.	P7U_U	P7S_UW, P7S_UK

K_U07	rozpoznawać i opisać oraz wyjaśnić uwarunkowania występujące między ludźmi wynikające z różnic temperamentu, osobowości i odmienności we wzorcach funkcjonowania społecznego.	P7U_U	P7S_UW
K_U08	stworzyć scenariusze postępowania diagnostycznego, profilaktycznego i pomocowego dla osób z grup niskiego i wysokiego ryzyka problemów i zaburzeń psychicznych w różnych kontekstach środowiskowych i życiowych.	P7U_U	P7S_UW, P7S_UO
K_U09	właściwie zastosować procedury objęte pakietem statystycznym SPSS i umiejętnie interpretować rezultaty zastosowanych analiz.	P7U_U	P7S_UW
K_U10	nawiązać kontakt i prowadzić postępowanie diagnostyczne z osobami i grupami społecznymi w obliczu różnych wyzwań i zagrożeń.	P7U_U	P7S_UW, P7S_UK, P7S_UO
K_U11	zaplanować i przeprowadzić eksperymenty służące do weryfikacji problemów z zakresu psychologii procesów poznawczych, emocji i motywacji.	P7U_U	P7S_UW
K_U12	pracować indywidualnie i w zespole projektującym oraz prowadzącym postępowanie diagnostyczne i oddziaływania pomocowe dla osób na różnych etapach życia - od dzieciństwa do późnej dorosłości.	P7U_U	P7S_UW, P7S_UK, P7S_UO, P7S_UU
K_U13	tworzyć szczegółową dokumentację wyników realizacji zadań badawczych; przygotować opracowanie zawierające omówienie tych wyników, wnioski z badania i rekomendacje.	P7U_U	P7S_UW, P7S_UK
K_U14	przygotować wystąpienie ustne w języku polskim i języku angielskim w dziedzinie psychologii, komunikować w sposób logiczny, dostosowany do warunków, celów badania i osoby badanej wyniki postępowania diagnostycznego.	P7U_U	P7S_UW, P7S_UK
K_U15	skonstruować trafne i rzetelne narzędzia badawcze do pomiaru podstawowych procesów i właściwości psychicznych jednostki.	P7U_U	P7S_UW
K_U16	dobrać odpowiednie narzędzia do rozwiązania konkretnego problemu diagnostycznego oraz zaplanować i przeprowadzić badania, a także zinterpretować uzyskane rezultaty.	P7U_U	P7S_UW
K_U17	posługiwać się językiem angielskim na poziomie co najmniej B2+.	P7U_U	P7S_UK
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do:			
K_K01	przejawiania prospołecznej postawy wobec osób o różnych potrzebach w zakresie wsparcia i pomocy psychologicznej, kontaktowania się i prowadzenia rozmowy diagnostycznej w celu określenia tych potrzeb.	P7U_K	P7S_KK, P7S_KO
K_K02	krytycyzmu wobec własnych poglądów oraz do ich zmiany w świetle danych i argumentów; podejmowania dalszego	P7U_K	P7S_KK, P7S_KO, P7S_KR

	kształcenia na skutek identyfikacji ograniczeń własnej wiedzy i umiejętności.		
K_K03	przyjmowania aktywnej postawy w rozwiązywaniu problemów naukowych na podstawie analizy i oceny dostępnych danych.	P7U_K	P7S_KK, P7S_KR
K_K04	wrażliwego reagowania na zagadnienia uczciwości intelektualnej w działaniach własnych i innych osób, respektowania zasad prowadzenia badań w sposób rzetelny.	P7U_K	P7S_KK, P7S_KO, P7S_KR
K_K05	etycznego postępowania w swojej działalności diagnostycznej, badawczej i publikacyjnej oraz w obszarze udzielania pomocy psychologicznej.	P7U_K	P7S_KK, P7S_KO P7S_KR
K_K06	nawiązywania kontaktu i współpracy z różnymi grupami społecznymi, w zróżnicowanych warunkach środowiskowych.	P7U_K	P7S_KO
K_K07	kontaktowania się i współpracy ze specjalistami reprezentującymi różne specjalności w zakresie działań diagnostycznych i pomocowych w różnych obszarach psychologii stosowanej.	P7U_K	P7S_KO, P7S_KR
K_K08	profesjonalnego działania – zarówno jako członek zespołu jak i jako lider, także w warunkach nietypowych, kryzysowych, pod presją i w stresie.	P7U_K	P7S_KR
K_K09	systematycznej pracy nad projektami długofalowymi, określania priorytetów w ramach wykonywanych zadań, współpracy w zakresie zarządzania działaniami i ich ewaluacji.	P7U_K	P7S_KK, P7S_KR
K_K10	świadomego i rzetelnego popularyzowania wiedzy z zakresu psychologii i wykorzystywania jej w różnych obszarach pracy zawodowej.	P7U_K	P7S_KR
K_K11	poszerzania i aktualizowania wiedzy w interesujących go dziedzinach nauki.	P7U_K	P7S_KR
K_K12	propagowania zasady dbałości o zdrowie psychiczne i fizyczne w swoim środowisku pracy, rozpoznawania potencjalnych zagrożeń dla zdrowia psychicznego i somatycznego.	P7U_K	P7S_KO, P7S_KR
K_K13	współpracy z profesjonalistami reprezentującymi różne dziedziny naukowe, zajmującymi się optymalizowaniem funkcjonowania ludzi w różnych warunkach społecznych i środowiskowych.	P7U_K	P7S_KO, P7S_KK

Efekty uczenia się na kierunku psychologia zostały wprowadzone Uchwałą nr 322/2018/2019 Senatu UAM z dnia 29 czerwca 2019 roku w sprawie dostosowania programu studiów na kierunku psychologia do wymagań ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce³ po wcześniejszej akceptacji: Rady Samorządu Studentów Wydziału Nauk Społecznych, Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia, Rady Instytutu Psychologii i Rady Wydziału Nauk Społecznych. Efekty aktualnie określane jako uczenia się wcześniej nazywane były efektami kształcenia i odnoszone były do efektów kształcenia w obszarze. w przypadku kierunku psychologia był to obszar kształcenia w zakresie nauk społecznych.

³ https://bip.amu.edu.pl/data/assets/pdf_file/0028/75808/Uchwala_322_dost_progr_psychologia.pdf

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Mariusz Urbański	dr hab. prof. UAM, dziekan WPIK
Błażej Smykowski	dr hab. prof. UAM, prodziekan WPIK ds. studenckich
Teresa Chirkowska-Smolak	dr hab. prof. UAM, prodziekan WPIK ds. współpracy
Katarzyna Koralewska	mgr, samodzielny referent, Biuro Obsługi Wydziału
Marlena Janasik	starszy technik, Biuro Obsługi Wydziału
Agnieszka Weltrowska	mgr inż., kierownik Biura Obsługi Wydziału
Michał Kosakowski	mgr, starszy technik, Biuro Obsługi Wydziału

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	2
Skład zespołu przygotowującego raport samooceny	6
Prezentacja uczelni	8
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim.....	11
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	11
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.....	27
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie.....	39
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry.....	48
Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 4:.....	51
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie.....	52
Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 5:.....	53
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku.....	55
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku.....	59
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	66
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	73
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów.....	75
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	79
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	81
Załącznik nr 3. Przykładowe osiągnięcia z ostatnich 5 lat, związane z działalnością dydaktyczną ...	87

Prezentacja uczelni

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu charakteryzuje się zarówno bogatą tradycją jak i nowoczesnością. Uczelnia łączy dziedzictwo założonej w 1519 roku Akademii Lubrańskiego i utworzonego w 1573 roku Kolegium Jezuickiego ze współczesnymi tendencjami w zakresie prowadzenia badań naukowych, działań edukacyjnych i tworzenia struktur organizacyjnych. Szczególnie w ostatnich latach widać wyraźne przyśpieszenie w zakresie wspomnianych obszarów aktywności. O tym, że Uniwersytet im. Adama Mickiewicza jest jedną z największych szkół publicznych w Polsce świadczy liczba 20 wydziałów i 4 filie, blisko 3000 zatrudnionych nauczycieli, ponad 34 tysięcy studentów, ponad 1300 doktorantów, liczba 88 prowadzonych na nim kierunków i ponad dwustu specjalności, liczba studiów podyplomowych, liczba kampusów i ich powierzchnia.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza jest z roku na rok coraz lepiej rozpoznawalną na świecie placówką badawczą i edukacyjną. Świadczyć o tym może zarówno uzyskanie w 2016 roku certyfikatu HR Excellence in Research przyznanego przez Komisję Europejską jak i uzyskanie w 2019 roku statusu Uniwersytetu Europejskiego w ramach konsorcjum EPICUR. Uniwersytet jest na tle innych polskich uczelni liderem w zarządzaniu jakością kształcenia. W 2010 został powołany i z powodzeniem jest realizowany program projakościowy Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia. Jego celem jest formowanie kultury kształcenia poprzez ewaluację, zapewnianie i doskonalenie jakości kształcenia.

W roku 2019, jako jedna z dziesięciu uczelni w Polsce, UAM otrzymał status uniwersytetu badawczego. Zgodnie z planami wdrażania uczelnianego programu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” jednym z zamierzonych działań jest rozwijanie kształcenia bezpośrednio bazującego na prowadzeniu badań naukowych – *research-based learning*.

UAM przywiązuje szczególną wagę nie tylko do jakości realizowanych badań naukowych i kształcenia, ale i do stosowania się do społecznego systemu wartości. Wyrazem tego jest dbałość o: (1) tworzenie sprzyjającego pracy i nauce klimatu społecznego, (2) środowisko i ekologię. UAM rozwija programy i instytucje wspierające wszystkich studentów i pracowników, a szczególnie osoby o specyficznych potrzebach. Na terenie UAM działa Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami⁴, oraz Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych „Ad Astra”. Uczelnia od lat działa na rzecz niwelowania barier architektonicznych i komunikacyjnych. Tworzonych jest też wiele form aktywności studenckiej sprzyjających rozwojowi ich zainteresowań, zdolności. Idea partycypacji społecznej przyświeca każdemu z działań. Pracownicy i studenci aktywnie uczestniczą zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio poprzez swoich przedstawicieli zasiadających w licznych radach i zespołach roboczych, w kreowaniu polityk Uniwersytetu. Skutkiem dbałości o ekologię jest wysoka pozycja Uniwersytetu w Europie w ekologicznym World University Ranking „Green Metric”.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza aktualnie przechodzi proces istotnych zmian. Ustawa 2.0 stworzyła okazję do wprowadzenia kluczowych zmian o charakterze organizacyjnym służących wzrostowi jakości realizacji jego misji i strategii. Nowy, wprowadzony w 2019 roku, Statut UAM⁵ pośród licznych zmian organizacyjnych wprowadził podział dotychczasowego Wydziału Nauk Społecznych, w ramach którego od 1974 r. funkcjonował Instytut Psychologii, na cztery nowe Wydziały. Wśród nich został utworzony Wydział Psychologii i Kognitywistyki⁶. Działania te były wyrazem zarówno docenienia po-

⁴ W pracach Biura aktywnie uczestniczą przedstawiciele Wydziału Psychologii i Kognitywistyki. Dr Małgorzata Rękosiewicz uczestniczyła w realizacji projektu *SOS Digital - Providing support to students in distress*, a prof. Błażej Smykowski jest członkiem zespołu konsultacyjnego projektu

⁵ Nowy statut: Uchwała nr 218/2018/2019 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 17 kwietnia 2019 roku w sprawie Statutu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; http://pracownicy.amu.edu.pl/data/assets/pdf_file/0004/383161/Statut-UAM.pdf.

⁶ Nowa organizacja uczelni: Zarządzenie nr 343/2018/2019 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 14 sierpnia 2019 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego; http://pracownicy.amu.edu.pl/data/assets/pdf_file/0004/389470/Regulamin-organizacyjny.pdf.

tencjału badawczego i dydaktycznego wcześniej działających w ramach Wydziału Nauk Społecznych Instytutów, jak i nieustannie rozwijanej w UAM tendencji do wzrostu autonomii wchodzących w jego skład podmiotów. Aktualnie Wydział Psychologii i Kognitywistyki ściśle współpracuje z pozostałymi wydziałami dawnego Wydziału Nauk Społecznych. Wyrazem tego są wspólne przedsięwzięcia, konsultacje planów zajęć i wymiana dobrych praktyk między zarówno władzami dziekańskimi, jak i pracownikami poszczególnych wydziałów.

Wydział Psychologii i Kognitywistyki powstał w 100-lecie utworzenia w Poznaniu Wszechnicy Piastowskiej, przemianowanej najpierw na Uniwersytet Poznański, a w 1955 roku na Uniwersytet im Adama Mickiewicza. Komentując ów fakt prof. Ryszard Stachowski⁷ zwraca uwagę, że losy Uniwersytetu od początku splecione były z rozwojem polskiej psychologii. W roku powstania Wszechnicy Piastowskiej powołano na niej Studium Psychologii. Ta wiekowa już tradycja, pełna znamienitych osiągnięć, tworzona przez wybitnych naukowców i nauczycieli została spisana w postaci tekstu pamiątkowego⁸ i zaprezentowana w postaci stacjonarnego i wirtualnego Muzeum Poznańskiej Psychologii⁹. Wydział Psychologii i Kognitywistyki, podobnie jak wcześniej Instytut Psychologii, przywiązuje szczególną wagę do kultywowania tradycji zarówno wśród pracowników, jak i studentów. Wartości takie jak identyfikacja z miejscem studiowania i szacunek dla pamięci¹⁰ stanowią bazę formowania postawy zaangażowanych w dobro Wydziału Psychologii i Kognitywistyki i dyscypliny psychologia studentów.

Z roku na rok wzrasta zaangażowanie pracowników Wydziału i studentów w życie Uczelni. Szczególnie widoczne jest to w liczbie podejmowanych przez nich ponadobowiązkowych aktywności. Na Wydziale jest aktywnych 16 kół naukowych¹¹ oraz 5 organizacji studenckich prężnie działających na rzecz różnych środowisk lokalnych poprzez prowadzone warsztaty edukacyjne. Aktualnie łącznie z ofertą kół naukowych w ofercie tych organizacji jest 26 propozycji warsztatów edukacyjnych dla szkół¹². Wszystkie działania studenckie objęte są profesjonalną merytoryczną i organizacyjną opieką pracowników Wydziału.

Ślad tradycji widoczny jest również w aktywności naukowej pracowników Wydziału. Aktualnie osiągnięciami naukowymi i dydaktycznymi może się pochwalić już czwarte pokolenie spadkobierców ojców założycieli poznańskiej psychologii: profesora Stefana Błachowskiego, profesora Andrzeja Lewickiego i profesora Bolesława Hornowskiego. Poznańska psychologia od swojego początku do dnia dzisiejszego wyróżnia się szczególnie podejściem metodologicznym, klinicznym i rozwojowo-wychowawczym. Na tych fundamentach współcześnie rozwijane są nowe wątki psychologii. Silną stroną współczesnej poznańskiej psychologii jest coraz wyraźniej seksuologia, psychologia społeczna, psychologia zdrowia i choroby, psychologia pracy i organizacji, neuronauka. Aktywna rola pracowników Wydziału w tych obszarach widoczna jest w pozyskiwanych przez nich grantach na badania naukowe, organizowanych ogólnokrajowych i międzynarodowych nierzadko cyklicznych konferencjach, redagowanych przez Wydział wydawnictwach i czasopismach¹³, powstających laboratoriach¹⁴. Ta wielowątkowość współczesnej poznańskiej psychologii przekłada się bezpośrednio na nieustannie poszerzaną ofertę zajęć fakultatywnych oferowanych studentom¹⁵. Każde z zajęć jest wynikiem refleksji naukowej i badań empirycznych prowadzonych na Wydziale przez zespoły naukowców.

⁷ <http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/o-ip-uam/dawna-historia-instytutu-psychologii/>

⁸ http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/o-ip-uam/historia-instytutu-psychologii/#Pozna%C5%84ska_Psychologia_przed_II_wojn%C4%85_%C5%9Bwiatow%C4%85

⁹ <http://uampsychemuzeum.home.amu.edu.pl/>

¹⁰ jest to widoczne w całej historii poznańskiej psychologii <http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/o-ip-uam/dawna-historia-instytutu-psychologii/>

¹¹ <http://psychologia.amu.edu.pl/kolo/>

¹² <http://psychologia.amu.edu.pl/oferta-warsztatow-dla-szkol/>

¹³ <http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/czasopisma/>

¹⁴ <http://kognilab.amu.edu.pl/>

¹⁵ <http://150.254.90.19/Studia/?dir=Psychologia-S/Sylabusy> i <http://150.254.90.19/Studia/?dir=Psychologia-N/Sylabusy>

W innowacyjny sposób prowadzimy kierunki studiów: (1) kształcące specjalistów w zakresie fundamentalnie ważnych aspektów pomocy w funkcjonowaniu jednostek w dynamicznie zmieniającym się świecie (psychologia), (2) budujące nowatorskie zasoby interdyscyplinarnych kompetencji, wiążących wiedzę i umiejętności z zakresu nauk społecznych, humanistycznych i ścisłych (kognitywistyka).

Współpracujemy z otoczeniem, przekładając osiągnięcia naukowe i akademickie na język praktyki i doświadczeń rozwijających portfolio kompetencji zewnętrznych interesariuszy Uniwersytetu.

Jesteśmy ważnym centrum aktywności naukowej, wyznaczającym standardy osiągnięć i kierunki rozwoju w kilku subdyscyplinach uprawianych nauk (metodologia, psychologia kliniczna, logika filozoficzna, neuronauka).

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1.1. Powiązanie koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni

Koncepcja kształcenia na kierunku psychologia jest zgodna zarówno w sensie merytorycznym jak i formalnym z misją i strategią wyrażoną w Strategii Rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na lata 2009-2019¹⁶, jak i misją i strategią Uniwersytetu wyrażoną w nowym Statucie¹⁷. Według założeń wyrażonych w obu dokumentach Uniwersytet przygotowuje do pracy zawodowej wysoko wykwalifikowanych, przedsiębiorczych, pełnych inicjatywy i twórczych absolwentów, tworzących nowe idee i wzorce życia społecznego, umiających działać na konkurencyjnym globalnym rynku. Uniwersytet wychowuje w duchu poszanowania praw człowieka, patriotyzmu, demokracji i odpowiedzialności za losy społeczeństwa i państwa. Koncepcja kształcenia na kierunku psychologia bazuje na tych samych, co misja Uniwersytetu wartościach: autorefleksyjność, interdyscyplinarność, współpraca, rozwój oraz transformacja i sposobach ich urzeczywistniania.

W koncepcji kształcenia na kierunku psychologia widoczne jest ukonkretnienie wartości deklarowanych w misji kształcenia Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Wskazane są w niej konkretne procesy rozwojowe, dzięki wsparciu których promowane wartości mogą zostać urzeczywistnione. W koncepcji kierunku psychologia widoczna jest szczególna koncentracja na ludziach i takich cechach ich działania jak: autorefleksyjność, interdyscyplinarność, współpraca, rozwój i transformacja. Łącznie charakteryzują one refleksyjnego praktyka. Program kształcenia na kierunku psychologia stymuluje studentów w osiąganiu tej postawy poprzez wspomaganie ich rozwoju w zakresie: (1) formowania tożsamości psychospołecznej, (2) myślenia pojęciowego: uszczegóławiania i uogólniania, (3) uspołeczniania działania i działania grupowego, (4) mobilnego sposobu funkcjonowania.

Autorefleksyjność łączymy z procesem formowania tożsamości. Dzięki niej studenci nabywają pewności siebie i łatwiej przychodzi im podejmowanie decyzji zarówno życiowych, jak i zawodowych. Pewność siebie powoduje, że stają się spójni i konsekwentni w działaniach. Stają się dla siebie i innych wiarygodni. Dzięki temu łatwiej im dotrzymywać wierności sobie i swoim wyborom oraz stają się gotowi do podejmowania zobowiązań. Stają się też godni zaufania.

Interdyscyplinarność łączymy z rozwojem myślenia pojęciowego, a szczególnie z procesami uszczegóławiania i uogólniania. Służą one formowaniu ogólnego, całościowego pojęcia nauki i praktyki. Pojęcie to dotyczy ich ciągłości i spójności. Studenci nabywają wiedzę i umiejętności pozwalające rozpoznać: (1) genetyczne podstawy przyswajanych teorii i praktyk, (2) ich powiązania z teoriami i praktykami innych dyscyplin. W ten sposób wzmacniamy u studentów holistyczne podejście do nauki i praktyki.

Współpracę łączymy z procesem uspołeczniania i działań grupowych. W programie kierunku traktowana jest ona równocześnie jako wartość i jako metodyka nauczania. Nauka we współpracy uczy wartości współpracy i pozwala nabywać i utrzymywać nawyki związane z pracą w zespołach zadaniowych. Prowadzi do profesjonalizacji współpracy, co oznacza możliwość efektywnego współdziałania z innymi bez względu na różnice. W trakcie nauki we współpracy studenci doświadczają, że zróżnicowany zespół jest bogatszy w doświadczenia a przez to bardziej produktywny, a integracja i solidarność z innymi wymusza rozwój form zachowania społecznego i moralnego.

Transformację i rozwój łączymy z rozwojem adaptacyjnego sposobu funkcjonowania. Oznacza to zdolność do zmiany. Uważamy, że adekwatne reagowanie zmianą siebie i swojego sposobu funkcjonowania na zmiany zachodzące w otoczeniu i w swojej sytuacji życiowej jest aktualnie warunkiem sukcesu życiowego i zawodowego. Żeby jednak było również źródłem zdrowego sposobu funkcjonowania, musi

¹⁶ https://bip.amu.edu.pl/data/assets/pdf_file/0019/74260/Strategia-Rozwoju-UAM-na-lata-2009-2019-nowelizacja.pdf

¹⁷ https://pracownicy.amu.edu.pl/data/assets/pdf_file/0004/383161/Statut-UAM.pdf

zostać połączone z uświadomieniem sobie swoich dążeń. W centrum mobilnego i równocześnie zdrowego sposobu funkcjonowania leży równoważenie dwóch tendencji: (1) do stałości, dążenia do zachowania wierności sobie i innym, swoim wyborom, (2) do zmienności, naturalnego i historycznego procesu zmian w środowisku. Uważamy, że rozwijanie u ludzi zdolności do kontrolowania zmienności w swoim życiu osobistym i zawodowym stanowi fundament podmiotowości.

Koncepcja kształcenia na kierunku psychologia nie tylko charakteryzuje się wysokim stopniem spójności z misją Uniwersytetu im Adama Mickiewicza. Koncepcja ta ściśle wpisuje się w jego cele strategiczne. Przede wszystkim dotyczy to celu drugiego – **Najwyższa jakość kształcenia** – i z roku na rok coraz bardziej trzeciego – **Uniwersytet otwarty na otoczenie** – celu operacyjnego strategii rozwoju UAM na lata 2009-2019, znowelizowanej w roku 2013¹⁸.

Cel strategiczny 2: **Najwyższa jakość kształcenia** realizujemy poprzez:

- wprowadzenie wewnętrznego systemu oceny i zapewnienia jakości kształcenia – poprzez prowadzenie systematycznej ewaluacji zajęć, wspieranej regularnymi spotkaniami przedstawicieli kadry naukowo-dydaktycznej i przedstawicieli studentów;
- podnoszenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich i doktorantów – poprzez wprowadzenie regularnych hospitacji zajęć, przede wszystkim doktorantów, realizację programu PO_WER „UNIwersytet JUTRA”¹⁹, systematyczną pracę Grupy dydaktyków WPiK;
- kształtowanie kwalifikacji i kompetencji osobowościowych zgodnych z oczekiwaniami społecznymi, rynku pracy oraz wcześniej Krajowymi Ramami Kwalifikacji, a obecnie Polskimi Ramami Kwalifikacji – z uwagi na kształtowanie programu studiów zgodnie z wytycznymi KRK / PRK, we współpracy z samorządem studenckim i absolwentami (szczególnie z Polskim Stowarzyszeniem Studentów i Absolwentów Psychologii) korzystającymi w praktyce z wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych podczas studiów oraz we współpracy z pracodawcami (szczególnie w ramach powołanej przez WPiK Społecznej Rady Pracodawców);
- zwiększenie udziału pracy własnej w programach studiów – z uwagi na zwiększanie w programie studiów udziału zajęć o charakterze praktycznym (ćwiczeniowym i laboratoryjnym) oraz wzrost liczby godzin przeznaczonych na aktywności, w szczególności ćwiczenia terenowe w ramach psychologii stosowanych i specjalności, zwiększanie czasu edukacyjnie aktywnego poprzez zadania dawane studentom a wymagające pracy poza godzinami zajęć, nierzadko w grupie podczas tworzenia projektów;
- rozwój studenckiego ruchu naukowego – poprzez wspieranie aktywności kół naukowych – 16 kół realizujących projekty rozwijające efekty uczenia się określone w programie studiów;
- zwiększanie oferty zajęć w językach kongresowych – poszerzanie oferty dydaktycznej o wykłady prowadzone w języku angielskim;
- wzrost mobilności studentów i nauczycieli akademickich – poprzez wspieranie udziału studentów w programach MOST, LLP i Erasmus+, w ramach indywidualnych programów nauczania oraz wyjazdy kadry dydaktycznej na zagraniczne stypendia i staże;
- przezwyciężanie barier dzielących poszczególne dyscypliny nauki poprzez tworzenie wspólnych płaszczyzn i zespołów badawczych, poprzez angażowanie studentów w prace multidyscyplinarnych zespołów badawczych oraz ścisłą współpracę kierunku psychologia i kognitywistyka.

¹⁸ https://bip.amu.edu.pl/data/assets/pdf_file/0019/74260/Strategia-Rozwoju-UAM-na-lata-2009-2019-nowelizacja.pdf

¹⁹ <http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/ip-w-dzialaniu/>

Cel strategiczny 3: **Uniwersytet otwarty na otoczenie** realizujemy poprzez zróżnicowaną działalność mającą na celu wzajemne przenikanie się naszego Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Aktywność ta dotyczy trzech obszarów: popularyzacji wiedzy psychologicznej (pracownicy, studenci, doktoranci), świadczenia usług edukacyjnych oraz wsparcia eksperckiego ze strony pracowników. Zdajemy sobie jednak sprawę, że oprócz świadczonych usług (dydaktyka na rzecz otoczenia) równie ważne są inne relacje z pracodawcami. Dopiero partnerska współpraca uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z naszymi absolwentami, pozwala nam podnosić jakość kształcenia. Dlatego przedstawiciele pracodawców, szczególnie zasiadający w Społecznej Radzie Pracodawców WPiK są obecni przy wskazywaniu, czy efekty uczenia się są zgodne z oczekiwaniami społecznymi, przy ocenianiu treści i metod kształcenia, wspierają nas podczas realizacji zajęć i zapewniają naszym studentom możliwość kontaktu z praktyką.

Nasza aktywność na rzecz otoczenia (punkt 6 raportu), oprócz oferty edukacyjnej w postaci studiów podyplomowych i kursów, dotyczy prowadzenia wykładów otwartych (m.in. w ramach uczelnianego programu Uniwersytet Otwarty, Uniwersytetu Trzeciego Wieku czy Festiwalu Nauki i Sztuki), które odbywają się na uczelni, a także wykładów i spotkań popularyzujących wiedzę na zewnątrz. Są to wykłady na zaproszenie szkół, instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych, warsztaty profilaktyki zaburzeń i in. czy udział w konferencjach szkoleniowych dla lekarzy i terapeutów. Pracownicy świadczą też wsparcie w postaci opracowywania opinii i ekspertyz na zlecenie instytucji wymiaru sprawiedliwości. Współpracujemy także z gospodarką przy prowadzeniu prac rozwojowo-badawczych wspólnie z przedsiębiorstwami, pracownicy Wydziału przeprowadzają diagnozę organizacyjną w dużych przedsiębiorstwach, warsztaty i szkolenia dla kadry menedżerskiej, opracowują i wdrażają programy interwencji organizacyjnej. Współpracujemy w obszarze klinicznych badań naukowych. Nie można też nie wspomnieć o tym, że nasi pracownicy i doktoranci na co dzień świadczą usługi psychologiczne i psychoterapeutyczne dla ludności.

Na szczególną uwagę zasługują projekty realizowane wspólnie ze studentami, które mają na celu nie tylko popularyzację wiedzy psychologicznej, ale też rozwijanie kompetencji społecznych uczestników (warsztaty psychoedukacyjne), jak np. AMUL (Aktywny Mały Uniwersytet Latający) prowadzący w bardzo ciekawej formie bezpłatne lekcje dla przedszkoli i szkół na wsiach i w małych miejscowościach Wielkopolski, Fabryka Młodych Profesjonalistów i inne inicjatywy studenckie, które będą dokładniej przedstawiane w innych punktach raportu (8.1). Aktywność tego rodzaju cieszy się dużym zainteresowaniem ze strony studentów, dając im okazję do wykorzystywania w bezpiecznym środowisku nowo nabytych umiejętności i do rozwijania postaw prospołecznych. Z każdym rokiem pojawiają się nowe inicjatywy, które z czasem mogą przeradzać się w programy zarządzane na poziomie Wydziału, jak np. tegoroczna współpraca z Teatrem Nowym w Poznaniu (pomoc w prowadzeniu warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży) czy tworzone w dwóch poznańskich liceach (nr 20 i 38) klasy patronackie. Poza AMUL-em prowadzonym przez prof. A. Brzezińską, działalność psychoedukacyjną studentów jest nadzorowana przez pełnomocnika ds. aktywności studenckiej, dra D. Drążkowskiego. Dbamy o to, aby każda z nowych inicjatyw była wspierana przez wyznaczonego opiekuna ze strony Wydziału.

Realizacja omawianego celu strategicznego polega również na otwarciu uczelni na to, co nam do zaoferowania ma otoczenie społeczno-gospodarcze. Dążymy do tego, aby była to zharmonizowana współpraca. W ten sposób, dzięki bliskim relacjom z pracodawcami, jesteśmy w stanie perspektywicznie kształcić naszych studentów na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego. Przedstawiciele pracodawców dostarczają nam sugestii dotyczących obszarów doskonalenia programów kształcenia (otrzymujemy takie wsparcie np. ze strony Społecznej Rady Pracodawców), wspierają nas podczas realizacji zajęć dydaktycznych (głównie ćwiczeń terenowych), organizując wizyty studyjne dla studentów, oferując dodatkowe staże i wolontariaty. W ten sposób mamy też okazję uzyskać informacje dotyczące zewnętrznej oceny efektów uczenia się osiągniętych przez naszych studentów. Szerzej na ten temat piszemy w punkcie 6 raportu.

1.2. Powiązanie kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową

Koncepcja kształcenia na kierunku psychologia w UAM w warstwie merytorycznej, a więc dotyczącej treści i metod, wynika bezpośrednio z obszarów badań, w których prowadzą swoje prace nauczyciele akademicy. Większość z nich zatrudniona jest na etatach naukowo-dydaktycznych, przez co mają możliwość bezpośredniego i natychmiastowego wdrażania odkryć dokonywanych w interesujących ich obszarach do dydaktyki. Poza tym studenci zachęceni są do angażowania się w prowadzone przez nich studia i badania. Sami też licznie angażują się w badania naukowe w ramach kół naukowych, których opiekunami naukowymi z zasady są nauczyciele akademicy.

Na Wydziale obowiązuje zasada obsadzania przedmiotów i powoływania kół naukowych w powiązaniu z obszarem zainteresowań naukowych nauczyciela akademickiego czy opiekuna koła.

Koła naukowe powoływane są z inicjatywy studentów. Kiedy zbierze się grupa studentów zainteresowanych określoną problematyką badawczą zgłaszają się oni do pełnomocnika ds. aktywności studenckiej, z którym precyzowany jest problem badawczy koła i pod kontrolą którego przygotowywana jest dokumentacja niezbędna do rozpoczęcia prac koła. Wymagana dokumentacja²⁰ to: wniosek o powołanie koła, jego statut, lista chętnych do pracy w nim, program badawczy na najbliższy rok. Wskazywany jest też opiekun naukowy wybrany spośród pracowników WPiK, zajmujący się badawczo problematyką zgodną z charakterem koła. Tak zgromadzona dokumentacja przekazywana jest prodziekanowi ds. studenckich do zatwierdzenia. Koła na koniec każdego roku zdają pisemne sprawozdanie z wykonanych prac. Efektem prac kół jest wiele konferencji naukowych np. cykliczna już konferencja *Rozmiar w umyśle*, wzrastający z roku na rok udziałów studentów w konferencjach krajowych i zagranicznych, liczba monografii naukowych np. „Ścieżki wkraczania w dorosłość” pod redakcją Anny Brzezińskiej i Weroniki Syski oraz artykułów naukowych. Szczegółowa informacja dostępna jest na stronie Wydziału²¹. Na wydziale funkcjonuje aktualnie 16 kół naukowych:

- GRIK (Grupa Robocza Inżynierii Kognitywistycznej),
- Koło Naukowe Zaburzeń Odżywiania,
- Koło Naukowe Psychologii Społecznej,
- SKUTEK (Studenckie Koło Ugruntowywania Teorii w Eksperymentach Kognitywnych),
- Koło Naukowe „Bliżej Neuropsychologii”,
- Koło Naukowe Psychologii LGBT,
- Koło Naukowe Psychologii Religii,
- Zarządzanie Zasobami Ludzkimi,
- Koło Naukowe Psychoanalizy UAM,
- Koło Naukowe Psychoanalizy Lacanowskiej UAM,
- Studenckie Koło Projektowania i Analiz Narzędzi Psychometrycznych,
- Psychologia Rodziny,
- Sekcja Koła Naukowego Psychologii Zdrowia – Psychologia Sportu,
- Koło Naukowe Psychologii Kultury,
- Koło Naukowe Good Language Learners,
- Koło Naukowe Niepełnosprawności Intelktualnej,

Ich działalność opisana jest na stronie internetowej Wydziału²².

Przywiązujemy dużą wagę do autorytetu naukowego osób prowadzących przedmioty na kierunku psychologia. Zależy nam, aby nauczany przedmiot był związany z realizacją pasji naukowej osoby prowa-

²⁰ <http://psychologia.amu.edu.pl/przewodnik-studenta/przewodnik-studenta-iii-aktywnosci-studentow/>

²¹ <http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/studia/kola-naukowe/>

²² <http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/studia/kola-naukowe/>

dzącej. Nierzadko też zdarza się, że jest on powiązany również z praktyczną, pozaakademicką działalnością dydaktyka. W przeważającej mierze nauczyciele akademicy są zarówno badaczami, jak i praktykami.

Studenci kierunku psychologia angażują się w pracę badawczą działających na Wydziale 6 laboratoriów²³. Wdrażani są do pracy badawczej w laboratoriach zarówno w trakcie zajęć realizowanych w ramach programu studiów:

- Laboratorium Badania Rozwoju i Uczenia się: na zajęciach ze specjalności *Organizacja środowiska uczenia się*,
- Laboratorium Badań Psychologicznych w Zakresie Medycyny Pracy: na zajęciach *Doradztwo personalne* i *Praca a zdrowie*,

jak i (najbardziej aktywni) poza nimi w:

- Laboratorium Badania Działań i Poznania: badania z zakresu kognitywistyki (nauk poznawczych), elektrofizjologii oraz neuronauki,
- Laboratorium Psychofizjologii Zdrowia: badania z zakresu emocjonalnych i motywacyjnych uwarunkowań zdrowia somatycznego,
- Laboratorium Badań Jakościowych i Mieszanych w Psychologii Klinicznej: umożliwia realizację przez studentów projektów badawczych prowadzonych w podejściu jakościowym i mieszanym,
- Laboratorium Badania Rozumowań: w szczególności w projekcie Test & Research Center for Vienna Test System (w ramach współpracy z Schuhfried GmbH) – nad polską normalizacją wybranych testów z Wiedeńskiego Systemu Testów.

W 2020 r. na Wydziale uruchomiony zostanie program Studenckich Asystentów Badawczych²⁴. Jego celami są:

- aktywizacja zaangażowania naukowego studentów Wydziału Psychologii i Kognitywistyki UAM oraz umożliwienie im poznawania warsztatu naukowego pod przewodnictwem pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału, posiadających co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego;
- pomoc w pracy naukowej pracowników Wydziału Psychologii i Kognitywistyki UAM poprzez udostępnienie im studenckich asystentów badawczych przy prowadzonych przez nich badaniach;
- promowanie wspólnotowego wymiaru uczelni poprzez sprzyjanie spersonalizowanej relacji uczeń-mentor.

Wiodące obszary badań Wydziału Psychologii i Kognitywistyki w zakresie psychologii to: psychologia kliniczna człowieka dorosłego, seksuologia kliniczna, psychologia zdrowia i choroby, psychologia edukacji, psychologia pracy i organizacji, psychometria i metodologia badań psychologicznych, diagnoza psychologiczna, psychologia poznawcza, psychologia emocji i motywacji, psychologia społeczna, psychologia rozwoju człowieka, psychologia osobowości. Obszary te stanowią osie konstrukcyjne, wokół których tworzony jest program kształcenia na kierunku psychologia.

O obsadzie przedmiotu decyduje jego kierownik. Warunkiem dopuszczenia pracownika do prowadzenia zajęć w ramach danego przedmiotu jest jego udział w pracach naukowych powiązanych z obszarem problemowym przedmiotu. Przy powoływaniu nowych lub modyfikowaniu istniejących przedmiotów,

²³ <http://psychologia.amu.edu.pl/laboratoria-wpik/>

²⁴ http://www.psychologia.amu.edu.pl/wp-uploads/Zalacznik_Regulamin_SAB.pdf

a szczególnie przy poszerzaniu oferty zajęć fakultatywnych Rada programowa kierunku studiów psychologia stosuje kryterium zgodności realizowanych prac naukowych z nauczaniem przedmiotem.

Każda z nowych propozycji zajęć fakultatywnych poddawana jest, w roku poprzedzającym dopuszczenie jej do realizacji, analizie treściowej i formalnej. Do roku 2019/20 zadanie to było realizowane przez Instytutowy Zespół ds. programów kształcenia od roku 2019/20 przez Radę programową kierunku studiów psychologia. Głównym celem prac Rady jest dbałość o wysoką jakość programu kształcenia na kierunku psychologia i sposobów jego realizacji.

Zajęcia prowadzone na kierunku psychologia są okazją do udostępniania studentom osiągnięć naukowych ich kierowników i ich współpracowników. Kierownicy przedmiotów wraz z zespołami są niezrędko autorami, współautorami, redaktorami podręczników akademickich, z których korzystają studenci z całej Polski. Warto tu wspomnieć o podręczniku autorstwa prof. Jerzego Brzezińskiego pt. „Metodologia badań psychologicznych” i „Etyka zawodu psychologa”, o podręczniku pod redakcją prof. Heleny Sęki i prof. Lidii Cierpiątkowskiej pt. „Psychologia kliniczna”.

Naukowym zapleczem dla ścieżki specjalistycznej *Psychologia kliniczna* realizowanej w ramach bloku zajęć specjalistycznych są badania prowadzone przez zespół naukowców realizujących zespołowe i indywidualne projekty badawcze skupionych w Zakładzie Psychologii Zdrowia i Psychologii Klinicznej kierowanym najpierw przez prof. Helenę Sęk, a obecnie przez prof. Lidię Cierpiątkowską. Naukowym zapleczem dla ścieżki specjalistycznej *Psychologia edukacji* realizowanej w ramach bloku zajęć specjalistycznych są badania prowadzone przez zespół naukowców realizujących zespołowe i indywidualne projekty badawcze skupionych w Zakładzie Psychologii Rozwoju kierowanym najpierw przez prof. Annę Brzezińską a obecnie przez prof. Błażeja Smykowskiego. Naukowcy z tego zakładu kierują również takimi przedmiotami z bloku zajęć oblięatoryjnych jak *Psychologia rozwoju człowieka w cyklu życia, czy Zdrowie publiczne*. Naukowym zapleczem dla ścieżki specjalistycznej *Psychologia pracy i organizacji* realizowanej w ramach bloku zajęć specjalistycznych są badania prowadzone przez zespół naukowców realizujących zespołowe i indywidualne projekty badawcze skupionych w Zakładzie Psychologii Pracy i Organizacji kierowanym najpierw przez prof. Marię Strykowską, a obecnie przez prof. Teresę Chirkowską-Smolak. Naukowym zapleczem dla ścieżki specjalistycznej *Psychologia Społeczna* realizowanej w ramach bloku zajęć specjalistycznych są badania prowadzone przez zespół naukowców realizujących zespołowe i indywidualne projekty badawcze skupionych w Zakładzie Psychologii Społecznej kierowanym najpierw przez prof. Michała Stasiakiewicza, a obecnie przez prof. Łukasza Kaczmarka. Każdy z tych zakładów prowadzi dodatkowo afiliowane przy nim laboratorium badań empirycznych. Studenci w ramach zajęć i w ramach dodatkowych form aktywności (koła naukowe) mogą uczestniczyć w pracach laboratoriów.

Szczególne znaczenie dla realizacji programu kształcenia na kierunku psychologia mają osiągnięcia naukowe Zakładu Metodologii i Statystyki kierowanego do niedawna przez prof. Jerzego Brzezińskiego, a obecnie przez prof. Elżbietę Hornowską. Badania realizowane przez członków tego zakładu gwarantują nie tylko najwyższy poziom naukowy realizowanych przez nich zajęć z zakresu *Metodologii i statystyki oraz Psychometrii*, ale i powodują, że udostępniane osiągnięcia naukowe podnoszą świadomość metodologiczną studentów na najwyższy poziom. Widoczne jest to w krytycznej postawie jaką mają studenci kierunku psychologia względem studiowanych teorii i badań oraz w prowadzonych przez siebie pracach empirycznych, a przede wszystkim podczas pisania prac dyplomowych. Z roku na rok coraz silniejszy pod względem naukowym staje się Zakład Seksuologii Klinicznej i Społecznej kierowany przez prof. Marię Beisert. Wynikiem tego jest coraz więcej ofert zajęć fakultatywnych z tego zakresu. Wartym zauważenia osiągnięciem jest wprowadzona niedawno specjalność z zakresu psychologii kryminologicznej i kryminalistycznej. Podejmowane są też wysiłki prowadzące do poszerzenia oferty psychologii stosowanych realizowanych na kierunku psychologia o *Seksuologię kliniczną*. Również pozostałe przedmioty programu realizowane w mniejszych i oblięatoryjnych formach są ściśle powiązane z badaniami realizowanymi przez poszczególne zakłady Wydziału. Zakład Psychologii Osobowości kierowany do niedawna przez prof. Annę Suchańską, a obecnie przez prof. Aleksandrę Pilarską odpowiedzialny

jest na jakość realizacji przedmiotu *Psychologia osobowości* oraz *Psychologię emocji i motywacji*. Zakład Psychologii Ogólnej kierowany do niedawna przez prof. Jacka Paluchowskiego, a obecnie – pod nazwą Zakład Psychologii Poznawczej – przez prof. Adama Putko odpowiedzialny jest za jakość realizacji przedmiotu *Psychologia poznawcza* oraz *Psychologia różnic indywidualnych*. Podobne zasady przydziału prowadzących do kierowania i prowadzenia przedmiotów obowiązują w realizacji całego programu kształcenia na kierunku psychologia na obu trybach.

Duże znaczenie dla kształtowania jakości na kierunku psychologia ma współpraca ze specjalistami zatrudnionymi w innych instytucjach naukowych i w praktyce (szerzej na ten temat w punkcie 6 raportu). Od dawna realizowana polityka doprowadziła do tego, że podtrzymywana jest współpraca z byłymi pracownikami UAM, którzy wybrali inne miejsce pracy jak i nawiązywana jest współpraca z osobami, które do tej pory z kształceniem akademickim nie miały styczności. Temu celowi poświęcone są na Wydziale specjalne środki. Co roku najpierw Instytut, a aktualnie Wydział zawiera krótko- i długoterminowe porozumienia o współpracy. Dzięki pozyskanym środkom z programu PO_WER²⁵ pt. „UNIwersytet JUTRA” możliwe stało się zatrudnienie większej niż wcześniej liczby przedstawicieli pracodawców do prowadzenia zajęć. Aktualnie Wydział współpracuje w tym zakresie z 16 ekspertami.

1.3. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy

Zasadnicze zręby aktualnie realizowanego programu kierunku psychologia powstały w 2008 roku. Przez lata realizacji podlegał on korektom związanym z wprowadzeniem przez Uniwersytet do programów kierunków nowych przedmiotów wynikających z konieczności ich dostosowania do nowych wyzwań i aktualnych wymagań formalnych. Wprowadzono takie przedmioty jak *Technologie informacyjne* czy *Ochrona własności intelektualnej*. Zmiany dotyczyły również organizacji nauczania i opanowywanego poziomu *Języka angielskiego*.

Kontrola nad jakością koncepcji kształcenia na kierunku psychologia sprawowana była do 30 września 2019 roku przez organy przekształconego w Wydział Psychologii i Kognitywistyki Instytutu Psychologii i przez nieistniejący już Wydział Nauk Społecznych. Wydział Psychologii i Kognitywistyki podjął intensywne działania w celu wypracowania procedur oceny zgodności koncepcji kształcenia na kierunku psychologia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy. Szczegóły dotyczące nowej procedury zawiera punkt 6 raportu.

W pracach nad powstaniem i modyfikacjami aktualnej koncepcji kształcenia na kierunku psychologia uczestniczyli interesariusze wewnątrzni i zewnątrzni. Interesariuszami wewnętrznymi byli przedstawiciele Samorządu Studenckiego i studenci będący przedstawicielami Polskiego Stowarzyszenia Studentów i Absolwentów Psychologii, doktoranci oraz pracownicy naukowo-dydaktyczni zasiadający w Radzie Programowej Instytutu Psychologii, Radzie Instytutu Psychologii, Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia. Grupę interesariuszy zewnętrznych tworzyli absolwenci psychologii stale współpracujący z Instytutem Psychologii, przedstawiciele Polskiego Stowarzyszenia Studentów i Absolwentów Psychologii, pracownicy placówek oświatowych, ochrony zdrowia oraz innych potencjalnych miejsc pracy oraz praktyk, z którymi Instytut Psychologii współpracował w ramach powierzenia im prowadzenia ćwiczeń terenowych czy zatrudniania jako ekspertów.

Na podstawie prowadzonych konsultacji ustalono, że współczesny rynek pracy potrzebuje pracowników wykazujących się zarówno ogólnymi, jak i specjalistycznymi kompetencjami, odznaczających się gotowością kształtowania swojego profilu zawodowego. Efektem tych ustaleń było podjęcie decyzji o:

- podziale przedmiotów na ogólne i specjalistyczne;

²⁵ <http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/ip-w-dzialaniu/>

- modułowej organizacji programu kształcenia na kierunku psychologia. Dzięki niej studenci mają możliwość wybierania z oferty programowej różnych treści. Konstruują w ten sposób najkorzystniejszy dla siebie, ze względu na formowanie swojego profilu zawodowego, wariant;
- corocznym weryfikowaniu i poszerzaniu oferty zajęć fakultatywnych w konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi. Dzięki temu: (1) do oferty programowej wprowadzane są co roku zajęcia obejmujące wcześniej niepodjęte problemy, (2) modyfikowane są programy wcześniej realizowanych przedmiotów tak, żeby w większym stopniu odpowiadały aktualnym oczekiwaniom co do przygotowania studentów do wykonywania zawodu psychologa.

Interesariusze zwracali szczególną uwagę na potrzebę przeprofilowywania się współczesnego pracownika. Zwrócono więc uwagę na potrzebę uniwersalnej bazy programowej i zmiennej nadbudowy. Bazę tę w programie kierunku stanowią przedmioty ogólne, które związane są z dostarczaniem studentom wiedzy, formowaniem umiejętności i postaw stanowiących kanon utrwalony w tradycji dyscypliny. W założeniu stanowić ma ona szeroki i stabilny fundament dla wielu możliwych wariantów wykonywania zawodu psychologa w dowolnym obszarze praktyki.

Nadbudowę stanowią zajęcia specjalistyczne. Są one odpowiedzią na aktualne potrzeby związane z problemami, jakie stają współcześnie przed psychologami, zarówno teoretykami, jak i praktykami. Najważniejsze z nich koncentrują się w obszarze różnych form działalności współczesnego człowieka takich jak praca, edukacja, życie rodzinne i społeczne. Tu interesariusze zewnętrzni będąc najbliższą praktyki sugerują, jakimi obszarami problemowymi warto zająć się przygotowując studentów do zawodu. Dzięki tym sugestiom oferta zajęć jest wzbogacona o nowe psychologię stosowane/specjalności takie jak *Psychologia społeczna*, czy *Psychologia kryminologiczna i kryminalistyczna*. Dzięki nim, co roku pojawiają się nowe seminaria i wykłady fakultatywne.

Interesariusze zewnętrzni poprzez swój udział w prowadzeniu zajęć w ramach psychologii stosowanych, specjalności, ścieżek jako opiekunowie ćwiczeń terenowych i pełniąc rolę ekspertów mają możliwość przekazywania informacji zwrotnych o konieczności zmian w sposobach przygotowywania studenta do zadań praktycznych. Skutkiem takich informacji zwrotnych są aktualnie toczące się prace prowadzone przez zespół pod kierunkiem prof. Lidii Cierpiątkowskiej nad stworzeniem specjalistycznych zajęć z zakresu psychologii klinicznej dzieci i młodzieży (por. 6.3). Podobna sytuacja dotyczy seksuologii klinicznej. I tu również Wydział, a szczególnie Zakład Seksuologii Społecznej i Klinicznej kierowany przez prof. Marię Beisert działa w kierunku wprowadzenia do programu kierunku zajęć pogłębiających tę problematykę. Wynikiem sygnalizowanej przez interesariuszy zewnętrznych, wzrastającej potrzeby przygotowania studentów do szeroko rozumianej profilaktyki są dokonujące się zmiany w przedmiotach *Zdrowie publiczne* i *Animacja społeczności lokalnych*. Tam przedstawiciele różnych instytucji nie tylko uczestniczą w programowaniu pracy ze studentami, ale są wykonawcami wielu jej elementów.

Program studiów na kierunku psychologia aktualizowany jest poprzez zmiany w sylabusach przedmiotów każdego roku. Modyfikacje te dotyczą nauczanych treści, metod nauczania i środków, sposobów oceniania. Zmienność treści widać w ostatnich latach w coraz bardziej obecnych na poszczególnych zajęciach, szczególnie w bloku zajęć specjalistycznych, treściach z zakresu prawa. Pojawiły się też one w ofercie fakultatywnej w postaci całych zajęć z tego zakresu: *Prawo oświatowe*, *Prawo karne dla psychologów* i *Prawo ochrony zdrowia dla psychologów*. W efekcie prowadzonej na Wydziale i w Uniwersytecie polityki podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych u nauczycieli akademickich wraz z ich poszerzaniem wprowadzane są nowe metody pracy ze studentami. Wielu z nauczycieli Wydziału skorzystało w ostatnim roku z dofinansowania z realizowanego przez Wydział Psychologii i Kognitywistyki programu „UNIwersytet Jutra” i podnosiło swoje kwalifikacje na 23 kursach i szkoleniach. Przykładem działań wspierających realizację programu studiów na kierunku psychologia są realizowane przez Wydział w ramach dodatkowej, nieodpłatnej usługi edukacyjnej programy *Mitingi umiejętności społecznych*, *Tutoring akademicki* i *Lifelong Learning*. Również w ramach programu „UNIwersytet Jutra” zakupiono 45 anglojęzycznych najnowszych podręczników akademickich wykorzystywanych w prowadzeniu zajęć. Zostały one wprowadzone jako literatura obowiązkowa do sylabusów przedmiotów.

Wprowadzane są na bieżąco do programu zajęć nowe metody diagnostyczne. Lektorium i Zakłady Wydziału posiadają ich już blisko 150.

Modułowy i fakultatywny sposób realizacji programu kształcenia na kierunku psychologia pozwala studentowi opanować wiedzę i umiejętności z kilku obszarów problemowych. Dzięki temu przygotowywany jest on do realizacji zadań zawodowych: (1) w kilku obszarach, (2) we współpracy z przedstawicielami innych dziedzin czy obszarów, (3) ale co najważniejsze do przeprofilowywania się. Na to ostatnie interesariusze zewnętrzni zwracają największą uwagę.

W rezultacie nasi absolwenci nie tylko podejmują pracę w tradycyjnie kojarzonych z zawodem psychologa miejscach pracy. Sami tworzą dla siebie miejsca pracy. Odnajdują też miejsca dla swoich kompetencji zawodowych w miejscach pracy, które do niedawna nie przewidywały zatrudniania psychologów. Nasi absolwenci bez trudu znajdują zatrudnienie, co pokazują raporty MNiSW *Ekonomiczne Aspekty Losów Absolwentów*²⁶. W opinii pracodawców absolwenci kierunku psychologia wykazują się wysokim poziomem umiejętności społecznych (w tym pracy w interdyscyplinarnych zespołach) oraz umiejętności organizacji pracy²⁷. Nasi absolwenci pozostają w kontakcie z Uczelnią. Często decydują się na kontynuację nauki w ramach proponowanej przez Wydział oferty studiów podyplomowych. W ostatnich dwóch latach 40 absolwentów kierunku psychologia podjęło naukę w ramach studiów podyplomowych w zakresie seksuologii i specjalizacji klinicznej. Wydział na stałe współpracuje z dużą liczbą²⁸ absolwentów, którzy miejsca swojego zatrudnienia udostępniają studentom, jako miejsca ich ćwiczeń terenowych i staży poza programem studiów. Pełnią nierzadko funkcję opiekunów ich staży i wolontariatów. Z roku na rok liczba współpracujących z Wydziałem absolwentów kierunku psychologia rośnie.

1.4. Sylwetka absolwenta

Sylwetkę absolwenta kierunku psychologia można scharakteryzować na dwóch poziomach: ogólnym i szczegółowym. Poziom ogólny dotyczy wszystkich studentów kierunku, poziom szczegółowy określonych ich grup. Charakterystyka ogólna dotyczy realizacji kierunkowych efektów uczenia się. Charakterystyka szczegółowa wynika z wyboru przez studenta określonej psychologii stosowanej i specjalności, a więc obszaru treści i problemów, w których zamierza się specjalizować. Stanowią one obszar stosowania postaw, wiedzy i umiejętności wyrażonych w kierunkowych efektach uczenia się. Istnieje więc ścisły związek charakterystyk szczegółowych z ogólną. Szczegółowe charakterystyki są osadzeniem w określonym obszarze praktyki charakterystyki ogólnej.

W odpowiedzi na wyzwania współczesności na kierunku psychologia kształcimy profesjonalistów, których **ogólna sylwetka**, niezależnie od kończącej specjalności, charakteryzuje się otwartością na wyzwania zmieniającego się świata, rynku pracy, potrafiących się uczyć, współpracować z innymi, animować życie społeczne, działających w poszanowaniu wolności, godności człowieka i sprawiedliwości społecznej, dążących do racjonalnej oceny rzeczywistości i rzetelności w stosowaniu w praktyce wiedzy i umiejętności nabytych w toku studiów.

Absolwent kierunku psychologia wyposażony jest w środki, wiedzę i umiejętności, umożliwiające realizację powyższej postawy w praktyce zarówno tej aktualnej jak i przyszłej. Jeśli chodzi o aktualność, to student wyposażony jest we współczesną wiedzę psychologiczną i umiejętności praktyczne. Jeśli chodzi o przyszłość, to student wyposażony jest w umiejętności przetwarzania i dostosowywania posiadanej wiedzy do nowych problemów i w umiejętność uczenia się, co pozwala na podejmowanie się zadań, których rozwiązania nie było w przeszłości. Wspomniane kompetencje są wyposażeniem refleksyjnego

²⁶ <https://ela.nauka.gov.pl/pl/infographics>

²⁷ wyniki oceny kompetencji stażystów w projekcie PRZETESTUJ RYNEK PRACY! - wysokiej jakości program stażowy dla studentów Instytutu Psychologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu POWR.03.01.00-IP.08-00-SP2/17-00, <http://uampsycho-prp.home.amu.edu.pl>

²⁸ <http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/wspolpraca/>

praktyka, którego działania charakteryzują się autorefleksyjnością i interdyscyplinarnością i który nastawiony jest na współpracę, transformację i rozwój.

Uniwersalnym, ponadczasowym zadaniem, do którego przygotowujemy na kierunku psychologia jest pomoc jednostkom i grupom społecznym w radzeniu sobie ze zmianami i ich konsekwencjami. Realizacja tego zadania wymaga od psychologów posiadania rozwiniętych kompetencji społeczno-emocjonalnych i intelektualnych. Te kompetencje są środkiem realizacji postawy społecznej. Działanie kształconego na naszym kierunku psychologa oparte jest na wiedzy na temat: (1) prawidłowego rozwoju i funkcjonowania jednostek, grup i instytucji społecznych, (2) procedur diagnozowania i kierowania procesami z nimi związanymi, jak i (3) umiejętności twórczego korzystania z niej w diagnozowaniu i projektowaniu. Zadaniem psychologów jest systemowe ujmowanie powyższej problematyki zarówno w aspekcie teoretycznym, jak i praktycznym. Oznacza to z jednej strony rozpoznawanie problemów jednostek i budowanie indywidualnych programów pomagania, a z drugiej uczestniczenie w diagnozowaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych.

Przez okres studiów staramy się zaangażować studentów w urzeczywistnianie wizji społeczeństwa rozwijającego się w zrównoważony sposób. Ich samych staramy się nauczyć działań związanych z promowaniem i kreowaniem w jednostkach, a w konsekwencji w społeczeństwie takich zasad, mechanizmów funkcjonowania, które uwzględniają wartości konieczne dla prawidłowego rozwoju i codziennego życia. Głównym zadaniem psychologów w tym zakresie jest pomoc w nabywaniu określonych kompetencji psychospołecznych i organizacyjnych przez osoby, które podejmują decyzje strategiczne, długofalowe, ważne ze społecznego punktu widzenia oraz pomoc udzielana indywidualnym osobom z różnymi zaburzeniami i problemami w radzeniu sobie z wymaganiami życia codziennego.

Absolwenci kierunku psychologia uzyskują gruntowną wiedzę z zakresu:

- psychologii ogólnej (poznawczej, emocji i motywacji, osobowości, różnic indywidualnych, społecznej i psychologii rozwoju);
- metodologii badań (metodologii ze statystyką, psychometrii i diagnozy psychologicznej);
- biologicznych mechanizmów zachowania i psychopatologii;

oraz umiejętności społeczne wymagane do prowadzenia działań w zakresie udzielania wsparcia w sytuacjach krytycznych, prewencji i profilaktyki patologii społecznej, negocjacji, mediacji i rozwiązywania konfliktów międzygrupowych, badań selekcyjnych i działań psychoedukacyjnych rozwijających zasoby ważne z punktu efektywnego funkcjonowania człowieka.

Absolwenci kierunku psychologia obu trybów, niezależnie od wybranej specjalności, to profesjonaliści teoretycznie i praktycznie przygotowani do samodzielnego i zespołowego prowadzenia działań badawczych, diagnostycznych, do udzielania pomocy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów pojawiających się w różnych obszarach życia jednostki i grup społecznych i do prowadzenia działań wspierających rozwój ludzi. W zależności od ukończonej psychologii stosowanej i specjalności absolwent studiów stacjonarnych zna podstawy teoretyczne dwóch wybranych dziedzin psychologii stosowanej i dwóch specjalności. Absolwent psychologii niestacjonarnej zna podstawy jednej specjalności i dwóch ścieżek. Absolwenci obu trybów potrafią krytycznie odnieść się do badań klasycznych i współczesnych oraz mają podstawowe umiejętności diagnostyczne, a także umiejętności pomagania w wybranym przez siebie obszarze wiedzy stosowanej. Absolwent ponadto przejawia odpowiedzialność etyczną związaną z wykonywaniem zawodu zaufania społecznego.

Kształcenie na kierunku psychologia przygotowuje do pracy w obszarach wymagających specjalistycznego przygotowania psychologicznego, pogłębionej wiedzy i rozwiniętych umiejętności w zakresie praktyki klinicznej, w szeroko pojętej edukacji i w systemie oświaty, w obszarze zarządzania i organizacji pracy i życia społecznego. Ponadto studenci studiów dzięki modułowemu systemowi kształcenia przygotowani są do pracy na pograniczu między obszarami dotychczasowych praktyk. Proponowane im specjalności i ścieżki i fakt realizacji wybranych dwóch z nich powoduje, że zwiększeniu ulega

liczba możliwych wariantów ich indywidualnej drogi zdobywania kwalifikacji zawodowych. Pozwala to na daleko idącą indywidualizację szczegółowej sylwetki absolwenta.

Zostały określone **szczegółowe charakterystyki** absolwenta, który odbył kształcenie w zakresie konkretnego bloku zajęć specjalistycznych.

Psychologia stosowana: Specjalność: Animacja społeczności lokalnych. Absolwent psychologii, który ukończył specjalność *Animacja społeczności lokalnych* jest wyposażony w wiedzę o psychospołecznych czynnikach i procesach w rozwoju społeczności lokalnej, mechanizmach powstawania i funkcjonowania grup oraz organizacji społecznych, a także o psychospołecznych aspektach organizowania się i działania partnerstw wewnątrz- i międzysektorowych oraz sieci partnerskich. Ponadto, absolwent posiada wiedzę z zakresu strategii i metod aktywizowania osób, grup i organizacji w środowisku lokalnym ze szczególnym uwzględnieniem animatorów, brokerów partnerstw i liderów społecznych. Dzięki współpracy z partnerami specjalności (instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi) absolwent posiada praktyczne doświadczenia i podstawowe kompetencje w zakresie diagnozowania społeczności lokalnej, planowania w interdyscyplinarnych zespołach społecznych projektów interwencyjnych, zarządzania projektem z wykorzystaniem dostępnych metod i narzędzi oraz prowadzenia działań ewaluacyjnych. Po ukończeniu specjalności absolwent jest przygotowany do prowadzenia podstawowych działań doradczych w procesie animowania środowiska lokalnego z wykorzystaniem planowania strategicznego oraz do wdrażania projektów rozwijających kompetencje miękkie dla grup i społeczności. Studenci uczestniczący w ćwiczeniach terenowych w ramach specjalności *Animacja społeczności lokalnych* posiadają doświadczenia i podstawowe kompetencje z zakresu zarządzania projektami szkoleniowo-doradczymi w środowisku społecznym.

Psychologia stosowana: Specjalność: Doradztwo personalne. Absolwent psychologii, który ukończył specjalność *Doradztwo personalne* ma wiedzę na temat funkcjonowania ludzi w organizacjach oraz wiedzę z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi. Zna podstawowe narzędzia polityki personalnej stosowane w nowoczesnych organizacjach, w szczególności potrafi zaprojektować i przeprowadzić procedurę doboru i oceny personelu, zna techniki i metody diagnostyczne stosowane w doradztwie organizacyjnym. Posiada umiejętności diagnozowania problemów organizacyjnych, jak i diagnozowania poziomu kompetencji oraz opracowywania na tej podstawie programów interwencji w celu poprawy jakości życia i pracy osób zatrudnionych w organizacjach, którym będzie świadczył pomoc. Rozumie i akceptuje zasady etyczne związane z pełnieniem roli doradcy personalnego w organizacji.

Psychologia stosowana: Specjalność: Organizacja środowiska uczenia się a specyficzne potrzeby edukacyjne. Absolwent psychologii, który ukończył specjalność *Organizacja środowiska uczenia się a specyficzne potrzeby edukacyjne* dysponuje wiedzą i umiejętnościami pozwalającymi na organizowanie środowiska uczenia się dla osób o specyficznych potrzebach edukacyjnych: zarówno dzieci i młodzieży szkolnej, jak i dorosłych rozwijających swoje kompetencje osobiste i zawodowe. Jest zatem przygotowany do rozpoznawania stopnia dopasowania wymagań edukacyjnych i możliwości rozwojowych osób z wykorzystaniem standardowych oraz eksperymentalnych metod badania psychologicznego; projektowania i udzielania indywidualnej pomocy w usprawnianiu funkcji psychicznych w celu zwiększenia efektywności działań edukacyjnych; diagnozowania społecznego i fizycznego środowiska uczenia się oraz projektowania i wprowadzania w nim zmian uwzględniających specyficzne potrzeby edukacyjne różnych osób, szczególnie tych należących do grup podwyższonego ryzyka edukacyjnego, np. dzieci w wieku 2-6 lat, dorosłych w wieku emerytalnym, osób z ograniczeniami sprawności.

Psychologia stosowana: Specjalność: Praca a zdrowie. Absolwent psychologii, który ukończył specjalność *Praca a zdrowie* posiada wiedzę z zakresu klasycznych teorii psychologii pracy jako dyscypliny stosowanej. Posiada również wiedzę z zakresu współczesnych mikroteorii psychologii pracy i organizacji. Wiedza ta w największym zakresie służy wyjaśnieniu związków między obciążeniem pracą

zawodową a kosztami i konsekwencjami radzenia sobie z obciążeniem. Program zajęć służy utrwaleniu kompetencji pracy w zespole, współpracy i terminowości. Na podstawie teorii psychologii absolwent potrafi samodzielnie opisać warunki pracy i środowisko organizacyjne charakterystyczne dla wybranego stanowiska pracy. Zna klasyfikacje zawodów oraz metody badania stanowisk pracy. Absolwent jest przygotowany do pracy w zespole i posiada umiejętności prowadzenia badań – diagnozy wymagań i obciążeń – w wybranej grupie zawodowej. Posiada umiejętności związane z wyjaśnieniem kierunków zmian współczesnego rynku pracy. Te umiejętności oraz wiedza mogą zostać zastosowane w pracy związanej z diagnozą organizacyjną, analizą stanowiska pracy, wyjaśnieniem źródeł obciążeń zawodowych i stresu. Zdobyte kompetencje pozwalają również na projektowanie i wprowadzanie zmian w organizacji i na stanowisku pracy. Celem tych zmian może być redukcja stresu zawodowego, zwiększenie dopasowania osoby do wymagań stanowiska pracy, kształtowanie pożądanych zachowań pracowniczych a także tworzenie programów służących równoważeniu różnych sfer aktywności życiowej.

Psychologia stosowana: Specjalność: Psychologia zdrowia i choroby. Absolwent psychologii, który ukończył specjalność *Psychologia zdrowia i choroby* jest wyposażony w wiedzę podstawową i profesjonalną z tej dziedziny. Jest to wiedza o czynnikach i mechanizmach psychologicznych warunkujących zdrowie i zaburzenia somatyczne uwarunkowane mechanizmami psychologicznymi. Zakres wiedzy specjalistycznej obejmuje zagadnienia przekonań i zachowań zdrowotnych, zasobów i deficytów; genezy i mechanizmów zaburzeń psychosomatycznych oraz psychologicznych konsekwencji chorób somatycznych i ich leczenia. Studenci są także wyposażeni w wiedzę i umiejętności w zakresie promocji zdrowia i prewencji zaburzeń. Absolwent jest przygotowany do prowadzenia i formułowania psychologicznej diagnozy zdrowia i choroby oraz kontekstu leczenia w oparciu o ogólne i specyficzne narzędzia badań. Posiada umiejętności w zakresie udzielania pomocy psychologicznej osobom w stanach kryzysu zdrowotnego. Posiada też w podstawowym zakresie wiedzę o sposobach stosowania wiedzy psychologicznej w różnych specjalnościach medycyny i organizowania pracy psychologa w nowoczesnych instytucjach ochrony zdrowia. Oczekuje się, że absolwent psychologii ukierunkowany na rozwiązywanie problemów zdrowotnych jest świadom znaczenia uwewnętrznienia norm etycznych tej dziedziny badań i praktyki.

Psychologia stosowana: Specjalność: Psychoterapia zaburzeń psychicznych. Absolwent specjalności *Psychoterapia zaburzeń psychicznych* jest wyposażony w wiedzę o genezie i mechanizmie kształtowania się zaburzeń psychicznych, zwłaszcza psychoz, zaburzeń lękowych oraz zaburzeń osobowości. Poznaje cztery główne szkoły psychologiczne, tj. podejście psychodynamiczne, poznawczo-behawioralne, humanistyczne i interakcyjne, których założenia służą wyjaśnieniu uwarunkowań tych zaburzeń oraz konceptualizacji programów i strategii psychoterapeutycznych. Wiedza z zakresu psychoterapii obejmuje znajomość konsekwencji aktywowania przez terapeutę w procesie oddziaływań specyficznych i niespecyficznych czynników leczących oraz warunków koniecznych wystąpienia zmiany. Student poznaje dynamikę przebiegu i zasady prowadzenia grup treningowych i psychoterapeutycznych w sposób ustrukturalizowany i oparty na procesie. Jest przygotowany do prowadzenia i formułowania psychologicznej diagnozy klinicznej w oparciu o standaryzowane i eksperymentalne metody badań w zakresie różnych problemów psychicznych. Na poziomie podstawowym posiada znajomość formułowania diagnozy o charakterze wyjaśniającym w podejściu psychodynamicznym, poznawczo-behawioralnym i wybranej szkoły humanistycznej. Posiada umiejętności posługiwania się podstawowymi interwencjami i strategiami pomocy psychologicznej osobom z różnymi problemami żywotnymi. Jest przygotowany do zawierania z pacjentem kontraktu i ustalania ram (*settingu*) prowadzenia poradnictwa psychologicznego.

Psychologia stosowana: Specjalność: Seksuologia kliniczna. Absolwent psychologii, który ukończył specjalność *Seksuologia kliniczna* jest wyposażony w wiedzę o mechanizmach funkcjonowania seksualnego człowieka, znaczeniu i udziale czynników biologicznych, psychologicznych i społeczno-kulturowych w przebiegu rozwoju seksualnego w cyklu życia, genezie i mechanizmach zaburzeń sek-

sualnych w obszarach tożsamości płciowej, orientacji i preferencji oraz realizacji seksualnej. Przygotowany jest do prowadzenia i formułowania psychologicznej diagnozy pacjenta z problemem seksuologicznym w oparciu o standaryzowane i eksperymentalne metody badań, w kontekście pomocy psychologicznej oraz opiniodawczo-sądowym. Posiada wiedzę o strategiach i kierunkach pracy terapeutycznej oraz podstawowe umiejętności pomocy psychologicznej udzielanej osobom z problemami seksualnymi.

Psychologia stosowana: Specjalność: Psychologia kryminologiczna i kryminalistyczna. Absolwent psychologii, który ukończył specjalność *Psychologia kryminologiczna i kryminalistyczna* jest wyposażony w wiedzę o psychologicznych wyjaśnieniach przestępczości, neuropsychologicznych uwarunkowaniach zachowań przestępczych, uwarunkowaniach składania trafnych zeznań i czynnikach wpływających na skuteczność oddziaływań penitencjarnych. Potrafi zaplanować i przeprowadzić psychologiczną diagnozę podejrzanego, skazanego oraz świadka przy zastosowaniu niespecyficznych i specyficznych dla tego obszaru pracy narzędzi psychologicznych (przede wszystkim służących do oceny ryzyka recydywy i oceny psychologicznej wiarygodności zeznań). Potrafi współpracować z różnymi specjalistami działającymi w ramach systemu sprawiedliwości karnej, zarówno innymi psychologami, jak i przedstawicielami innych profesji, w tym zwłaszcza prawnikami. Rozumie i uwzględnia znaczenie społecznego i prawnego kontekstu w pracy ze sprawcami, ofiarami i świadkami przestępstw.

Absolwent studiów niestacjonarnych, po skończeniu jednej, wybranej przez siebie specjalności charakteryzuje się:

Psychologia stosowana: Specjalność: Psychologia pracy i organizacji. Absolwent przygotowany jest teoretycznie i praktycznie do prowadzenia działań badawczych, diagnostycznych oraz do udzielania pomocy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów pojawiających się w różnych obszarach życia jednostki i grup społecznych. Specjalność *Psychologia pracy i organizacji* przygotowuje do realizacji zadań w zakresie doradztwa personalnego i zawodowego, planowania ścieżek karier zawodowych, zarządzania personelem w procesie pracy, pomocy bezrobotnym, projektowania stanowisk pracy na podstawie wiedzy o światowych normach, opracowania i wdrażania systemu ocen pracowniczych oraz systemów motywacyjnych, opracowania programów z zakresu interwencji organizacyjnej mającej na celu poprawę psychospołecznych warunków pracy.

Psychologia stosowana: Specjalność: Psychologia edukacji. Absolwent przygotowany jest teoretycznie i praktycznie do prowadzenia działań badawczych, diagnostycznych oraz do udzielania pomocy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów pojawiających się w różnych obszarach życia jednostki i grup społecznych. Specjalność *Psychologia edukacji* przygotowuje do realizacji zadań wynikających z obowiązującego ustawodawstwa, dotyczącego pomocy psychologicznej realizowanej w ramach poradni psychologiczno-pedagogicznych i w obszarze szkoły: badań i działań diagnostycznych dotyczących uczniów i ich sytuacji wychowawczych, określania, organizowania i prowadzenia form indywidualnej i grupowej pomocy psychologicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli, minimalizowania skutków zaburzeń rozwojowych, zapobiegania zaburzeniom zachowania oraz inicjowania różnych form pomocy wychowawczej.

Psychologia stosowana: Specjalność: Psychologia kliniczna. Absolwent przygotowany jest teoretycznie i praktycznie do prowadzenia działań badawczych, diagnostycznych oraz do udzielania pomocy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów pojawiających się w różnych obszarach życia jednostki i grup społecznych. Specjalność *Psychologia kliniczna człowieka dorosłego* wyposaża absolwenta w wiedzę o genezie i mechanizmach kształtowania się zdrowej i zaburzonej osobowości, ze szczególnym uwzględnieniem zaburzeń nerwicowych oraz zaburzeń z pogranicza nerwicy i psychozy. Przygotowuje do prowadzenia i formułowania różnicowej i interakcyjnej diagnozy klinicznej oraz poszerza podstawowe umiejętności w zakresie udzielania pomocy psychologicznej osobom cierpiącym z różnymi problemami życiowymi.

Psychologia stosowana: Specjalność: Psychologia społeczna. Absolwent przygotowany jest teoretycznie i praktycznie do diagnozy i projektowania rozwoju kompetencji społecznych, kształtowania wizerunku publicznego (np. firma, instytucja, celebryta, psycholog, polityk) w obszarze mass-medium i mediów społecznościowych. Posiada umiejętności planowania interwencji zmierzających do redukcji negatywnych konsekwencji wizerunkowych w sytuacji kryzysu wizerunkowego. Wykorzystuje wiedzę na temat zjawisk i typów komunikowania masowego jako narzędzi wpływu społecznego. Posiada umiejętności rozpoznawania i rozumienia zachowań autoprezentacyjnych ludzi w sytuacjach społecznych.

1.5. Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia oraz wykorzystane wzorce krajowe lub międzynarodowe

Koncepcja kształcenia na kierunku psychologia wyróżnia się modułowym sposobem realizacji przedmiotów w ramach bloku zajęć specjalistycznych. Jest to zgodne z ogólnoswiatowymi trendami dotyczącymi przygotowania specjalistycznego do wykonywania zawodów. Absolwent kierunku, dzięki temu, ma przygotowanie do wykonywania zawodu w dwóch wybranych przez siebie obszarach. Sprzyja to mobilności zawodowej i zwiększa atrakcyjność pracownika na rynku pracy. Powoduje dodatkowo, że nawet jeżeli zawodowo pracownik rozwija się w jednym z wybranych w toku edukacji obszarów, w drugim potrafi w sposób profesjonalny współpracować z innym specjalistą.

Modułowy układ przedmiotów z bloku zajęć specjalistycznych wymaga od studentów wielokrotnego podejmowania decyzji dotyczących charakteru własnej ścieżki edukacyjnej i świadomości formowanego przez siebie własnego profilu zawodowego. Stawia więc na dojrzałość, świadomość, odpowiedzialność i wierność swoim wyborom. Studenci są stopniowo wdrażani do tego. Najpierw poprzez wybory mniejszych form takich jak praca empiryczna, seminarium fakultatywne, wykład fakultatywny, potem większych takich jak psychologia stosowana, specjalność, ścieżka czy seminarium magisterskie. Oczekujemy, że student będzie potrafił zsyntetyzować zróżnicowane treści i umiejętności, będące wynikiem jego wyborów, w całość. Mając świadomość tego, że może to być dla młodego człowieka trudne rozwijamy na Wydziale program *Tutoring akademicki*²⁹. Udział w programie jest dobrowolny. Mamy nadzieję, że z czasem coraz większa liczba studentów będzie chciała z niego korzystać i że stanie się on integralnym elementem programu kierunku. Oczekujemy, że dzięki indywidualnym wyborom nasz absolwent będzie się odróżniał od innych na rynku pracy, będąc na nim unikatowym pracownikiem. Oczekujemy również, że dzięki zróżnicowanej wiedzy będzie potrafił odnaleźć „wspólny język” z przedstawicielami różnych zawodów, tworzyć z nimi interdyscyplinarne zespoły, podejmować problemy wymagające wieloaspektowego ujęcia.

Szczegóły dotyczące realizacji modułowego sposobu realizacji programu studiów na kierunku psychologia znajdują się w punkcie 2 raportu.

W celu doskonalenia istniejących programów studiów odnosimy się do wzorców europejskich, co sprzyja zharmonizowaniu nauczania psychologii z innymi uniwersytetami europejskimi. Jest to ważne w dobie zwiększonej mobilności naszych studentów i sprzyja certyfikacji kompetencji naszych absolwentów, którzy chcieliby rozwijać karierę ponadnarodową. Obecnie przygotowujemy wniosek w sprawie potwierdzenia zgodności programu studiów psychologicznych na UAM z wymaganiami certyfikatu EuroPsy (European Certificate in Psychology), zgodności treści zajęć realizowanych zarówno dla I etapu studiów, jak i w prowadzonych przez nas specjalnościach. Wykorzystujemy też inne wzorce, opracowywane w obrębie poszczególnych specjalności psychologicznych, jak np. model referencyjny opracowany przez European Network of Organizational Psychologists, który obejmuje cele i treści kształcenia w obszarach psychologii pracy, psychologii personelu i psychologii organizacji i stanowi standard kształcenia, do wprowadzenia którego zachęca Europejskie Stowarzyszenie Psychologii Pracy i Organizacji³⁰.

²⁹ <http://psychologia.amu.edu.pl/tutoring/>

³⁰ <http://www.eawop.org/uploads/datas/8/original/Enop%20-%20Eawop%20Reference%20model%202007.pdf>

1.6. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się

Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się zostały określone przez misję Uniwersytetu i kierunku (patrz punkt 1.1. raportu). Wskazane zostały tam takie cechy działania refleksyjnego praktyka jak: autorefleksyjność, interdyscyplinarność, współpraca, transformacja i rozwój oraz takie procesy związane z jego rozwojem jak: formowanie tożsamości, uszczegółowianie i uogólnianie, uspołecznianie i działanie grupowe, mobilność. W sposób szczególny w proces kształtowania refleksyjnego praktyka wpisują się następujące efekty uczenia się³¹ (szczegółowy opis efektów uczenia się zawiera tabela 1):

Cecha działania refleksyjnego praktyka	Proces rozwojowy	Kierunkowy efekt uczenia się
Autoświadomość	Formowanie tożsamości psychospołecznej	K_U06 – wyjaśnianie K_U07 – rozpoznawanie K_K02 – krytycyzm wobec siebie
Interdyscyplinarność	Uszczegółowianie i uogólnianie	K_W01; K_W02; K_W03; K_W06; K_W08 – opanowywanie zróżnicowanej wiedzy K_U01 – analizowanie K_U03 – syntetyzowanie K_U04 – upracticznianie K_U11 – działanie w sytuacji zagrożeń K_U12 – działanie w zespołach interdyscyplinarnych
Współpraca	Uspołecznienie i działanie grupowe	K_U04 – projektowanie K_05 – kierowanie procesami uwarunkowanymi wieloaspektowo K_K05 – etyka działania K_K05; K_K06; K_K13 – komunikatywność i współpraca z różnymi specjalistami i różnymi grupami K_K08 – profesjonalizacja działania jako członek zespołu i lider w sytuacjach zwykłych i nietypowych K_K10 – popularyzacja
Transformacja i rozwój	Mobilność sposobu funkcjonowania	K_W12 – mechanizm adaptacyjny K_K02 – samokształcenie i rozpoznawanie swoich ograniczeń

Tab.1. Kluczowe efekty uczenia programu kierunku psychologia

Na bardziej szczegółowym poziomie program kształcenia na kierunku psychologia skupia się na aspektach wynikających z rozwijania postawy refleksyjnego praktyka: (1) pogłębianiu refleksji dotyczącej poznawanych zjawisk i procesów, (2) stosowaniu jej w rozwiązywaniu problemów badawczych i praktycznych. Oba aspekty pozostają ze sobą w relacjach. Na wcześniejszych latach w efektach uczenia się przedmiotów dominuje pierwszy aspekt na dalszych drugi.

W konstrukcji programu kierunku poznanie nie jest więc celem samym w sobie. Kierujemy się zasadą *poznajemy żeby działać, działamy żeby poznawać*. Przy okazji zarówno poznawania jak i działania rozwijane są kompetencje intelektualne i praktyczne. Oprócz aktualnego wyposażenia refleksyjnego praktyka mają one pozwalać mu na opanowanie sztuki samodzielnego uczenia się, studiowania. Z każdym rokiem studiów pogłębiane są kompetencje: (1) krytycznego myślenia, śmiałość zadawania i umiejęt-

³¹ Wyróżnione kierunkowe efekty uczenia się nigdy nie dotyczą jedynie jednej cechy ani jednego procesu kształtowanej postawy profesjonalnego praktyka. Ich przyporządkowanie w tabeli zostało zrobione na podstawie wagi jaką odgrywają w nabywaniu cechy czy w procesie.

ność formułowania pytań, wola i umiejętność dyskusowania, (2) rozpoznawania i formułowania problemu, (3) tworzenia planu i projektu jego rozwiązania. Koncepcja kształcenia na kierunku psychologia koncentruje się na uspołecznieniu nabywanych przez studentów wiedzy i umiejętnościach. Zależy nam na rozpoznawaniu przez studentów społecznej funkcji wiedzy i umiejętności. Cel ten osiągnąć jest poprzez stosowane omawianej w punkcie 2.2. raportu metodyki uczenia się we współpracy.

Kształcenie na kierunku psychologia skoncentrowane jest przede wszystkim na funkcjonalnym przygotowaniu do wykonywania zadań psychologa. Wiązka efektów uczenia się dotycząca kształtowania umiejętności (K_U01 – K_U17) ma na celu rozwój u studenta struktury funkcji intelektualnych i wolicjonalno-emocjonalnych. Widać to w nacisku na takie operacje jak: dokonać analizy, wyszukiwać, integrować, zaplanować, przygotować i przeprowadzić, rozpoznać i krytycznie ocenić, wyjaśnić, rozpoznać, stworzyć, zastosować, skonstruować, dobrać odpowiednio i w niektórych efektach dotyczących kompetencji społecznych w sformułowaniach postulujących postawę krytycyzmu, bycia aktywnym, wrażliwie reagującym, etycznie postępującym, świadomego i rzetelnego.

Zależy nam, aby studenci byli rzeczywiście gotowi do studiowania, a więc do analizowania i syntetyzowania zdobywanych informacji. Uważamy, że staje się to możliwe, kiedy student potrafi w kontekście więcej niż jednej ugruntowanej teorii interpretować fakty. Tego rodzaju kompetencja umysłowa, określana jako abstrakcja refleksująca, pozwala na wieloaspektowe poznanie. Zależy nam więc na poznawaniu teorii nie po to, żeby je znać, ale po to, żeby umieć je używać do interpretowania faktów i to nie tylko tych, które znane były już w przeszłości, ale i tych, które pojawią się w przyszłości. Stąd w efektach uczenia się dotyczących wiedzy (K_W01-KW15) tak duży nacisk kładziemy na różnorodność podejść, podstawowe zjawiska, sens, mechanizm, etapy, warunki stosowania.

Zależy nam na łączeniu efektywności z etycznością. Dążenie to widoczne jest w efektach uczenia się dotyczących zarówno umiejętności, w sformułowaniach określających efektywność, takich jak: zastosować, zaplanować i przeprowadzić, jak i w określeniach odnoszących się do etyczności, odpowiedzialności, takich jak: prospołeczność, krytycyzm wobec własnych poglądów, wrażliwość reagowania, etyczność postępowania. Na zajęciach specjalnie tym efektom poświęconych, takich jak *Etyka zawodu psychologa*, *Ochrona własności intelektualnej* i w ramach każdego przedmiotu formowana jest konsekwentnie z semestru na semestr postawa, dostarczana jest wiedza, kształtowane są umiejętności z zakresu etyki zawodu psychologa. W latach późniejszych coraz wyraźniej odnoszone jest to do pełnienia funkcji psychologa w konkretnym obszarze jej realizacji: psychologa edukacji, pracy i organizacji, rodziny, społecznego, klinicznego.

W kształceniu na kierunku psychologia nie marginalizujemy aspektu treści, ale uczymy studentów krytycznego do nich stosunku. W porównaniu do aspektu funkcjonalnego zawodu aspekt treściowy jest historycznie bardziej „ulotny”. Ucząc studentów konsekwentnie w ramach każdego przedmiotu krytycznego stosunku do jego treści formujemy u niego umiejętność oddzielania tego, co wartościowe od tego, co bezwartościowe, tego, co trwałe od tego, co chwilowe. Zależy nam bowiem, aby studenci budowali podstawy swojej roli zawodowej na tym, co w ich opinii bezwzględnie wartościowe i przynajmniej względnie trwałe.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

2.1. Sposób realizacji programu kształcenia

Na Wydziale Psychologii i Kognitywistyki UAM kierunek psychologia realizowany jest jako jednolite 5-letnie studia magisterskie w możliwych dwóch trybach: stacjonarnym i niestacjonarnym. Zajęcia trybu stacjonarnego realizowane są od poniedziałku do piątku oraz w wybrane soboty i niedziele. W soboty i niedziele realizowane są ćwiczenia z wykorzystaniem metod treningowych i warsztatowych wymagające dłuższego, nieprzerwanego czasu pracy. Zajęcia w trybie niestacjonarnym realizowane są w weekendy w odstępach co tydzień lub co dwa tygodnie. Dodatkowo przewidziany jest tygodniowy zjazd we wrześniu i tygodniowy zjazd na przełomie czerwca i lipca.

Zajęcia mają zasadniczo trzy formy: wykładu, seminarium/konwersatorium i ćwiczeń na miejscu i w terenie. Wykłady kończą się egzaminami, a pozostałe formy zajęć zaliczeniami na ocenę. Przeważnie przedmiot obejmuje kilka form. Niektóre przedmioty takie jak specjalności i seminaria magisterskie odbywają się w dwóch i więcej semestrach. Kluczową rolę w przedmiotach obejmujących kilka form zajęć odgrywa wykład. Ten kończy się egzaminem. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie wszystkich innych form, w których realizowany jest przedmiot.

Semestry mają zróżnicowaną liczbę przedmiotów i godzin zajęć realizowanych w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem. Większa ich liczba jest na wczesnych latach, na późniejszych się zmniejsza. Dzieśiąty semestr nauki praktycznie poświęcony jest jedynie pisaniu pracy dyplomowej. Liczba egzaminów w roku nie przekracza ośmiu, a w semestrze pięciu.

Program kształcenia na kierunku psychologia, na obu realizowanych przez Wydział trybach (stacjonarnym i niestacjonarnym), nie różni się co do istoty³². Osiągane są te same efekty uczenia się, opanowany jest taki sam zakres materiału, stosowane są te same metodyki, obowiązują takie same zasady odbywania i zaliczania przedmiotów. Różnice dotyczą łącznej liczby godzin w bezpośrednim kontakcie, liczby godzin przeznaczonych na pracę własną, ich liczby w semestrach, liczby egzaminów, form pracy przewidzianymi dla poszczególnych przedmiotów – w związku też z tym, w niektórych przypadkach te same przedmioty na obu trybach mają różną liczbę punktów ECTS. Każda forma programu kierunku psychologia pozwala studentowi uzyskać łącznie 300 punktów ECTS.

Różnice dotyczą również sposobu zorganizowania treści. Dotyczy to przede wszystkim bloku zajęć specjalistycznych. Spowodowane jest to ograniczeniami czasowymi wynikającymi z mniejszej liczby dni, w których można planować zajęcia na studiach niestacjonarnych i mniejszej liczby grup konwersatoryjnych i ćwiczeniowych. Ta druga przyczyna uniemożliwia planowanie zajęć różnego typu równolegle. Studenci nie mają bowiem możliwości dobierania sobie grup w taki sposób, aby zajęcia w nich nie kolidowały ze sobą. Na studiach niestacjonarnych swoboda doboru do grup jest mniejsza niż na studiach stacjonarnych (tam studenci mogą w większym zakresie indywidualizować swój plan zajęć). W jednym i drugim trybie ograniczeniem jest limit miejsc w grupie określony w zarządzeniu rektora UAM³³. Znaczący to, że studenci, którzy w momencie uruchomienia procedury zapisów do grup podejmą się tego zadania szybciej niż inni, mają najwięcej możliwości dostosowania planu do swoich potrzeb.

³² Różnice w sposobie realizacji ścieżki kształcenia na obu trybach wynikają ze względów organizacyjnych. W aktualnych warunkach czaso-przestrzennych nie ma możliwości realizacji na studiach niestacjonarnych sposobu praktykowanego na studiach stacjonarnych. Modułowość wymaga w planowaniu przede wszystkim większego dostępu do czasu. Czas co drugi weekend tworzy w tym zakresie ograniczenia. Rozważany był też wariant zwiększenia liczby zajęć realizowanych na studiach niestacjonarnych e/b-learningowo. Uznano jednak że realizacja zakładanych efektów uczenia się wymaga bezpośredniego kontaktu z nauczycielem i z grupą studentów.

³³ <https://pracownicy.amu.edu.pl/dokumenty-uam/zarzadzenia-rektora/kadencja-2016-2020-rok-akad.-20182019/zarzadzenie-nr-34720182019-rektora-uam-z-dnia-13-wrzesnia-2019-roku-w-sprawie-wprowadzenia-regulaminu-pracy-universytetu-im.-adama-mickiewicza-w-poznaniu>

Na obu trybach liczba godzin w ramach przedmiotów do wyboru zdecydowanie przekracza 30%. W programie studiów na kierunku psychologia tryb stacjonarny jest to 1300 godzin z 2745 godzin łącznie, a więc ponad 47%. W programie studiów trybu niestacjonarnego jest to 770 godzin zajęć z 1865 godzin łącznie, a więc ponad 42%. Student trybu stacjonarnego może uzyskać 145 ECTS z 300 w ramach przedmiotów do wyboru, a student studiów niestacjonarnych może uzyskać 137 ECTS z 300 w ramach przedmiotów do wyboru. Na obu trybach student pisze w dwóch ostatnich latach pracę magisterską. Student studiów stacjonarnych w trakcie studiów uczestniczy w 140 godzinach ćwiczeń terenowych w różnych placówkach i instytucjach, a niestacjonarnych w 50 godzinach.

Program studiów podzielony jest na trzy etapy. Pierwszy etap: podstawy, to lata 1-2. Drugi etap: wprowadzenia, to rok trzeci. Trzeci etap: specjalność, to lata 4 i 5.

Pierwszy etap: podstawy lata 1 i 2 obejmują przedmioty podstawowe. Te realizowane są w sposób obligatoryjny. Zadaniem dwóch pierwszych lat jest stworzenie szerokiej i stabilnej bazy dla przedmiotów specjalistycznych. Blok zajęć obligatoryjnych ma fundamentalną rolę do spełnienia w programie kształcenia na kierunku psychologia. Student uczy się na nich naukowego podejścia do zagadnień związanych z życiem i rozwojem człowieka. Program kierunku przewiduje możliwość przyjrzenia się tym kwestiom z różnych perspektyw: nie tylko psychologicznej na przedmiotach takich jak *Psychologia emocji i motywacji*, *Psychologia osobowości*, *Psychologia poznawcza*, *Psychologia różnic indywidualnych*, *Psychologia rozwoju człowieka w cyklu życia*, ale i historycznej na przedmiocie *Wprowadzenie do psychologii i historii myśli psychologicznej*, filozoficznej na przedmiocie *Filozofia z elementami logiki*, biologicznej na przedmiocie *Biologiczne podstawy zachowania*, a nawet medycznej i politycznej na przedmiocie *Zdrowie publiczne*. Pozwala to na stawianie wysokich wymagań studentom na kolejnych latach odnośnie refleksji na temat natury i uwarunkowań życia psychicznego człowieka.

Na pierwszym etapie różnica między trybami dotyczy jedynie liczby godzin i form przedmiotów. Na przykład na studiach stacjonarnych przedmiot *Psychologii rozwoju człowieka w cyklu życia* ma 90 godzin i realizowany jest w trzech formach, na niestacjonarnych ma 60 godzin i realizowany jest w dwóch formach. Na studiach niestacjonarnych nie ma też *Wychowania fizycznego*. W bloku zajęć obligatoryjnych znajdują się przedmioty, które wymagają zaliczenia, aby móc realizować przedmioty z lat wyższych. Taką możliwość wiązania przedmiotów ze sobą tworzy Regulamin Studiów UAM. Warunkiem wstępu na przedmiot *Psychometria* (3 rok) są zaliczone obie części przedmiotu *Metodologia badań psychologicznych i statystyka* (1 i 2 rok), warunkiem rozpoczęcia seminarium magisterskiego (4 rok) są zaliczone przedmioty *Metodologia badań psychologicznych i statystyka*, *Psychometria*, *Język angielski*, *Ochrona własności intelektualnej*. Warunki dostępu do przedmiotów określone są w ich sylabusach. Student, który nie zaliczył prerekwizytów określonych w sylabusie danego przedmiotu może wystąpić z wnioskiem do prodziekana ds. studenckich o przesunięcie jego realizacji na kolejny rok.

W ramach bloku zajęć obligatoryjnych studenci wdrażani są przede wszystkim do analitycznego i krytycznego podchodzenia do teorii i wyników badań. W pierwszym planie kształcenia są cele związane z formowaniem ich naukowego podejścia do rzeczywistości.

Drugi etap: wprowadzenia 3 rok studiów pełni funkcję wprowadzenia do praktykowania. Obejmuje on zarówno przedmioty obligatoryjne, takie jak *Zdrowie publiczne* czy *Podstawy pomocy psychologicznej*, jak i fakultatywne, takie jak *Praca empiryczna* czy *Wprowadzenia do specjalności/do psychologii stosowanej*. Tu różnice między trybami dotyczą form przedmiotów i obecności samych przedmiotów. Na studiach niestacjonarnych nie ma przedmiotu *Praca empiryczna* a *Wprowadzenia do psychologii stosowanych* realizowane są w formie *Wprowadzeń do specjalności*. Te ostatnie mają mniej godzin w bezpośrednim kontakcie i odbywają się jedynie w formie wykładu. Studenci studiów niestacjonarnych mają z kolei więcej pracy własnej, zadań praktycznych do wykonania samodzielnie i samodzielnych studiów literaturowych.

Drugi etap kształcenia ma do spełnienia dwa zadania. Pierwszym jest dostarczenie studentom uniwersalnych kompetencji: (1) diagnostycznych (przedmiot *Podstawy diagnozy psychologicznej* i *Psychometria*) (2) pomocowych (przedmiot *Podstawy pomocy psychologicznej* i *Zdrowie publiczne*). Drugim zadaniem jest wprowadzenie do bloku zajęć specjalistycznych.

Od 3 roku, a więc po zakończeniu nauki języka angielskiego na poziomie B+ zasadą staje się korzystanie na poszczególnych przedmiotach z literatury anglojęzycznej, rozpoczynają się przedmioty takie jak *Praca empiryczna*, na których wymaga się samodzielnego korzystania z wiedzy i umiejętności koniecznych do prowadzenia badań empirycznych i dokonywania analiz statystycznych danych. Po zakończeniu zajęć z *Technologii informatycznych* czy *Zdrowia publicznego* wymaga się od studenta wiedzy i umiejętności z zakresu korzystania z nowoczesnych technologii czy tworzenia projektów.

Trzeci rok w programie kształcenia na kierunku psychologia stanowi przełom. Poprzez takie przedmioty jak *Diagnoza psychologiczna* czy *Podstawy pomocy psychologicznej* wzmacniany jest obecny już wcześniej, ale w drugim planie aspekt przygotowania zawodowego. Niezmiennie utrzymując wysoki poziom refleksji naukowej kształtowane są u studentów konkretne umiejętności diagnostyczne i pomagania. Na tym poziomie kształcenia mają one charakter uniwersalny. Kształtowane są takie umiejętności i dostarczana taka wiedza zawodowa, które stanowią bazę podejmowania decyzji o dalszym kształceniu się w wielu możliwych specjalnościach.

Trzeci etap: specjalistyczny lata 4 i 5 przeznaczone są na naukę specjalistyczną w związku z wybranymi przedmiotami i własną pracą badawczą w ramach seminarium magisterskiego. Te lata w równej mierze przygotowują studenta do działań praktycznych, jak i do pracy naukowej. Lata te korzystają z podstaw, wiedzy i umiejętności opanowanych na latach wcześniejszych równocześnie tworząc okazję do ich rozwijania.

Trzeci etap kształcenia to zajęcia o charakterze fakultatywnym. Jedynym przedmiotem obligatoryjnym na tych latach jest realizowana na 5 roku *Etyka zawodu psychologa*. Studenci kształcący się na trzecim etapie realizują wybrane przedmioty z grup przedmiotów takich jak: psychologie stosowane: wprowadzenie, psychologia stosowana, psychologie stosowane: specjalność, psychologie stosowane: ścieżka. Te zajęcia obejmują wiele godzin i form. Łącznie stanowią składowe bloku zajęć specjalistycznych. Poza tym studenci wybierają spośród bogatej oferty mniejszych form realizowanych w programie takich jak wykłady fakultatywne i seminaria fakultatywne.

Przedmioty w ramach programu studiów na kierunku psychologia można analizować w dwóch porządkach: podstawowe – specjalistyczne, obligatoryjne – fakultatywne. Wykorzystując pierwszy porządek mówimy o grupach przedmiotów z **bloku zajęć podstawowych** i **bloku zajęć specjalistycznych**. Wykorzystując drugi porządek mówimy o grupach przedmiotów z **bloku zajęć obligatoryjnych** i **bloku zajęć fakultatywnych**. Porządki te łączą się ze sobą. Pierwszy porządek mówi o nabudowywaniu się efektów uczenia się i treści nauczania w toku realizacji programu studiów. Drugi porządek mówi o stopniu, w jakim student może dokonywać wyborów oferowanych przedmiotów. Wybory te dotyczą jednak jedynie treści nauczania, a nie kierunkowych efektów uczenia się. Znaczy to, że nawet jeżeli student wybiera treści, to nie ma takiej możliwości, jeżeli chodzi o efekty uczenia się. Na przykład każdy wykład fakultatywny realizuje takie same efekty uczenia się, ale robi to przy okazji innych treści. Student musi wybrać wykład fakultatywny – w tym sensie jest on obligatoryjny³⁴. Może wybrać jednak tematykę wykładu i w tym sensie jest on fakultatywny. To samo dotyczy i innych form zajęć objętych programem takich jak seminarium fakultatywne, praca empiryczna, seminarium magisterskie, ścieżka, psychologia stosowana, specjalność. Podział przedmiotów do bloków przedstawia tabela 2.

	Blok zajęć obligatoryjnych	Blok zajęcia fakultatywnych
--	----------------------------	-----------------------------

³⁴ Najlepiej jest to widoczne przy seminarium magisterskim dla którego został opracowany uniwersalny sylabus niezależny od tematyki wybranego przez studenta konkretnego seminarium.

Blok zajęć podstawowych	Np. Psychologia osobowości, Metodologia ze statystyką, Podstawy pomocy psychologicznej, Etyka zawodu psychologa	Wykłady fakultatywne Seminaria fakultatywne Praca empiryczna
Blok zajęć specjalistycznych	Psychologia stosowana: Wprowadzenie: Specjalność (tryb niestacjonarny)	Psychologia stosowana: Wprowadzenie (tryb stacjonarny), Psychologia stosowana: Ścieżka, Psychologia stosowana: Specjalność

Tab. 2. Porządki organizacji przedmiotów w bloki

Program kształcenia na kierunku psychologia realizowany jest na obu trybach, stacjonarnym i niestacjonarnym, w różnym wymiarze godzin prowadzonych w bezpośrednim kontakcie. Mniejsza liczba zajęć na trybie niestacjonarnym wynika z ograniczeń organizacyjnych. Nie ma to jednak wpływu na realizowane efekty uczenia się i na uzyskiwane przez studenta punkty ECTS. Kierunkowe efekty uczenia się na obu trybach są identyczne. Mniejsza liczba godzin prowadzonych w bezpośrednim kontakcie kompensowana jest większą liczbą godzin poświęconych przez studenta trybu niestacjonarnego na pracę własną: zadania i studia literaturowe. Bloki zajęć podstawowych składają się, na obu trybach, z takich samych przedmiotów. W bloku zajęć specjalistycznych na obu trybach centralną rolę pełnią psychologie stosowane. Mimo, że są one realizowane w nieco innej formie na obu trybach, pełnią w programie kształcenia taką samą funkcję. Psychologia stosowana na obu trybach rozpoczyna się wprowadzeniami po nim student trybu stacjonarnego realizuje Psychologię stosowaną pełniącą tę samą funkcję, co specjalność w trybie niestacjonarnym, a następnie student trybu stacjonarnego realizuje specjalność spełniając tę samą funkcję co ścieżka na trybie niestacjonarnym. Na studiach stacjonarnych student przechodzi proces przedstawiony w tabeli 3. Na studiach niestacjonarnych proces przedstawiony w tabeli 4.

Semestr	Przedmiot
6 semestr	Psychologia stosowana: Wprowadzenie (student wybiera 3 z oferty 4)
7 semestr	Psychologia stosowana (student wybiera 2 z 3 do których realizował wprowadzenie)
8 semestr	Psychologia stosowana: Specjalność cz. I (student wybiera 2 spośród oferty 8)
9 semestr	Psychologia stosowana: Specjalność cz. II (student kontynuuje wcześniej wybrane specjalności)

Tab. 3. Blok zajęć specjalistycznych tryb stacjonarny

Semestr	Przedmiot
6 semestr	Psychologia stosowana: Wprowadzenie (student realizuje wszystkie z oferty 4)
7 semestr	Psychologia stosowana: Specjalność cz. I (student zapisuje się na 1 z oferty 4)
8 semestr	Psychologia stosowana: Specjalność cz. II (student kontynuuje wcześniej wybraną)
9 semestr	Psychologia stosowana: Ścieżka (student wybiera 2 spośród oferty 7)

Tab. 4. Blok zajęć specjalistycznych tryb niestacjonarny

W puli oferowanych studentom studiów stacjonarnych psychologii stosowanych znajdują się (tabela 5):

Psychologia stosowana: psychologia edukacji	dr Karolina Appelt z zespołem
Psychologia stosowana: psychologia kliniczna	prof. Lidia Cierpiatkowska z zespołem
Psychologia stosowana: psychologia pracy	prof. Teresa Chirkowska-Smolak z zespołem
Psychologia stosowana: psychologia społeczna	prof. Łukasz Kaczmarek z zespołem

Tab.5. Psychologie stosowane tryb stacjonarny

W puli specjalności znajdują się (tabela 6.):

Specjalność: Doradztwo personalne	prof. Teresa Chirkowska-Smolak z zespołem
Specjalność: Organizacja środowiska uczenia się a specjalne potrzeby edukacyjne	dr Sławomir Jabłoński
Specjalność: Psychologia zdrowia i choroby	prof. Michał Ziarko
Specjalność: Psychoterapia zaburzeń psychicznych	prof. Lidia Cierpiątkowska z zespołem
Specjalność: Animacja społeczności lokalnych	prof. Błażej Smykowski, dr Agnieszka Rosińska
Specjalność: Seksuologia kliniczna	dr Monika Zielona-Jenek z zespołem
Specjalność: Praca a zdrowie	dr Aleksander Hauziński
Specjalność: Psychologia kryminologiczna i kryminalistyczna	dr Filip Szumski

Tab. 6. Psychologie stosowane: Specjalności tryb stacjonarny

Program studiów niestacjonarnych kierunku psychologia przewiduje przygotowanie specjalistyczne w ramach jednej, spośród czterech psychologii stosowanych: specjalność (tabela 7):

Psychologia stosowana: Specjalność: Psychologia edukacji	prof. Błażej Smykowski, dr Julita Wojciechowska
Psychologia stosowana: Specjalność: Psychologia kliniczna	prof. Lidia Cierpiątkowska z zespołem
Psychologia stosowana: Specjalność: Psychologia pracy	prof. Teresa Chirkowska-Smolak z zespołem
Psychologia stosowana: Specjalność: Psychologia społeczna	prof. Łukasz Kaczmarek z zespołem

Tab. 7. Psychologie stosowane: Specjalności tryb niestacjonarny

oraz w ramach dwóch wybranych z puli 7 ścieżek (tabela 8.):

Psychologia stosowana: Ścieżka: Determinanty typowego i nietypowego rozwoju seksualnego	dr Monika Zielona-Jenek, dr Filip Szumski, dr Aleksandra Chodecka
Psychologia stosowana: Ścieżka: Neuropsychologia w praktyce klinicznej	prof. Ewa Mojs, dr Anna Roszyk
Psychologia stosowana: Ścieżka: Psychologiczne problemy doboru personelu	prof. Teresa Chirkowska-Smolak
Psychologia stosowana: Ścieżka: Psychologia uzależnień	prof. Lidia Cierpiątkowska, dr Michał Ziarko
Psychologia stosowana: Ścieżka: Podstawy terapii poznawczo-behawioralnej z elementami terapii schematów	prof. Aleksandra Jasielska, dr Joanna Urbańska
Psychologia stosowana: Ścieżka: Praca z zdrowie	dr Aleksander Hauziński
Psychologia stosowana: Ścieżka: Psychoterapia zaburzeń osobowości	prof. Lidia Cierpiątkowska z zespołem

Tab. 8. Psychologia stosowana: Ścieżki tryb niestacjonarny

Procedura zapisywania się na zajęcia fakultatywne i do grup zajęciowych realizowana jest drogą elektroniczną w systemie USOS. Wydział dokłada wszelkich starań, aby procedura zapisów na zajęcia fakultatywne i do grup przebiegała sprawnie i z jak najmniejszą liczbą komplikacji. Po latach testowania róż-

nych form zapisów (np. procedura zapisów bezpośrednich, faworyzująca najlepszych, itd.) i czasu zapisów (np. jednoetapowe, wieloetapowe, w roku poprzedzającym, w semestrze poprzedzającym), uznaliśmy, że aktualnie stosowana procedura jest w największym stopniu wolna od wad. Najczęściej zgłaszane uwagi związane z zapisami dotyczą nie tyle samej procedury, co dostępności do niektórych zajęć i grup. Ograniczona dostępność jest związana z wyznaczaniem przez prowadzących zajęcia limitów miejsc bądź stawianiem przez nich wymagań merytorycznych (takich jak np. wysokie oceny z wybranych przedmiotów). Studenci mają ciągły dostęp do warunków wstępu na poszczególne przedmioty, a ich sylabusy³⁵ są opublikowane na stronie Wydziału. Inny problem to konieczność przepisania się niekiedy na inny przedmiot wtedy, kiedy ten wybrany nie odbywa się z powodu małej liczby zainteresowanych osób. W takich przypadkach często stosowanym rozwiązaniem jest przesunięcie, za zgodą prodziekana ds. studenckich, jego realizacji na kolejny rok lub wyrażenie zgody konkretnemu studentowi na realizację przedmiotu wyjątkowo z innym trybem. Już po zapisach, ale nie później niż do 2 tygodni po rozpoczęciu semestru za zgodą prowadzących możliwe są zmiany wcześniejszych wyborów. Przeważnie stosowane są, za zgodą prodziekana ds. studenckich, zamiany osoba za osobę.

Aby studentom trybu niestacjonarnego poszerzyć dostęp do oferty zajęć fakultatywnych, na ich wniosek jest im umożliwiana realizacja wybranych zajęć w ramach trybu stacjonarnego i odwrotnie. Dotyczy to zarówno mniejszych form takich jak wykłady fakultatywne czy dużych, a więc przedmiotów wchodzących w skład bloku zajęć specjalistycznych. Dotyczy to zarówno zajęć, które ze względu na małe zainteresowania studentów danego trybu nie odbywają się, jak i tych, które nie zostały zgłoszone przez prowadzących dla danego trybu, a odbywają się na drugim. Zdarza się to, choć regułą jest, że zgłaszane wykłady i seminaria fakultatywne dostępne są dla studentów obu trybów. Odbywanie tych zajęć jest możliwe na zasadzie przeniesienia części zajęć na inny tryb, lub w ramach dodatkowej usługi edukacyjnej – dodatkowo płatnej. Opłaty za dodatkowe usługi edukacyjne i powtarzane przedmioty na obu trybach ustalane są przez Rektora na wniosek Wydziału i publikowane³⁶ z odpowiednim wyprzedzeniem.

Na oba tryby przyjmowana jest też różna liczba studentów. W roku akademickim 2019/20 w procedurze rekrutacyjnej zmniejszono, w porównaniu z latami wcześniejszymi, limit miejsc. Było to wynikiem zmniejszenia decyzją Rektora UAM limitów miejsc w grupach zajęciowych. Aby więc nie zwiększać liczby grup na roku, co powodowałoby zwiększenie i tak już dużych obciążeń nauczycieli akademickich pracą dydaktyczną, zmniejszono limit przyjęć na studia. Na studiach stacjonarnych limit ten wynosił 150 miejsc, na niestacjonarnych 200 miejsc. Podjęliśmy taką decyzję mimo wzrastającego zainteresowania kierunkiem. Do rekrutacji na rok akademicki 2019/20 na tryb stacjonarny przystąpiło 2017 kandydatów, na tryb niestacjonarny 464 kandydatów. W sumie na wszystkich latach i obu trybach studiuje 1424 studentów psychologii (stan na dzień sporządzenia raportu). Na poszczególnych latach każdego z trybów liczby studentów są zróżnicowane (tabela 9.).

Rok	Tryb stacjonarny	Tryb niestacjonarny
1	127	184
2	155	117
3	174	106
4	170	93
5	175	123
Razem	801	623

Tab. 9. Liczby studentów na latach i trybach

³⁵ <http://150.254.90.19/Studia/?dir=Psychologia-S/Sylabusy/Psychologia%20stacjonarna>
<http://150.254.90.19/Studia/?dir=Psychologia-N/Sylabusy/Psychologia%20niestacjonarna>

³⁶ https://amu.edu.pl/studenci/przewodnik_studenta/oplaty/oplaty-w-roku-akademickim-2019_2020

2.2. Dobór metod kształcenia

Wydział Psychologii i Kognitywistyki, w realizacji programu kształcenia na kierunku psychologia, stawia przede wszystkim na uczenie się w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem i zgodnie z metodyką pracy w grupach zadaniowych. Wykorzystywane są różne metodyki i techniki od bazujących na jednostronnym przekazie a kończąc na problemowej pracy samodzielnej. Wykłady prowadzone są przeważnie w formach dyskusyjnych, aktywizujących, problemowych. Na seminariach dominują metodyki oparte na analizach tekstu, rozwiązywaniu problemów. Na ćwiczeniach dominują metodyki pracy warsztatowej i treningowej. Metodyka pracy na odległość (tzw. zdalna) stosowana jest jako główna jedynie przy okazji nabywania technicznych umiejętności związanych na przykład z nowymi technologiami, czy przy realizacji kursu *BHP i Szkolenia bibliotecznego*. W innych przedmiotach metodyka ta pełni funkcję pomocniczą. Trzeba jednak zaznaczyć, że systematycznie wzrasta liczba przedmiotów korzystających z niej. Aktualnie realizowanych jest 10 kursów i przygotowywane są kolejne trzy³⁷. Oferta kursów prowadzonych metodą blended learning dostępna jest na uniwersyteckiej platformie Moodle³⁸, do której dostęp uzyskują wszyscy studenci zapisani na zajęcia oferowane na platformie. Ponadto, metodą b-learningu prowadzony jest także kurs *Technologii informacyjnych*, prowadzony na pierwszych latach psychologii i kognitywistyki³⁹, b-learning rozszerza też formułę tradycyjnego wykładu w ramach specjalności *Doradztwo personalne (cz. I)*⁴⁰. Warto dodać, że zespół odpowiedzialny za opracowanie metodą b-learningu konwersatoriów z przedmiotu *Filozofia z elementami logiki* (Mariusz Urbański, Paweł Łupkowski, Paweł Kleka) został zań wyróżniony nagrodą Rektora UAM za osiągnięcia dydaktyczne (2014).

W tym kontekście warto wspomnieć o działaniach jakie podjęliśmy w marcu 2020 r. w związku z zawieszeniem zajęć w UAM i wstępnych wnioskach, jakie możemy wyciągnąć z tych istotnych doświadczeń. Reagując szybko i elastycznie na zaistniałą sytuację część prowadzących przeorganizowała kalendarze zajęć w taki sposób, aby czas zawieszenia zajęć poświęcić na realizację treści i efektów kształcenia możliwych do przeprowadzenia w sposób zdalny. Korzystaliśmy przy tym z własnych zasobów edukacyjnych, np. nagrywając prezentacje wykładów bądź też oferując dostęp do wykładów w trybie *live*. Zderzenie z wymagającą rzeczywistością pozwoliło nam jasno określić, że ok. większość nauczycieli jest w stanie biegle korzystać z zaawansowanych narzędzi kształcenia na odległość. Okazało się też, że w razie konieczności poza dedykowaną edukacją platformą Moodle jesteśmy w stanie do prowadzenia zajęć wykorzystać inne platformy informatyczne, w szczególności Microsoft Office 365 (np. narzędzie *Teams*) i ogólnodostępne narzędzia takie jak Google Documents, Google Forms, YouTube, Zoom, a także korzystać z możliwości oferowanych przez prostsze narzędzia, takie jak USOS czy Skype.

W sylabusach poszczególnych przedmiotów widoczna jest konkretyzacja kierunkowych efektów uczenia się. Przede wszystkim określone są specyficzne dla danego przedmiotu efekty uczenia się. Te przyporządkowane są stosownym kierunkowym efektem uczenia się. Do przedmiotowych efektów uczenia się dobrane są adekwatne środki nauczania, treści i metody. Kluczowym elementem sylabusu są me-

³⁷ Doświadczenia bieżącego roku ujawniły olbrzymi potencjał nauczycieli akademickich Wydziału w zakresie pracy zdalnej. W sytuacji braku możliwości bezpośredniego kontaktu wiele zajęć realizowanych w bezpośrednim kontakcie zostało dostosowanych do pracy zdalnej. Powstała też z inicjatywy dr Moniki Zielonej-Jenek Internetowa platforma wymiany dobrych praktyk i wsparcia technicznego dla dydaktyków. Doświadczenia te chcemy wykorzystać planując metodykę pracy ze studentami w następnym roku.

³⁸ <https://www.elearning.amu.edu.pl/wns/>

³⁹ <https://tinuam.wordpress.com/>

⁴⁰ <https://www.elearning.amu.edu.pl/wns/course/view.php?id=146>

tody oceniania przedmiotowych efektów uczenia się. Poprzez związki przedmiotowych efektów uczenia się z kierunkowymi efektami uczenia się możliwym staje się ocena stopnia, w jakim osiągnane są deklarowane dla kierunku efekty uczenia się.

W tabeli 10a przedstawiamy najczęściej stosowane na kierunku psychologia metodyki pracy ze studentami na zajęciach, stosowane metody służące ocenie ich postępów oraz to na jaką formę aktywności związaną z przedmiotami poświęcają oni najwięcej czasu poza czasem zajęć. Dokonano porównania pod względem wspomnianych aspektów, bloków zajęć podstawowych i specjalistycznych.

Metody i formy prowadzenia zajęć	Procent przedmiotów korzystających z danej metody i formy prowadzenia zajęć	
	Blok zajęć podstawowych	Blok zajęć specjalistycznych
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	84	85
Wykład konwersatoryjny	63	30
Wykład problemowy	52	30
Dyskusja	63	85
Praca z tekstem	47	55
Metoda analizy przypadków	63	85
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	16	45
Gra dydaktyczna/symulacyjna	16	30
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	31	20
Metoda ćwiczeniowa	58	80
Metoda laboratoryjna	10	0
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	10	5
Metoda warsztatowa	31	70
Metoda projektu	26	30
Pokaz i obserwacja	26	60
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	42	55
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	42	45
Praca w grupach	58	85
Inne	15	15

Tabela 10a. Stosowane na zajęciach metody i formy pracy

W obu blokach podobnie intensywnie wykorzystywana jest metoda wykładu z prezentacją. Na bloku zajęć podstawowych częściej wykorzystywane są metody takie jak: wykład konwersatoryjny, problemowy, rozwiązywanie zadań. W ramach bloku zajęć specjalistycznych występuje większe zróżnicowanie metod i form pracy na zajęciach. Dominują takie jak: dyskusja, analiza przypadków, uczenie problemowe, ćwiczenia, metoda warsztatowa, pokaz i obserwacja, demonstracje. W obu blokach podobnie często wykorzystywane są metody aktywizujące. Udział metody pracy w grupie, już wysoki na przedmiotach z bloku zajęć podstawowych, zwiększa się jeszcze podczas prowadzenia zajęć w bloku zajęć specjalistycznych.

Sposoby oceniania	Procent przedmiotów korzystających z danego sposobu oceniania
-------------------	---

	Blok zajęć obligatoryjnych	Blok zajęć specjalistycznych
Egzamin pisemny	68	85
Egzamin ustny	5	5
Egzamin z „otwartą książką”	5	5
Kolokwium pisemne	52	30
Kolokwium ustne	0	15
Test	63	35
Projekt	31	35
Esej	5	15
Raport	42	45
Prezentacja multimedialna	26	5
Egzamin (zaliczenie) praktyczny (obserwacja wykonawstwa)	16	25
Portfolio	0	0
Inne	5	10

Tab. 10b. Stosowane sposoby oceniania

W obu blokach wysoki jest procent egzaminów pisemnych i zwiększa się w bloku zajęć specjalistycznych, choć przestaje w nich dominować forma testowa. Niewielki jest w nich udział egzaminów ustnych i z możliwością korzystania z podręczników. W bloku zajęć specjalistycznych mniejszy jest też udział kolokwiów pisemnych, zwiększa się liczba esejów. Na podobnym poziomie w obu blokach wykorzystywane są do sprawdzania efektów uczenia się projekty i raporty. W ramach bloku zajęć specjalistycznych zwiększa się również udział egzaminów i zaliczeń praktycznych.

Forma aktywności		Procent przedmiotów angażujących studentów poza zajęciami w formie aktywności	
		Blok zajęć obligatoryjnych	Blok zajęć specjalistycznych
Praca własna studenta	Przygotowanie do zajęć	68	100
	Czytanie wskazanej literatury	79	90
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	42	60
	Przygotowanie projektu	10	25
	Przygotowanie pracy semestralnej	16	15
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	79	70
	Inne	5	10

Tab. 10c. Formy aktywności studentów związane z przedmiotami poza czasem zajęć

W obu blokach widoczny jest wyższy udział takich form zaangażowania jak przygotowanie się do zajęć, czytanie literatury i przygotowanie do egzaminu. Dwie pierwsze formy i przygotowanie projektu zwiększają swój udział na bloku zajęć specjalistycznych.

Wzrastający, wraz z latami studiów, poziom indywidualizacji przygotowania zawodowego studentów powoduje, że na starszych latach podejmują się oni analizy wprowadzanych na zajęciach problemów z różnych stron, np. klinicznej czy społecznej. Na starszych latach na przedmiotach, na których spotykają się absolwenci różnych specjalności uczą się oni koordynować różne punkty widzenia, zauważać wartość różnicy i sporu dla powstawania wykraczającego poza tradycję rozwiązania. Przy okazji rozwiązywania problemów rozwijają kompetencje społeczne w zakresie prowadzenia dyskusji, radzenia sobie z konfliktami, wyrażania i argumentowania na rzecz swojego poglądu itd. W tych działaniach studenci zachęceni są do samodzielnego poszukiwania informacji służących rozwiązywaniu problemów. Praca z zajęć w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem przenosi się poza nie. Na przykład w ramach

przedmiotu *Animacja społeczności lokalnych* studenci pracując nad projektem zobowiązani są samodzielnie, poza godzinami zajęć, wykonać określoną metodyką przedmiotu partię zadań. W ten sposób dochodzi do poszerzenia czasu aktywnego edukacyjnie. Zadania te są związane z koniecznością spotkania się z innymi studentami, jeżeli praca ma charakter grupowy, prowadzenia ze sobą konferencji czy telekonferencji z wykorzystaniem technologii informatycznych. W ten sposób studenci uczą się pracy na odległość co w przyszłości może prowadzić do budowania nie tylko interdyscyplinarnych zespołów, ale i międzynarodowych bez konieczności inwestowania w przemieszczanie się. Podobnie wygląda praktyka realizacji również pozostałych specjalności. Dzięki temu student wielokrotnie przy okazji rozwiązywania zarówno centralnych jak i pobocznych problemów dyscypliny przechodzi proces implementacji wiedzy naukowej i „wyciągania” na poziom naukowy własnych doświadczeń. Zakładamy, że oba te cykle działają w jednym procesie i że wzajemnie się warunkują. Ponowne, przy okazji rozwiązywania nowego problemu, przejście cyklu upracticznienia wiedzy powoduje, że inaczej niż wcześniej przebiega cykl „wyciągania” na poziom naukowy doświadczenia praktycznego.

2.3. Dostosowanie procesu uczenia do różnych potrzeb edukacyjnych

Wydział dokłada szczególnych starań do tworzenia warunków umożliwiających kształcenie studentom o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych. Dotyczy to zwłaszcza dwóch grup studentów: po pierwsze osób z niepełnosprawnościami, po drugie osób, których zainteresowania istotnie wykraczają poza oferowane przez nas programy studiów. Zarówno nauczyciele akademicy, jak i administracja wyposażeni⁴¹ są w wiedzę i umiejętności rozpoznawania i reagowania na specjalne i specyficzne potrzeby edukacyjne studentów.

Dzięki współpracy z Biurem Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, a także z Pełnomocnikiem ds. trudności, w procesie studiowania wdrażane są zalecenia umożliwiające osiągnięcie przez wszystkich studentów tych samych efektów uczenia się w indywidualizowanej formie. Studenci, zgodnie z Regulaminem Studiów UAM mają możliwość korzystania z Indywidualnej Organizacji Studiów. W jej ramach realizowane są zalecenia dotyczące indywidualizacji formy odbywania zajęć, zdobywania zaliczeń, zdawania egzaminów. Kandydat z niepełnosprawnością może zapoznać się z możliwościami jakie tworzy dla niego UAM na różnych kierunkach, aby podjąć dobrą dla siebie decyzję o wyborze studiów⁴². Studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać z procedury Racjonalnego dostosowania procesu kształcenia (RD)⁴³, w razie potrzeby z asystenta studenta UAM⁴⁴, z transportu na zajęcia⁴⁵, z pomocy psychologicznej⁴⁶.

Uniwersytet w ostatnich latach podejmuje wiele działań mających na celu dostosowanie infrastruktury do możliwości realizacji wielu potrzeb studentów np. ostatnio oddany został nowy uczelniany stadion lekkoatletyczny. Szczególną uwagą objęte są potrzeby osób z niepełnosprawnościami (szerzej na ten temat w punkcie 5 raportu). Warto tu zaznaczyć, że mimo stosunkowo niewielkiej przestrzeni kampus Ogrody dzięki jego wielofunkcyjnemu zaprojektowaniu pozwala na realizację wielu potrzeb studentów w tej samej przestrzeni. Powoduje to, że czas spędzany przez studentów na kampusie wydłuża się, co sprzyja rozwojowi przywiązanie do niego i procesom integracji.

Do potrzeb osób z niepełnosprawnościami dostosowane są zarówno zajęcia z języka angielskiego, jak i z wychowania fizycznego. Na stronach Szkół prowadzących zajęcia z obu przedmiotów znajduje się

⁴¹ Pracownicy uczestniczyli w szkoleniach dotyczących kontaktów z obcokrajowcami i reagowania na sytuacje trudne studentów.

⁴² <https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami/rekrutacja-na-studia-wyzsze>

⁴³ <https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami/indywidualna-organizacja-studiow>

⁴⁴ <https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami/asystent-studenta-uam-z-niepelnosprawnoscia>

⁴⁵ <https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami/Transport-na-zajecia-dydaktyczne>

⁴⁶ <https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami/Poradnia-Rozwoju-i-Wsparcia-Psychicznego>

szczegółowa informacja na temat organizacji i formy zajęć ze studentami o różnym charakterze i stopniu niepełnosprawności^{47 48}. Czytelnia biblioteki wyposażona jest w urządzenia wspomagające dla osób niedowidzących/słabowidzących – skaner, powiększalnik, które stwarzają możliwość pracy indywidualnej.

Wydział tworzy warunki do studiowania zarówno w ramach programu kształcenia, jak i poza nim studentom o różnych zainteresowaniach i z różnymi możliwościami. Program kierunku, co zostało omówione w punkcie 2.1. raportu, pozwala poprzez wybory przedmiotów profilować swoje merytoryczne przygotowanie do zawodu. W jego ramach są przedmioty, które pozwalają na samorealizację w wątku zarówno badawczym jak i praktycznym. Oba wybory mogą być wzmocnione poprzez zaangażowanie się studenta w pozaprogramowe działania. Studentom zainteresowanym rozwojem naukowym proponujemy liczne koła naukowe. Studentom zainteresowanym działalnością praktyczną proponujemy liczne działające przy Wydziale organizacje studenckie, które podejmują aktywność na rzecz środowiska i uczestnictwo w programach stażowych: *Laboratorium kompetencji zawodowych* i *Przetestuj rynek pracy*. Rozwijamy też ofertę dla studentów zainteresowanych działalnością kulturalną i sportową. Możliwa jest więc daleko idąca indywidualizacja profilu swojego kształcenia. Wsparciem dla studentów na różnych etapach studiowania są realizowane na Wydziale programy *Mitingi umiejętności społecznych*, *Lifelong learning* i *Tutoring akademicki*, a od przyszłego roku udział w programie Studenckich Asystentów Badawczych.

Dzięki dwóm trybom, szerokiej ofercie programowej i pozaprogramowej, możliwościom jakie daje regulamin studiów UAM możliwym jest takie organizowanie toku studiów dla konkretnych studentów, aby ich oferta dopasowana była do indywidualnych potrzeb studentów. Znajdujemy organizacyjne rozwiązania dla studentów pracujących, wychowujących dzieci oraz czasowo i przewlekłe chorych. W ramach istniejącego regulaminu UAM możliwe jest zarówno wydłużanie jak i skracanie studiów, ich całkowite przerywanie i tylko częściowe, możliwe jest bez konieczności zatrzymania toku studiów uwzględnianie chwilowych słabych momentów w studiowaniu i warunkowe zaliczanie lat itd.

Studenci zainteresowani ofertą edukacyjną szerszą niż propozycja kierunku mogą wystąpić z wnioskiem o Indywidualny Tok Studiów. Wtedy mogą oni uzyskać dostęp do programów zajęć innych działów UAM a także innych uczelni. Opracowywany jest dla nich na dany rok indywidualny program i wyznaczany jest opiekun. Jeszcze większe możliwości realizacji indywidualnych potrzeb daje uczestnictwo w programach wymian studenckich MOST czy Erasmus+.

2.4. Warunki, formy, metodyki realizacji procesu kształcenia

Wydział dysponuje salami dydaktycznymi znajdującymi się w 4 budynkach. Trzy z nich zlokalizowane są na Kampusie Ogrody, jeden przy ulicy Międzychodzkiej odległej od Kampusu o 15 minut drogi pieszo. Łącznie dysponujemy trzynastoma salami zajęciowymi dla grup seminaryjnych (w trzech budynkach), trzema salami wykładowymi i trzema pracowniami komputerowymi. Wydział nakładem swoich środków w ostatnich latach wyremontował i wyposażył jedną pracownię oraz jedną salę wykładową. Wyposażenie wszystkich sal umożliwia prowadzenie zajęć wykorzystujących dostęp do Internetu i prezentacje multimedialne. Wyposażenie pracowni komputerowych umożliwia prowadzenie wysoko zaawansowanych zajęć informatycznych. Dodatkowo, w ramach zintegrowanego programu rozwoju uczelni „UNIWERSYTET JUTRA” (program PO_WER) organizujemy obecnie mobilną pracownię komputerową.

Program kształcenia na kierunku psychologia realizowany jest w 3 formach zajęć. Są to wykłady, konsultatoria/seminaria, ćwiczenia/ćwiczenia terenowe. Program kształcenia nie przewiduje praktyk. Ze

⁴⁷ http://sj.amu.edu.pl/_data/assets/pdf_file/0009/335565/Zasady-funkcjonowania-lektoratow-dla-studentow-z-niepelnosprawnosciami.pdf

⁴⁸ <http://swfis.amu.edu.pl/page.php?strona=Dla%20studenta&podstrona=Studenci%20z%20niepe%C5%82nosprawno%C5%9Bciami>

względu na wyrażane przez studentów potrzeby dotyczące większego niż robią to realizowane w ramach programu kształcenia ćwiczenia terenowe upracticznienia procesu kształcenia wcześniej Instytut, a aktualnie Wydział podejmuje starania, aby dać studentom możliwość zdobycia praktycznych doświadczeń jeszcze w trakcie studiów. Główną formą wsparcia studentów w tym zakresie jest wystawianie rekomendacji studentom podejmujących indywidualne starania o staże czy praktyki. W ubiegłym roku akademickim, na wniosek studentów, Instytut wystawił 10 takich rekomendacji. Nierzadko konsekwencją odbywania ćwiczeń terenowych, realizacji projektów w ramach zajęć, indywidualnych staży czy wolontariatów jest zdobycie przez studenta miejsca pracy (np. specjalność: *Animacja społeczności lokalnych* czy *Doradztwo personalne* oraz wolontariat na oddziałach psychiatrycznych szpitali).

Wcześniej Instytut, a obecnie Wydział podejmuje również z własnej inicjatywy działania zmierzające do upracticznienia procesu kształcenia na kierunku psychologia poprzez pozyskiwanie dodatkowych środków na zajęcia pozaprogramowe, bezpłatne zajęcia stażowe dla studentów. Aktualnie Wydział realizuje dwa programy rozwijające kompetencje zawodowe⁴⁹. Trzy lata temu w ramach programu PO_WER dzięki zaangażowaniu pracowników Instytutu Psychologii uruchomiony został program *Laboratorium kompetencji zawodowych*. Aktualnie realizowana jest już 4 jego edycja. Kierownikiem projektu została początkowo prof. Lidia Cierpiątkowska, aktualnie jest nim dr Dominika Górska. Dwa lata temu dołączył program *Przetestuj rynek pracy* kierowany przez prof. Teresę Chirkowską-Smolak, w ramach którego studenci mogli brać udział w płatnych 3-miesięcznych stażach.

Program studiów na kierunku psychologia realizowany jest w sposób angażujący nie tylko nauczycieli zatrudnionych na Wydziale, ale i tych spoza niego. Są to współpracujący z nim praktycy oraz nauczyciele akademicy z innych jednostek dydaktycznych i naukowo-badawczych. Zajęcia z nimi podlegają takiemu samemu procesowi ewaluacji jak zajęcia prowadzone przez naszych pracowników. Ich oferta dydaktyczna przechodzi standardową procedurę oceniania podobnie jak oferta pracowników Wydziału. Przy wyborze zajęć fakultatywnych studenci mogą korzystać nie tylko z oferty Wydziału, ale również, po uzyskaniu zgody dziekana ds. studenckich, z dostępnej na innych kierunkach Uniwersytetu oferty zajęć. Wielu studentów indywidualizuje proces kształcenia poprzez wybór zajęć proponowanych również przez inne uczelnie krajowe w ramach programu MOST i zagraniczne w ramach programu Erasmus+. Aby ułatwić studentom przejście procedury aplikacyjnej na stronie Wydziału znajdują się tego dotyczące instrukcje⁵⁰. Zgodnie z regulaminem studiów UAM, szczególnie zdolni studenci mogą wnioskować o Indywidualny Tok Studiów co pozwala na skonstruowanie dla nich indywidualnego programu kształcenia i wyznaczenie opiekuna naukowego.

⁴⁹ <http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/ip-w-dzialaniu/>

⁵⁰ <http://psychologia.amu.edu.pl/przewodnik-studenta/>

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

3.1. Wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów na każdy z poziomów

Wymagania, jakie stawiane są kandydatom ubiegającym się o przyjęcie na pierwszy rok studiów, kierunku psychologia, jednolite studia magisterskie, tryb stacjonarny i niestacjonarny, określa Uchwała Senatu⁵¹. Oferta edukacyjna skierowana jest do osób legitymujących się „nową” i „starą” maturą oraz kandydatów z Dyplomem Międzynarodowej Matury (IB). Przyjęcie kandydatów na I rok studiów odbywa się na podstawie rankingu średniej ocen (punktów) uzyskanej na egzaminie maturalnym (Tryb I: „nowa matura”, matura międzynarodowa) lub na podstawie egzaminu dojrzałości (Tryb II: „stara matura”).

Tryb I dotyczy kandydatów, którzy zdawali tzw. nową maturę, maturę IB oraz maturę zagraniczną. W tym trybie brane są pod uwagę egzaminy pisemne z języka obcego nowożytnego, języka polskiego i wybranego przedmiotu z puli przedmiotów: biologia, chemia, fizyka i astronomia, historia, informatyka, język regionalny, język grecki i kultura antyczna, matematyka. Poziomom przedmiotów przyporządkowano wagi. Wyższa waga została przyznana poziomowi rozszerzonemu. Tryb II dotyczy kandydatów, którzy zdawali tzw. starą maturę. W tym trybie brane są pod uwagę egzaminy z 4 przedmiotów. Egzaminy pisemne z języka polskiego i wybranego przedmiotu z puli przedmiotów: biologia, chemia, fizyka i astronomia, historia, matematyka i egzaminy ustne z języka obcego nowożytnego i wybranego przedmiotu z puli przedmiotów: biologia, chemia, fizyka i astronomia, historia, matematyka. Przedmiotom z egzaminów pisemnych przyznano wyższą wagę niż z ustnych. Szeroki dobór przedmiotów ma zagwarantować dostępność kierunku, preferencja poziomu rozszerzonego i pisemnych form ma pomóc w selekcji najlepszych kandydatów i dowartościowywać wyniki uzyskane w efekcie stosowania obiektywnych kryteriów oceniania.

Zasady rejestracji kandydatów na studia, opis osobistego konta rejestracyjnego oraz wykaz wymaganych dokumentów, szczegółowy harmonogram postępowania rekrutacyjnego oraz zasady dokonywania wpisu na listę studentów reguluje Zarządzenie Rektora UAM w sprawie zasad przeprowadzania rejestracji kandydatów na studia oraz dokonywania wpisu na listę studentów, wykaz wymaganych dokumentów, terminów rejestracji i składania dokumentów na dany rok akademicki⁵². Kandydat na studia na kierunku psychologia najpierw tworzy indywidualne konto w Systemie Internetowej Rekrutacji, zapisuje się na kierunek psychologia, wnosi opłatę, wprowadza wynik egzaminu maturalnego, załącza plik ze zdjęciem. Od tego momentu oczekuje na wyniki postępowania kwalifikacyjnego (komisja rekrutacyjna, postępując zgodnie z algorytmem⁵³, tworzy listę rankingową, a następnie listę osób proponowanych do przyjęcia (do wyczerpania limitu). Jeżeli złożony zostanie mniejsza liczba kandydatów niż wyznaczony limit, lista proponowanych do przyjęcia konstruowana jest ponownie. Przesuwany jest próg odcięcia. Lista jest publikowana i znów kandydaci mają czas na złożenie dokumentów. Proces powtarza się aż do złożenia dokumentów przez taką liczbę studentów, która została zadeklarowana do przyjęcia przez Wydział.

⁵¹ <https://rekrutacja.amu.edu.pl/kierunki-studiow/psychologia,380>

⁵² https://pracownicy.amu.edu.pl/_data/assets/pdf_file/0008/384074/Zarzadzenie-Nr-297_2018_2019-w-sprawie-zasad-...-w-roku-akad.-2019-2020.pdf

⁵³ https://pracownicy.amu.edu.pl/_data/assets/pdf_file/0008/384074/Zarzadzenie-Nr-297_2018_2019-w-sprawie-zasad-...-w-roku-akad.-2019-2020.pdf

3.2. Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych na innej uczelni, w tym także uczelni zagranicznej, określone są przez przepisy zawarte w Regulaminie Studiów UAM. Uznawanie efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni dotyczy studentów, którzy przenoszą się na UAM z innych uczelni, studentów po reaktywacjach i zmieniających tryb. Procedura uznawania efektów uczenia się połączona jest z procedurą ustalania różnic programowych. Do tego zadania na Wydziale dla kierunku psychologia wskazanych jest dwóch pełnomocników: ds. studiów stacjonarnych i ds. studiów niestacjonarnych. Wypełniana jest przez nich karta różnic programowych obejmująca lata poprzedzające rok, na który student został przyjęty. Po jej opracowaniu jest ona zatwierdzana przez dziekana ds. studenckich i przekazywana wraz z pozostałą dokumentacją do Biura Obsługi Studenta (BOS) pełniącego w aktualnej strukturze Uniwersytetu funkcję dawnego dziekanatu. Student jest informowany przez BOS o wynikach postępowania, a dotyczące tego ustalenia wprowadzane są do systemu USOS.

Istnieje możliwość uznania również efektów uczenia się dotyczących przedmiotów z roku, na który student zostanie przyjęty. Student zobowiązany jest złożyć wniosek o uznanie i uzyskać opinię kierowników poszczególnych przedmiotów. Po zaakceptowaniu wniosku przez prodziekana ds. studenckich trafia on do BOS.

Na podstawie uznania efektów uczenia się na kierunku psychologia tryb niestacjonarny na wniosek studenta dokonywana jest racjonalizacja kosztów studiów. Podstawą uznania efektów uczenia się jest przede wszystkim ich zgodność z efektami uczenia się zakładanymi dla realizacji przedmiotu oraz liczba punktów ECTS – szczególnie ważna jest analiza nakładu pracy. Brane są również pod uwagę: liczba godzin przedmiotu, forma zaliczenia, treści nauczania, literatura obowiązkowa. Kiedy wniosek o uznanie wcześniejszych osiągnięć dotyczy przedmiotów zaliczonych w ramach psychologii realizowanej na naszym kierunku student zobowiązany jest dołączyć do wniosku jedynie kartę przebiegu studiów. Kiedy jednak dotyczy to psychologii realizowanej na innej Uczelni, kiedy na przykład przenosi się, oprócz karty przebiegu studiów zobowiązany jest dostarczyć sylabusy tych przedmiotów, o których uznanie wnioskuje.

Na podobnych zasadach dochodzi do uznawania efektów uczenia się osiągniętych na innych uczelniach krajowych w ramach programu MOST i zagranicznych w ramach Erasmus+. Pracami tymi zajmuje się pełnomocnik ds. mobilności studenckiej dr Łukasz Przybylski.

Istnieje również możliwość uznawania efektów uczenia się nieformalnego, na podstawie innych form kształcenia, czy na podstawie zdobytego na danym stanowisku doświadczenia zawodowego. Informacje o szczegółowych zasadach i warunkach potwierdzania efektów uczenia się można znaleźć w Uchwale nr 234/2014/2015 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2015 w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się oraz w Zarządzeniu nr 488/2015/2016 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się. Od 1 października 2019 roku obowiązuje Uchwała nr 360/2018/2019 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 30 września 2019 roku. Szczegółowe informacje dotyczące zasad, warunków oraz trybu potwierdzania efektów kształcenia są dostępne na stronie internetowej⁵⁴.

Do tej pory ówczesny Wydział Nauk Społecznych przeprowadził dla kandydatów na kierunek psychologia dwa takie postępowania. Jedno zakończyło się nieuznaniem i w związku z tym wydana została negatywna opinia, drugie uznaniem i przyjęciem na studia na rok wynikający z uznania efektów uczenia się formalnego i nieformalnego.

Do podstawowych zasad regulujących proces uznawania efektów uczenia się należą:

⁵⁴ <http://wns.amu.edu.pl/dla-kandydata/organizacja-studiow/uznawanie-efektow-uczenia>

- do potwierdzania efektów uczenia się uprawniony jest wydział, który posiada co najmniej pozytywną ocenę programową na danym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia,
- potwierdzanie efektów uczenia się jest powiązane z postępowaniem rekrutacyjnym na dany rok akademicki (termin składania wniosków: do 31 marca),
- efekty uczenia się mogą zostać potwierdzone osobie posiadającej co najmniej pięć lat doświadczenia zawodowego (studia i stopnia) oraz osobie posiadającej co najmniej trzy lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów i stopnia (studia II stopnia).

Postępowanie w wyżej wymienionych przypadkach prowadzi Wydziałowa Komisja ds. Potwierdzania Efektów Uczenia (WKPEU). Komisja działająca do tej pory na WNS UAM składała się z 5 członków (przewodniczący i przedstawiciele wszystkich instytutów). Do zadań Komisji należało m.in. rozpatrywanie wniosków kandydatów ubiegających się o potwierdzenie efektów kształcenia się, powoływanie ekspertów merytorycznych z grupy pracowników Wydziału (specjalistów znających specyfikę efektów kształcenia się, procesu kształcenia, programów studiów oraz zakresu merytorycznego przedmiotów z danego kierunku studiów), określenie metod weryfikacji deklarowanych przez kandydata osiągnięć, wydanie postanowienia w sprawie. Szczegółowe informacje dotyczące zasad, warunków, trybu potwierdzania efektów uczenia się znajdują się na stronie internetowej UAM⁵⁵ wraz z odnośnikami do kompletu dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia procedury.

3.3. Zasady, warunki i tryb dyplomowania na każdym z poziomów studiów

Na Wydziale obowiązuje procedura dyplomowania, określona jeszcze w 2018 r. dla dawnego WNS⁵⁶. Zgodnie z nią warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest: spełnienie wszystkich wymagań wynikających z programu studiów oraz zasad składania i archiwizacji prac dyplomowych⁵⁷ (oraz w paragrafie 62 Regulaminu Studiów UAM) oraz uzyskanie pozytywnych recenzji pracy dyplomowej.

Procedura rozpoczyna się wyborem seminarium magisterskiego i promotora. Robi to student trzeciego roku w ramach przedstawianej przez Wydział oferty⁵⁸. Oferta ta określa zakres dopuszczalnych tematów prac dyplomowych. Do prowadzenia seminariów magisterskich uprawnieni są wszyscy pracownicy ze stopniem doktora hab. lub tytułem profesora. Pracownicy ze stopniem doktora mogą uzyskać zgodę na prowadzenie seminarium magisterskiego po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady programowej dla kierunku psychologia. Na czwartym roku rozpoczyna się seminarium magisterskie i trwa 4 semestry do końca studiów. Dla potrzeb różniących się treściowo seminariów został opracowany sylabus formalny, w którym zostały określone efekty uczenia się, treści, zadania, kryteria zaliczania niezależne od treści konkretnego seminarium. Warunkiem zaliczenia ostatniego semestru seminarium magisterskiego jest złożenie pracy dyplomowej. W momencie wgrania pracy do systemu APD (Archiwum Prac Dyplomowych) na wniosek promotora dziekan Wydziału wyznacza recenzenta, termin egzaminu dyplomowego oraz skład komisji przeprowadzającej egzamin dyplomowy, który powinien odbyć się najpóźniej w terminie 3 miesięcy od daty złożenia pracy dyplomowej. Student ma dostęp w systemie USOS do recenzji i nie mniej niż tydzień na zapoznanie się z nimi. W skład komisji przeprowadzającej egzamin dyplomowy wchodzi: przewodniczący, kierujący pracą dyplomową (promotor) oraz recenzent pracy dyplomowej. Egzamin dyplomowy na kierunku psychologia obejmuje trzy pytania: jedno dotyczące przebiegu studiów, drugie dotyczące wybranej specjalności⁵⁹ i jedno pytanie od recenzenta dotyczące pracy. Na podstawie szczegółowych ocen z poszczególnych odpowiedzi ustalana jest ocena za egzamin. Ocena wpisywana na dyplom obejmuje średnią ocenę z przebiegu studiów, ocenę z pracy

⁵⁵ <http://wns.amu.edu.pl/dla-kandydata/organizacja-studiow/uznawanie-efektow-uczenia>

⁵⁶ <http://wns.amu.edu.pl/dla-studenta/dla-studenta/prace-dyplomowe>

⁵⁷ <https://apd.amu.edu.pl>

⁵⁸ <http://150.254.90.19/Studia/Psychologia-N/Fakultety/Psych.niestacjonarna%20-%20Oferta%202019-2020.pdf> i <http://150.254.90.19/Studia/Psychologia-S/Fakultety/Psych.stacjonarna%20-%20Oferta%202019-2020.pdf>

⁵⁹ <http://150.254.90.19/Studia/?dir=Psychologia-S/Egzamin%20magisterski%20-%20zagadnienia>

i ocenę z egzaminu. Największą wagę w obliczaniu wyniku końcowego ma średnia z przebiegu studiów 0,6, pozostałe oceny mają wagę 0,2.

Prace dyplomowe są sprawdzane pod kątem samodzielności ich przygotowania przez autorów. Odbywa się to za pośrednictwem systemu APD, z którym są zintegrowane dwa systemy antyplagiatowe.

Zgodnie z zarządzeniem Rektora UAM od 15 lutego 2016 roku ustawowy obowiązek sprawdzania pisemnych prac dyplomowych przed egzaminem dyplomowym z wykorzystaniem programów antyplagiatowych był realizowany na UAM przez Otwarty System Antyplagiatowy (OSA). 9 stycznia 2019 roku wydane zostało zarządzenie Rektora UAM w sprawie zasad wykorzystania na naszej uczelni Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA).

Proces sprawdzania prac dyplomowych rozpoczyna się w systemie Archiwum Prac Dyplomowych. Po przekazaniu pracy przez APD do systemu OSA promotor ma możliwość pobrania w APD raportu antyplagiatowego, który zawiera podsumowanie analizy. Promotor ma również dostęp do szczegółowego porównania antyplagiatowego prac dyplomowych po zalogowaniu do OSA. Podobnie jest w nowszym systemie - za przesłanie pracy dyplomowej do JSA odpowiada kierujący pracą. Otrzymuje on zwrótnie dwa raporty z badania antyplagiatowego: raport ogólny i szczegółowy. Po otrzymaniu raportów kierujący zapoznaje się z ich wynikami i podejmuje decyzję o dopuszczeniu pracy dyplomowej do kolejnego etapu (skierowanie do recenzji) albo o przekazaniu sprawy do zbadania przez komisję ds. dyscyplinarnych, gdy praca zawiera nieuprawnione zapożyczenia z innych tekstów. Za przekazanie sprawy do komisji ds. dyscyplinarnych odpowiada prodziekan ds. studenckich, zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów.

3.4. Sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów

Informacje dotyczące ocen studentów gromadzone są w systemie USOS. Dzięki temu w prosty sposób można monitorować postępy zarówno poszczególnych studentów jak i całych ich grup. Analiza postępów w nauce poszczególnych studentów wykorzystywana jest przy podejmowaniu przez prodziekana ds. studenckich decyzji w związku ze składanymi przez nich wnioskami. Brak postępów, zgodnie z aktualnym regulaminem studiów UAM, pozwala podjąć decyzję o niewyrażeniu zgody na kontynuację nauki na roku wyższym, czy wręcz o skreśleniu z listy studentów. Postępy w nauce pozwalają studentom korzystać z przywilejów np. Indywidualnego Toku Studiów, realizacji dwóch lat w roku, zmiany trybu studiów. Ocena postępów całej grupy studentów czy roczników pozwala oceniać skuteczność poszczególnych przedmiotów w zakresie osiągania przez nie zakładanych dla nich efektów uczenia się. Na podstawie analizy ocen uzyskiwanych przez grupy studentów kierownik przedmiotu podejmuje decyzje o zakresie ewentualnych zmian w jego programie i w formach jego realizacji. Te zmiany określane jako usprawnienia wdrażane są w celu poprawy jakości usługi edukacyjnej. Zmodyfikowane treści nauczania, metody pracy czy sposoby i kryteria oceniania wprowadzone są do sylabusa przedmiotu, a ten w nowej formie publikowany jest na stronie Wydziału, jego wybrane treści umieszczone są też w opisie przedmiotu w systemie USOS.

Jeżeli w wyniku monitorowania i oceny postępów studentów na danym przedmiocie konieczne są zmiany programowe lub poważne modyfikacje w sposobie zaliczania przedmiotu, wówczas zaangażowani są w procedurze konsultacyjnej i decyzyjnej przedstawiciele Rady Samorządu studentów WPIK i członkowie Rady programowej kierunku studiów psychologia. Taka sytuacja miała miejsce w roku akademickim 2018/19, kiedy w wyniku stwierdzenia niskiej zdawalności przedmiotu *Metodologia ze statystyką* zostały podjęte zmiany w sposobie informowania studentów o zasadach zaliczania przedmiotu i sposób uznawania wcześniejszych osiągnięć. Do zmian programowych dochodzi w przypadkach znacznego obniżenia się poziomu zdawalności przedmiotu obserwowalnej w przeciągu dwóch lat.

W roku akademickim 2015/16 zostały przeprowadzone badania studentów obu trybów przez prof. Błażeja Smykowskiego i dra Pawła Klekę, w ramach wewnętrznego postępowania i przy znacznym udziale

Samorządu studentów. Ich wyniki zostały upublicznione⁶⁰. Pozwoliły one zauważyć, że studenci w zróżnicowany sposób radzą sobie z zadaniami edukacyjnymi.

Konsekwencją tego zróżnicowania są odmienne strategie radzenia sobie z sytuacją studiowania. Ustalenia te stanowią istotną podstawę prowadzenia mikro-polityki edukacyjnej na kierunkach prowadzonych wcześniej przez Instytut Psychologii, a obecnie przez Wydział Psychologii i Kognitywistyki. Pozwalają przewidywać formy, w jakich poszczególne grupy studentów będą potrzebowały wsparcia w procesie studiowania. Podobną funkcję spełniają w aktualnie realizowanej polityce edukacyjnej na Wydziale badania przeprowadzone wśród studentów dotyczące ich identyfikacji z miejscem studiowania. Te również zostały upublicznione⁶¹.

3.5. Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się obowiązujące na wszystkich prowadzonych przez UAM kierunkach określone są we wzorcowym sylabusie. Od ubiegłego roku obowiązuje wzorzec⁶² zgodny z PRK i z regulaminem studiów UAM. Przedstawiona została tam skala ocen stosowana na Uniwersytecie obowiązująca na wszystkich zajęciach wszystkich kierunków i trybów. Ten wzorzec wypełniany jest szczegółowymi treściami przez autorów koncepcji poszczególnych zajęć. W części poświęconej sposobom oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się wpisywana jest forma w jakiej dokonywana jest ich ocena. Analiza sylabusów pozwala zauważyć duże zróżnicowanie w tym zakresie. Najczęściej dla wykładów są to: egzamin pisemny, praca zaliczeniowa, rzadziej praca projektowa czy egzamin ustny. Dla pozostałych form zajęć dydaktycznych (ćwiczeń, konwersatoriów) są to: kolokwium pisemne, kolokwium ustne, test, projekt, esej, raport, prezentacja multimedialna. Sposób oceniania prac również opisany jest w sylabusie. Wybór metody sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się należy do autorów sylabusu przedmiotu. Podczas jego zatwierdzania przez Radę programową kierunku studiów psychologia oceniana jest jej zgodność z deklarowanymi przedmiotowymi efektami uczenia się.

Zgodnie z regulaminem studiów UAM, prowadzący przedmiot zobowiązany jest do poinformowania studentów o sposobach oceniania w przeciągu pierwszych dwóch tygodni semestru. Niezgodność przeprowadzonego zaliczenia czy egzaminu z deklarowaną w sylabusie może być podstawą przyznania studentowi prawa do egzaminu czy zaliczenia komisyjnego.

Prowadzący zajęcia zobowiązany jest regulaminem studiów UAM do udostępnienia prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych studentom na ich wnioski do wglądu. Prowadzący przechowują pisemne prace zaliczeniowe i egzaminacyjne do czasu zgodnego z planem terminu zakończenia studiów przez studenta. Oceny z zaliczeń i egzaminów przechowywane są w systemie USOS oraz w wersjach papierowych protokołów egzaminacyjnych i zaliczeniowych znajdujących się aktualnie w BOS.

3.6. Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się

Metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych wynikają z charakteru umiejscowienia przedmiotu w programie studiów. W bloku zajęć obowiązkowych częściej są to metody koncentrujące się na ocenie stopnia opanowania wiedzy i umiejętności. W bloku zajęć specjalistycznych na stopniu umiejętności korzystania z tego, co zostało opanowane do rozwiązywania problemów. Starsze lata skupione są na ocenie umiejętności stosowania. Stąd częściej prace o charakterze projektowym pojawiają się na latach późniejszych niż wcześniejszych.

Potwierdzenie stopnia osiągnięcia przez studenta założonych efektów uczenia się w przypadku prowadzonych zajęć odbywa się przez jedną z możliwych ocen: niedostateczny (ndst; 2,0), dostateczny (dst;

⁶⁰ Smykowski, B., Kleka, P. (2017). Student wobec oczekiwań dorosłości. *Czasopismo psychologiczne*. 23,1,1-10. DOI: 10.14691/CPPJ.23.1.00

⁶¹ Smykowski, B., Plewka, K. (2016). Przywiązanie do miejsca studiowania: Campus Ogrody centrum nauki czy jej miejsce? *Człowiek i Społeczeństwo*, XLII, 235-257. ISSN 0239-3271

⁶² <http://psychologia.amu.edu.pl/dla-pracownika/materialy-dla-pracownikow/>

3,0), dostateczny plus (dst plus; 3,5), dobry (db, 4,0), dobry plus (db plus; 4,5), bardzo dobry (bdb; 5,0), gdzie niedostateczny (ndst; 2,0) oznacza uzyskanie efektów kształcenia w stopniu niewystarczającym, a bardzo dobry (bdb; 5,0) – w stopniu pełnym. Na podstawie ocen końcowych uzyskanych przez studentów z poszczególnych przedmiotów wylicza się średnią ocen, która wraz z oceną pracy dyplomowej i oceną egzaminu dyplomowego stanowi ostateczny wynik studiów.

Podstawą zaliczenia ćwiczeń terenowych jest wykonanie wszystkich zadań przewidzianych przez opiekuna. Przeważnie ich realizacja odnotowywana jest w specjalnie temu służącym dzienniczku. Wypełnia go prowadzący zajęcia w terenie. Ocenę z ćwiczeń na podstawie dzienniczka ustala opiekun ćwiczeń terenowych, którym jest pracownik Wydziału i ten też wpisuje ocenę do systemu USOS.

3.7. Opis rodzajów, tematyki i metodyki prac etapowych i egzaminacyjnych, projektów.

Na kierunku psychologia etapowe prace mają charakter prac pisemnych: testów, zadań, esejów, projektów i prezentacji multimedialnych (por. Tab. 9b). Testy i zadania śródsesemestralne stanowią składowe systemu oceny postępu na zajęciach. Zdarza się, że mają charakter grywalizacyjny, gdzie student sam poprzez zdobywane punkty może zdecydować o ocenie jaką uzyska na zaliczenie z przedmiotu np. *Technologia informacyjna, Animacja społeczności lokalnych (cz. I)*. Etapowe zadania powiązane są z partiami przerabianego na kolejnych zajęciach materiału. Etapowe prace oddawane do oceny na koniec semestru takie jak eseje, projekty badawcze, diagnostyczne, profilaktyczne itd., prezentacje multimedialne przygotowywane są przez czas trwania semestru i oddawane są w ostatnim tygodniu zajęć lub w sesji egzaminacyjnej. W czasie jej trwania na podstawie przedstawionego prowadzącemu wcześniej opracowania ma nierzadko miejsce jego obrona (*Zdrowie publiczne, Animacja społeczności lokalnych, eksperyment w ramach specjalności Organizacja środowiska uczenia się...*). Niektóre z tych opracowań stają się podstawą publikacji w postaci artykułu, rozdziału w książce czy referatu na konferencji. Wszystkie wymieniane powyżej prace mają charakter problemowy. Znaczący to, że wymagają stosowania wiedzy i umiejętności opanowanych w ramach przedmiotów do rozwiązania problemu. Kiedy prace mają dodatkowo charakter projektowy zmuszają studenta do używania wiedzy i umiejętności nabytych na różnych przedmiotach.

Prace semestralne powstają w czasie trwania zajęć i są na nich konsultowane z prowadzącym. W metodyce przedmiotu prace te są dla wiedzy i umiejętności przyswajanych na zajęciach okazją ich stosowania. Częstą praktyką na kierunku psychologia jest tworzenie prac etapowych zarówno śródsesemestralnych jak i semestralnych w zespołach zadaniowych. Funkcją tego typu prac jest sprawdzenie nie tylko, czy student potrafi rozwiązać problem, ale czy potrafi jego rozwiązanie uzgodnić z innymi. Ta kompetencja w pracy psychologia jest szczególnie ważna.

Szczególne miejsce w ocenie postępów studenta na kierunku psychologia ma praca dyplomowa. Jest to praca indywidulana powstająca pod kierunkiem promotora. Praca realizowana jest przez 4 semestry. Dla prac empirycznych, które stanowią ponad 90% prac powstających na kierunku psychologia, został opracowany uniwersalny sylabus⁶³. Znaczący to, że niezależnie od tego, w ramach czyjego seminarium magisterskiego powstaje praca dyplomowa, tworzona jest ona w tych samych etapach i oceny semestralne są za wywiązanie się z zadań danego etapu. Niewielka liczba prac dyplomowych, pisanych przeważnie na seminarium dotyczącym historii myśli psychologicznej, ma charakter teoretyczny. W tych przypadkach metodyka powstawania prac jest efektem uzgodnień magistranta z promotorem. Od obecnego roku akademickiego za okresową ocenę jakości prac dyplomowych odpowiedzialna jest Rada programowa kierunku studiów psychologia.

⁶³ <http://150.254.90.19/Studia/Psychologia-S/Sylabusy/Psychologia%20stacjonarna/4%20rok/Seminarium%20magisterskie%201.pdf>

3.8. Rodzaje, tematyka i metody prac dyplomowych

Prace dyplomowe mają bądź charakter empiryczny, bądź teoretyczny. Rdzeniem prac empirycznych są różnego rodzaju badania. Analizy prowadzone w tego typu pracach związane są ze studiowaniem przypadków, badaniami eksperymentalnymi, badaniami korelacyjnymi. Najczęstsze są badania korelacyjne. Dla prezentacji procedur, metodyk, narzędzi badawczych opracowanych podczas pisania prac dyplomowych przez studentów powstało internetowe czasopismo⁶⁴, którego redaktorem naczelnym jest prof. Jacek Paluchowski.

Tematyka prac dyplomowych związana jest z obszarami, których dotyczą badania prowadzone przez poszczególnych promotorów⁶⁵. Pod koniec trzeciego roku studenci zapoznają się z ofertą seminariów magisterskich przedstawioną na stronie Wydziału i zapisują się na wybrane przez siebie. Studenci zachęceni są do zrobienia rankingu 3 seminariów magisterskich na wypadek wyczerpania limitu miejsc. W przypadku szczególnej determinacji studenta do uczestnictwa w seminarium, na którym został wyczerpany limit miejsc w jednym trybie, możliwe jest wyjątkowo dołączenie do seminarium realizowanego w innym trybie. Zdarza się też, że po negocjacjach z zaangażowaniem prodziekana ds. studenckich prowadzący seminarium zwiększa limit miejsc.

Zgodnie z regulaminem studiów UAM prace dyplomowe prowadzone są przez pracowników posiadających stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora. Dotychczasowa Rada Wydziału miała możliwość upoważnienia do prowadzenia prac dyplomowych i wykładów pracowników ze stopniem doktora. W Instytucie Psychologii a obecnie na Wydziale Psychologii i Kognitywistyki, aby zostać upoważnionym trzeba być, co najmniej 5 lat po doktoracie i wyróżniać się znaczącym dorobkiem naukowym i dydaktycznym, w obszarze, którego znajduje się problem badawczy studenta. W przypadku, kiedy promotor nie posiada stopnia naukowego doktora habilitowanego czy tytułu profesora dziekan ds. studenckich wyznacza na recenzenta pracy dyplomowej nauczyciela akademickiego posiadającego stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora. Aktualnie zadania dotyczące wyznaczania promotorów i akceptowania tematów prac dyplomowych należą do Rady programowej kierunku. Odpowiedzialny za prawidłowość postępowania dyplomującego jest prodziekan ds. studenckich.

Seminaria magisterskie na obu trybach obejmują 120 godzin i zgodnie z programem trwają 4 semestry. Na wniosek studenta i po akceptacji promotora seminarium może trwać krócej, przy czym wymaga to zgody prodziekana ds. studenckich na łączną realizację 4 i 5 roku nauki.

Prace dyplomowe umieszczane są przez studenta w elektronicznym Archiwum Prac Dyplomowych i w wersji papierowej przekazywane są do BOS. Szczegółowe informacje na temat składania pracy dyplomowej znajdują się na stronie Wydziału w zakładce Informator dla studenta⁶⁶.

3.9. Monitorowanie losów absolwentów

Monitorowanie losów absolwentów na Wydziale Nauk Społecznych odbywa się z wykorzystaniem:

1. ELA (Ekonomiczne Losy Absolwentów) – narzędzie funkcjonujące na poziomie centralnym (ministerialnym),
2. raportów Głównego Urzędu Statystycznego – dostępnych na stronach GUS,
3. Biura Karier UAM i portalu rekrutacyjnego – analiz danych pochodzących z portalu rekrutacyjnego UAM, pozwalających na uzyskanie informacji dotyczącej dalszych etapów edukacji absolwentów studiów.

Wcześniej Instytut Psychologii, a obecnie Wydział Psychologii i Kognitywistyki realizuje to zadanie za pomocą metod formalnych i nieformalnych. W ramach tych pierwszych prowadzone są od ubiegłego

⁶⁴ <http://uampsyach-testy.home.amu.edu.pl/biuletynpsychologiczny>

⁶⁵ <http://150.254.90.19/Studia/Psychologia-S/Fakultety/Psych.stacjonarna%20-%20Oferta%202019-2020.pdf> i <http://150.254.90.19/Studia/Psychologia-N/Fakultety/Psych.niestacjonarna%20-%20Oferta%202019-2020.pdf>

⁶⁶ <http://psychologia.amu.edu.pl/przewodnik-studenta-i-studia/#praca-dyplomowa>

roku w ramach programu *Przetestuj rynek pracy* badania losów absolwentów. W ramach programu monitorowane jest wejście absolwentów kierunku psychologia na rynek pracy. W pierwszym roku trwania programu przystąpiło do niego 67 studentów. Po zakończeniu na ankietę odpowiedziało 48 absolwentów. Spośród nich w pierwszym roku po skończonych studiach pracę podjęło 44 absolwentów, z czego 27 w zawodzie psychologa. Wydział podejmuje działania zmierzające do objęcia nie tylko tych absolwentów, ale i kolejnych roczników długoterminowym monitoringiem.

Do metod nieformalnych należy podtrzymywanie kontaktu z absolwentami poprzez różne formy wzajemnego angażowania się. Pracownicy Wydziału uczestniczą w licznych konferencjach środowiskowych na zaproszenie absolwentów, zapraszani są przez nich do różnych lokalnych działań (Załącznik nr 2. p.4.). Absolwenci jako doświadczeni praktycy są przez Wydział zatrudniani do prowadzenia ćwiczeń terenowych, zachęceni do organizowania na terenie swoich miejsc pracy miejsc do odbywania przez studentów staży czy wolontariatów. Duże znaczenie dla wymiany informacji między Wydziałem a absolwentami ma działalność poznańskiego biura Polskiego Stowarzyszenia Studentów i Absolwentów Psychologii⁶⁷.

Kontakty z pracodawcami (ich status został szczegółowo opisany w punkcie 6 raportu) pozwoliły zauważyć potrzebę poszerzenia kompetencji przyszłych absolwentów o takie, które wykraczają poza zakres efektów uczenia się objętych kształceniem na kierunkach akademickich. Dotyczy to ogólnie zdobycia doświadczeń praktycznych i szczegółowo zdobycia dodatkowych kwalifikacji i kompetencji. W ramach dodatkowych form kształcenia proponowanych przez Wydział student może uzyskać kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela-psychologa w placówkach oświatowych, uzyskać specjalizację w zakresie psychologii klinicznej, kompetencje w zakresie seksuologii klinicznej. Między innymi w wyniku kontaktów z pracodawcami podjęte zostały jeszcze przez Instytut Psychologii działania mające na celu uzupełnienia kompetencji studentów jeszcze w trakcie studiów. W wyniku często powtarzających się głosów pracodawców (np. psychologów-praktyków prowadzących ćwiczenia terenowe) i absolwentów (PSSiAP) o potrzebie większej liczby doświadczeń zawodowych podjęte zostały działania zmierzające do uzupełnienia programu kształcenia na kierunku psychologia o tego typu doświadczenia. Służą temu realizowane poza programem studiów nieodpłatne programy *Laboratorium kompetencji zawodowych*⁶⁸ i *Przetestuj rynek pracy*⁶⁹. Oba finansowane są z programu PO_WER. W ramach budowania dobrych relacji z pracodawcami został uruchomiony z udziałem doktorantki mgr Aleksandry Frydrysiak pilotaż programu *Instytucja przyjazna studentom*, którego celem jest wyróżnianie pracodawców, którzy w opiniach studentów stworzyli przyjazne miejsce do odbywania pozaprogramowych staży oraz wolontariatów. Przedmiotem pilotażu było przetestowanie metodyki zbierania informacji o pracodawcach. W tym roku przeprowadzona zostanie pierwsza edycja programu.

Zdobycie nowych kwalifikacji dotyczy studentów realizujących blok zajęć specjalistycznych z zakresu Psychologii edukacji, Psychologii klinicznej i planowanej Seksuologii klinicznej. W pierwszym przypadku chodziło o uzupełnienie jeszcze w trakcie trwania studiów kwalifikacji niezbędnych do podjęcia pracy w placówkach oświatowych. Już wcześniej Instytut Psychologii dawał szansę uzupełnienia tych kwalifikacji w ramach Studiów podyplomowych przygotowania pedagogicznego dla psychologów. Od 2017 roku została stworzona zgodna ze stosownym Rozporządzeniem MNiSZW⁷⁰ ścieżka uzyskiwania kwalifikacji przez studentów do wykonywania zawodu nauczyciela-psychologa⁷¹. W roku 2020 już przez Wydział Psychologii i Kognitywistyki ścieżka ta została dostosowana do nowych wymagań dotyczących kształcenia nauczycieli⁷². W dwóch kolejnych przypadkach chodziło o umożliwienie już absolwentom, którzy realizowali w trakcie studiów blok zajęć specjalistycznych z zakresu Psychologii klinicznej uzyskanie specjalizacji klinicznej i uprawnień do pełnienia funkcji seksuologa. W roku 2017 prof. Lidia

⁶⁷ http://www.pssiap.org/biura/pssiap_poznan/

⁶⁸ <https://uampsych-lkz.home.amu.edu.pl/>

⁶⁹ <http://uampsych-prp.home.amu.edu.pl/>

⁷⁰ <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20120000131/O/D20120131.pdf>

⁷¹ <http://psychologia.amu.edu.pl/dla-studenta/dodatkowa-oferta-edukacyjna/>

⁷² <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190001450/O/D20191450.pdf>

Cierpiątkowska uruchomiła studia podyplomowe *Psychologia kliniczna*. Wtedy Instytut został, a obecnie Wydział jest wpisany przez Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w Warszawie na listę jednostek szkolących w tej dziedzinie. Aktualnie realizowana jest druga edycja studiów. Odpowiedzią na coraz bardziej widoczną potrzebę szkolenia zawodowego seksuologów klinicznych w zakresie opiniowania, edukacji, terapii są trzecie studia podyplomowe prowadzone przez Wydział. Jego kierownikiem jest prof. Maria Beisert. Jak już wspomniano wcześniej, zaawansowane są prace nad wzbogaceniem oferty bloków zajęć specjalistycznych o blok z zakresu seksuologii klinicznej⁷³. Do istniejących już dodatkowych form kształcenia w okresie letnim 2019 roku dołączyły Letnia Szkoła Psychologii Pracy, Organizacji i Zarządzania „Jestem w pracy”⁷⁴ zorganizowana we współpracy z Uniwersytetem Zielonogórkim i Letnia Szkoła Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Społecznej⁷⁵. We wrześniu tego roku planowana jest kolejna edycja Letniej Szkoły Psychologii Pracy, Organizacji i Zarządzania i Szkoła letnia towarzysząca VIII Konferencji Narracyjnej „Narracje w psychologii – przedmiot, proces, metoda”⁷⁶.

⁷³ <http://www.seksuologia.amu.edu.pl>

⁷⁴ <http://letniaszkolappoiz.amu.edu.pl>

⁷⁵ <http://zjazdpsps.amu.edu.pl/szkola-letnia/>

⁷⁶ <http://qmmclab-konferencja2020.home.amu.edu.pl/szkola-letnia-16-17-09/>

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

4.1 Kadra kierunku psychologia

Na Wydziale Psychologii i Kognitywistyki funkcjonują dwa uzupełniające się zespoły badawczo-dydaktyczne: psychologów i kognitywistów (obecnie przypisanych do nauk o komunikacji społecznej i mediach). Ci ostatni prowadzą w ramach kierunku psychologia kształcenie w zakresie filozofii i logiki. Ponadto oferta zajęć kognitywistycznych otwarta jest dla studentów psychologii w ramach przedmiotów do wyboru. Kadra WPIK legitymuje się stopniami i tytułami naukowymi przede wszystkim z dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie psychologia, a również m.in. w dyscyplinach: nauki o komunikacji społecznej i mediach, filozofia, prawo, matematyka. Wydział Psychologii i Kognitywistyki zatrudnia w wymiarze pełnego etatu 55 pracowników: 7 profesorów (zatrudnionych na stanowiskach profesorów badawczo-dydaktycznych), 17 doktorów habilitowanych (zatrudnionych na stanowiskach badawczo-dydaktycznych profesorów UAM), 29 doktorów (w tym 2 adiunktów-stażystów podoktorskich, 22 adiunktów badawczo-dydaktycznych i 5 starszych wykładowców) i dwóch magistrów (zatrudnionych na stanowiskach wykładowców). Ponadto, w wymiarze ½ etatu, zatrudniamy 3 profesorów (jedną osobę na stanowisku dydaktycznym, dwie na badawczo-dydaktycznych), 1 adiunkta (na stanowisku badawczo-dydaktycznym), 9 starszych wykładowców (jedna osoba w wymiarze ¾ etatu) i 2 wykładowców. Zajęcia na Wydziale prowadzą również współpracownicy spoza UAM: specjaliści-praktycy, których doświadczenie i kompetencje są nieocenionym wsparciem procesu dydaktycznego, a także emerytowani profesorowie UAM i profesorowie-seniorzy. Wydział zatrudnia również czworo pracowników administracyjnych (w Biurze Obsługi Wydziału) i pięć pracowników naukowo- i inżyniersko-technicznych.

Z Wydziałem związanych jest 33 doktorantów; spośród nich 29 osób to słuchacze wydziałowego Studium Doktoranckiego w dyscyplinach psychologia i nauki o komunikacji społecznej i mediach (lata II-VI), natomiast 4 osoby zostały przyjęte do nowo zorganizowanej w 2019 r. Szkoły Doktorskiej UAM we wspomnianych dyscyplinach.

Do niedawna wewnętrzna struktura organizacyjna Instytutu Psychologii powiązana była ściśle z prowadzoną dydaktyką, jako że rolą zakładów było m.in. organizacja i prowadzenie pracy dydaktycznej związanej z określoną specjalnością dydaktyczną. Wedle obecnie obowiązującego Statutu UAM (par. 75 ust. 6) zakłady realizują zadania o charakterze badawczym, tym niemniej jednak struktura Wydziału Psychologii i Kognitywistyki ciągle dobrze odzwierciedla charakterystykę prowadzonej dydaktyki. W strukturze Wydziału funkcjonują następujące jednostki:

- Zakład Logiki i Kognitywistyki (przy którym afiliowane jest Laboratorium Badania Rozumowań);
- Zakład Podstaw Badań Psychologicznych;
- Zakład Psychologii Osobowości;
- Zakład Psychologii Poznawczej;
- Zakład Psychologii Pracy i Organizacji (przy którym afiliowane jest Laboratorium Badań Psychologicznych w zakresie Medycyny Pracy);
- Zakład Psychologii Rozwoju (przy którym afiliowane jest Laboratorium Badania Rozwoju i Uczenia);
- Zakład Psychologii Społecznej (przy którym afiliowane jest Laboratorium Psychofizjologii Zdrowia);
- Zakład Psychologii Zdrowia i Psychologii Klinicznej (przy którym afiliowane jest Laboratorium Badań Jakościowych i Mieszanych w Psychologii Klinicznej);
- Zakład Seksuologii Społecznej i Klinicznej;
- Laboratorium Badania Działań i Poznania;
- Pracownia Pytań Granicznych (włączona w strukturę WPIK 1. stycznia 2020 r.).

Nauczyciele akademicy, dla których UAM jest podstawowym miejscem pracy, realizują 87% z 2745 godzin, przewidzianych planem studiów psychologicznych w trybie stacjonarnym i 79% z 1865 godzin, przewidzianych planem studiów psychologicznych w trybie niestacjonarnym.

Jak pisaliśmy w cz. 1.2, koncepcja kształcenia na kierunku psychologia w UAM w warstwie merytorycznej wynika bezpośrednio z obszarów badań, w których prowadzą swoje prace nauczyciele akademicy. Dobór prowadzących do zajęć powiązany jest z obszarami ich aktywności badawczych, a w przypadku pracowników dydaktycznych i współpracowników zewnętrznych – z kompetencjami dydaktycznymi w określonych subdyscyplinach psychologii oraz doświadczeniem zawodowym. Większość z nich zatrudniona jest na etatach naukowo-dydaktycznych przez co mają możliwość bezpośredniego i natychmiastowego wiązania swojej pracy badawczej z dydaktyką. Poza tym studenci zachęceni są do angażowania się w prowadzone na Wydziale badania (szczegółowe informacje dotyczące powiązania kształcenia z prowadzoną działalnością badawczą znajdują się w pkt 1.2.)

4.2 Doskonalenie kwalifikacji dydaktycznych

Kwalifikacje kadry prowadzącej zajęcia potwierdzone są dorobkiem naukowym oraz doświadczeniem dydaktycznym (zał. 2. p. 4., zał. 3). Jakkolwiek zróżnicowane kompetencje pracowników zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, uznajemy za dużą wartość możliwość korzystania ze wspomnianych wyżej doświadczeń i kompetencji zewnętrznych współpracowników. Realizowany przez nas troskliwy monitoring treści kształcenia i osiąganych efektów uczenia się gwarantuje, że zajęcia te spełniają wysokie akademickie standardy, a możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych przez specjalistów-praktyków jest, w opinii zarówno naszej jak i naszych studentów, znaczącą wartością dodaną, szczególnie w przypadku studiów w zakresie psychologii. Współpraca dydaktyczna realizowana jest zarówno przy wykorzystaniu własnych środków Wydziału, jak i w ramach realizowanych w UAM programów PO_WER: „UNIwersytet Jutra” oraz „UNIwersytet Jutra II”. Zajęcia z wychowania fizycznego oraz lektoraty realizowane są przez pracowników, odpowiednio, Studium Wychowania Fizycznego UAM⁷⁷ oraz Szkoły Językowej UAM⁷⁸.

Wydział Psychologii i Kognitywistyki wspiera nauczycieli w stałym podnoszeniu umiejętności i kompetencji zawodowych i dydaktycznych.

W programie „UNIwersytet Jutra” zaplanowaliśmy jako jeden z celów szczegółowych podniesienie kompetencji kadr w systemie szkolnictwa wyższego, finansując udział pracowników Wydziału w kursach i szkoleniach, prowadzonych w innych ośrodkach akademickich. Dla kadry dydaktycznej realizującej zajęcia w ramach kierunku psychologia przewidziano 23 moduły szkoleniowe na kwotę ok 200 tys. zł. Są to kursy i studia podyplomowe rozwijające specjalistyczne kompetencje zawodowe pracowników dydaktycznych, przydatne w pracy dydaktycznej w ramach przedmiotów fakultatywnych (psychologie stosowane oraz specjalności).

Należą do nich w szczególności:

- moduły szkół psychoterapeutycznych, bądź krótsze (np. roczne) kursy - co jest podyktowane wymaganiami programu, np. Terapia systemowa dla zaawansowanych, studia podyplomowe Psychodynamiczne Studium Socjoterapii i Psychoterapii Młodzieży, studia podyplomowe Porozumienie bez przemocy wg Marshalla B. Rosenberga, szkoła Psychoterapii Psychodynamicznej, Szkolenie w terapii poznawczo-behawioralnej zaburzeń u dzieci i młodzieży, kurs Transference-Focused Psychotherapy, kurs dla superwizorów w podejściu psychoanalitycznym i in.;
- szkolenia dotyczące wybranych metod pracy psychologicznej, np. szkolenie EASE (Examination of Anomalous Self-Examination), szkolenie Metoda badania przywiązania (Anna Freud National Centre for Children & Families), cykl szkoleń Jak pracować niedyrektywnie z dziećmi niepełnosprawnymi, ich rodzicami i nauczycielami, Rehabilitacja poznawcza dzieci i młodzieży po urazach czaszkowo-mózgowych Metodą Instrumental Enrichment;

⁷⁷ <http://swfis.amu.edu.pl>

⁷⁸ <http://sj.amu.edu.pl/>

- tzw. szkolenia narzędziowe, które dotyczą umiejętności posługiwania się wybranymi testami psychologicznymi na poziomie zaawansowanym, np. szkolenie Ocena symptomów depresji u dzieci i młodzieży za pomocą kwestionariuszy CDI, Stosowanie i interpretowanie Skali Inteligencji i Rozwoju IDS, MMPI-2 - Stosowanie i interpretacja Minnesockiego Wielowymiarowego Inwentarza Osobowości, Style kierowania w organizacji - pomiar i analiza interakcyjna i in.

Część tych szkoleń została już zakończona a zdobyte przez kadrę umiejętności są wykorzystywane w pracy dydaktycznej ze studentami.

W ramach programu „UNIWERSYTET JUTRA II” uruchomiliśmy program *Tutoringu akademickiego* dla studentów Wydziału, organizując w roku akademickim 2019/20 dwie edycje dedykowanej dla WPIK Szkoły Tutorów. W pierwszej edycji wzięło udział 10 naszych pracowników, w rozpoczynającej się edycji drugiej planowany jest udział kolejnych 10 osób (cztery osoby uzyskały certyfikat tutora już wcześniej). Od 2018 r. funkcjonuje grupa samokształceniowa w zakresie dydaktyki, skoncentrowana na wymianie doświadczeń w zakresie dydaktyki na przedmiotach objętych programem studiów na kierunkach prowadzonych przez WPIK. W spotkaniach grupy uczestniczą zarówno pracownicy Wydziału, jak i doktoranci, są one otwarte też dla naszych zewnętrznych współpracowników (psychologów-praktyków) prowadzących zajęcia dydaktyczne dla studentów psychologii. Korzystamy także z oferowanych przez UAM Warsztatów dydaktycznych⁷⁹, trzecia edycja tego programu rozpoczęła się w styczniu 2020 r.

Szkolenia dla pracowników administracji, wspierających proces dydaktyczny, realizowane są na poziomie uczelni. Dla pracowników tej grupy w ramach programu „UNIWERSYTET JUTRA” i „UNIWERSYTET JUTRA II” oferuje się szkolenia: Moodle dla początkujących i zaawansowanych, Warsztaty mediów cyfrowych dla początkujących oraz szkolenia informatyczne: Office (m.in. Excel, Power Point, Word), Google Docs, Prezi, Zarządzanie bazami danych w humanistyce, a także szkolenia językowe.

4.3 Polityka kadrowa Wydziału

W polityce kadrowej władze wcześniej Instytutu Psychologii a obecnie Wydziału Psychologii i Kognitywistyki kierują się przede wszystkim zasadą harmonijnego łączenia aktywności badawczej z edukacyjną: od naszych pracowników badawczo-dydaktycznych oczekujemy z jednej strony prowadzenia ważnych i znaczących badań na światowym poziomie, z drugiej zaś – wysokich kompetencji dydaktycznych i stałego ich doskonalenia. Mamy jednakże świadomość, że spośród ok. 1500 studentów psychologii jedynie niewielka część zainteresowana jest karierą badawczą; zdecydowana większość wiąże swoją przyszłość z aktywnością w obszarach terapii, wspierania rozwoju, edukacji, zarządzania zasobami ludzkimi itp. Stąd też naszą nieustanną troską jest zapewnienie naszym studentom kontaktu nie tylko ze znakomitymi naukowcami, ale też z wybitnymi i doświadczonymi praktykami, realizującymi swoją aktywność w obszarach związanych z programem studiów (co będzie opisane dalej w p. 6). Duże nadzieje wiążemy więc z nowowprowadzonym w UAM Statutem⁸⁰ oraz regulaminem pracy⁸¹, które w bardziej precyzyjny niż do tej pory sposób definiują różne możliwe ścieżki kariery nauczycieli akademickich w Uniwersytecie, w szczególności wprowadzając stanowiska dydaktyczne: profesora, profesora uczelni i adiunkta. Obecnie zatrudniamy kilkanaście osób na stanowiskach wykładowców i starszych wykładowców a jedną na stanowisku profesora dydaktycznego (por. 4.1). Dbając o kontakty ze światem pozaakademickim zapraszamy do prowadzenia zajęć współpracowników zewnętrznych (por. 4.2, 6), a także wspieramy naszych pracowników w realizacji aktywności, związanych ze współpracą z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz w angażowaniu w te aktywności studentów. Powołaliśmy także Społeczną Radę Pracodawców WPIK, która jest ciałem konsultacyjnym i doradczym, działającym na rzecz wspierania rozwoju Wydziału, a także rozwoju współpracy pomiędzy WPIK a podmiotami społeczno-gospodarczymi (por. 6.2).

⁷⁹ <https://brjk.amu.edu.pl/warsztaty-dydaktyczne/warsztaty-dydaktyczne-20192020-iii-edycja/wprowadzenie>

⁸⁰ https://amu.edu.pl/data/assets/pdf_file/0032/88781/Statut-UAM.pdf

⁸¹ https://amu.edu.pl/data/assets/pdf_file/0029/75557/Regulamin-pracy-13092019.pdf

Co semestr przeprowadzamy wśród studentów ewaluację zajęć. Na kierunku psychologia ewaluacja taka prowadzona była „od zawsze” – dla większości naszych pracowników jest to doświadczenie, z którym stykali się od początku swojej pracy w UAM. Ewaluacja ta przez długi czas prowadzona była za pomocą ankiet typu papier-ołówki, rozdawanych studentom. Od kilku lat jest ona dokonywana za pomocą systemu USOS (od kiedy proces ewaluacji stał się standardem na całym Uniwersytecie). Ankiety są anonimowe a ich wypełnianie dobrowolne. Niestety, odkąd przeszliśmy na nowy system ich wypełniania, systematycznie notujemy bardzo niską zwrotność ankiet (na poziomie ok. 20-30%). Jest to o tyle kłopotliwe, że ankiety – szczególnie w części przeznaczony na własne komentarze studentów – są bardzo dobrym źródłem informacji zwrotnej na temat zajęć. Informacje te pozyskujemy również dzięki stałym kontaktom ze studenckimi przedstawicielami w rozmaitych organach wydziałowych oraz ze starostami lat, a także dzięki współpracy z organizacjami zrzeszającymi studentów – przede wszystkim z poznańskim oddziałem Polskiego Stowarzyszenia Studentów i Absolwentów Psychologii (w przypadku kognitywistyki podobną rolę pełni Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów Kognitywistyki w Poznaniu). Tym niemniej naszą stałą troską jest podniesienie poziomu zwrotności ankiet – głównie poprzez przypomnienie o nich studentom, a także przez wskazywanie ich znaczenia w kształtowaniu polityki dydaktycznej Wydziału; w aktywność tę angażuje się również samorząd studentów Wydziału. Korzystając z danych z ankiet podejmujemy działania naprawcze tam, gdzie są one wymagane (działania o charakterze interwencyjnym, w razie potrzeby, prowadzimy korzystając z bieżącego monitorowania procesu kształcenia, m.in. we współpracy ze starostami lat). Dane z ankiet wykorzystywane są także, obligatoryjnie, w ocenie okresowej pracowników. Warto dodać, że wprowadzone w 2018 r. zarządzeniem Rektora UAM formularze oceny⁸² uwzględniają w grupie pracowników badawczych i badawczo-dydaktycznych 10 szczegółowych kryteriów, które są bardzo pomocne we wspieraniu pracowników WPIK w kształtowaniu kierunków ich rozwoju dydaktycznego.

Ewaluacji podlegają również dodatkowe działania edukacyjne, realizowane na Wydziale, w szczególności szkoły letnie. I tak w wyniku informacji zwrotnych uzyskanych od uczestników pierwszej edycji Szkoły Letniej Psychologii Pracy, Organizacji i Zarządzania w kolejnej edycji, zaplanowanej na wrzesień 2020 r., dokonamy modyfikacji programu. W efekcie inaczej rozłożone zostanie obciążenie studenta pracą między formy wykładowe a warsztatowe, a całość przyczyni się do podniesienia jakości kształcenia w ramach tej formy edukacyjnej.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 4:

Dzięki przekształceniu Instytutu Psychologii w Wydział Psychologii i Kognitywistyki możliwe stało się uruchomienie dodatkowych zasobów finansowych, wspierających działalność badawczą i dydaktyczną. W najbliższych latach planujemy zorganizowanie programu dodatkowych aktywności dydaktycznych (zajęcia wyrównawcze, warsztaty tematyczne, seminaria), uzupełniających istniejącą ofertę programową. Uruchomienie programu wydziałowych grantów badawczych⁸³ powinno znacząco wpłynąć na ułatwienie angażowania studentów w działalność naukową, podobnie jak finansowanie przez Wydział od 2020 r. realizacji indywidualnych planów badawczych doktorantów.

⁸² <https://pracownicy.amu.edu.pl/dokumenty-uam/zarzadzenia-rektora/kadencja-2016-2020-rok-akad.-20172018/zarzadzenie-nr-16420172018-rektora-uamz-dnia-10-stycznia-2018-roku-w-sprawie-wprowadzenia-wzorow-formularzy-oceny-okresowej-zatrudnionych-na-stanowiskach-naukowo-dydaktycznych,-naukowych-i-dydaktycznych>

⁸³ <http://psychologia.amu.edu.pl/2020/02/14/zarzadzenia-dziekana-w-sprawie-wprowadzenia-regulaminu-przyznawania-srodkow-na-realizacje-lub-upowszechnianie-badan-empirycznych-na-wydziale-psychologii-i-kognitywistyki-uam/>

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Infrastruktura badawczo-dydaktyczna WPIK zlokalizowana jest w kampusie Ogrody przy ul. Szamarszewskiego 89 w Poznaniu. Wydział dysponuje również pomieszczeniami dydaktycznymi w nieodległym budynku dydaktycznym UAM przy ul. Międzychodzkiej (oddalonym o ok. 15 min. piechotą od kampusu Ogrody). Zajęcia z wychowania fizycznego oraz lektoraty odbywają się natomiast w przestrzeniach dydaktycznych zarządzanych przez, odpowiednio, Studium Wychowania Fizycznego UAM⁸⁴ oraz Studium Językowe UAM⁸⁵.

W dyspozycji Wydziału pozostają pomieszczenia administracyjne, seminaryjne, gabinety nauczycieli akademickich i laboratoria komputerowe w części B budynku AB kampusu Ogrody, a ponadto sale dydaktyczne w budynkach D i E. Na wyłączność Wydział dysponuje trzema dużymi salami wykładowymi i trzynastoma salami konwersatoryjno-seminaryjnymi (w nawiasach podano pojemność sal w osobach):

- w budynku D kampusu Ogrody: 4 (100), 304 (40), 305 (40), 306 (40), 310 (40), 311 (40);
- w budynku E kampusu Ogrody: A (260);
- w budynku AB kampusu Ogrody: 70a (15), 70 (30);
- w budynku przy ul. Międzychodzkiej: 110 (70), 208 (30), 209 (35), 210 (25), 410 (25), 411 (25), 412 (20).

Wydział korzysta również, w miarę potrzeby, z infrastruktury pozostałych jednostek UAM, mieszczących się na kampusie (Wydziały: Studiów Edukacyjnych, Filozoficzny, Socjologii, Antropologii i Kulturoznawstwa), na zasadzie dwustronnych porozumień. Stan infrastruktury monitorowany jest na bieżąco w oparciu o uwagi zgłaszane przez studentów i nauczycieli oraz systematyczne przeglądy, wykonywane przez administrację Wydziału. Korzystamy także z informacji pozyskiwanych z ankiet studenckich i z ankiet ogólnouniwersyteckich. Niezbędne prace remontowe i modernizacyjne prowadzone są przy wykorzystaniu zarówno funduszu remontowego UAM, jak i własnych zasobów Wydziału. Bieżące naprawy wykonywane są przez techniczną obsługę kampusu.

Studenci i pracownicy mają nieograniczony bezprzewodowy dostęp do Internetu za pośrednictwem systemu EDUROAM we wszystkich budynkach UAM. Wszystkie sale wyposażone są w urządzenia (projektory i głośniki) pozwalające na prowadzenie zajęć wykorzystujących multimedia. Wydział dysponuje znaczną liczbą komputerów przenośnych, udostępnianych pracownikom na potrzeby prowadzenia zajęć. Na Wydziale funkcjonują również trzy pracownie komputerowe, dysponujące odpowiednio 25, 19 i 10 stanowiskami komputerowymi (systemy operacyjne: Windows10 i GNU/Linux, oprogramowanie: pakiet MS Office, pakiety statystyczne IBM SPSS Statistics i AMOS, MatLab, system składu tekstów LaTeX, programy graficzne). Funkcjonowanie tych zasobów jest stale monitorowane przez administrację Wydziału.

Wszyscy studenci UAM uczestniczący w zajęciach e-learningowych lub b-learningowych mają dostęp do platformy Moodle. Studenci WPIK mają również dostęp do następujących zasobów:

- licencjonowane oprogramowanie statystyczne (IBM SPSS Statistics, IBM SPSS AMOS) – licencje kupowane są wspólnie przez Wydziały: Psychologii i Kognitywistyki, Studiów Edukacyjnych oraz Socjologii.
- EBSCO, w szczególności APA PsychArticles i APA PsychInfo oraz EBSCOhost eBook Collection (dostęp opłacany jest przez WPIK).

⁸⁴ <http://swfis.amu.edu.pl>

⁸⁵ <http://sj.amu.edu.pl/>

Ponadto, UAM oferuje pracownikom i studentom dostęp do platformy Microsoft Office 365⁸⁶ oraz do repozytorium AMUR.⁸⁷

Na Wydziale funkcjonuje Lektorium⁸⁸, w którym znajdują się testy psychologiczne oraz zbiór prac dyplomowych obronionych na kierunku psychologia i kognitywistyka (w formie elektronicznej). Z zasobów mogą korzystać wszyscy studenci Wydziału Psychologii i Kognitywistyki.

Wszyscy studenci WPIK mogą korzystać z zasobów Biblioteki Uniwersyteckiej UAM⁸⁹, zarówno tradycyjnych jak i książek i czasopism dostępnych elektronicznie, baz danych, multiwyszukiwarek (dostępne są katalogi bibliotek w Poznaniu i całej Polsce, a także wybrane zasoby europejskie i światowe)⁹⁰. Na kampusie mieści się również międzywydziałowa Biblioteka Kampusu Ogrody wraz z czytelnią⁹¹. Biblioteka dysponuje zbiorem prawie 180000 książek i 317 tytułów czasopism polskich i zagranicznych. Księgozbiór prezentuje literaturę z zakresu: kulturoznawstwa, filozofii, etyki, pedagogiki, psychologii, religii, socjologii, doradztwa zawodowego. W czytelni znajduje się 76 miejsc, z czego 10 to stanowiska komputerowe. Ponadto dostępne są urządzenia wspomagające dla osób niedowidzących/słabowidzących – skaner, powiększalnik, które stwarzają możliwość pracy indywidualnej. Czytelnia jest dostępna codziennie od poniedziałku do soboty oraz w co drugą niedzielę. Zasoby biblioteczne, w szczególności zasoby Biblioteki Kampusu Ogrody, systematycznie monitorujemy korzystając z informacji zwrotnych od studentów i nauczycieli akademickich, stale poszerzając dostępną ofertę literatury we współpracy z kierownictwem Biblioteki.

Jesteśmy w trakcie prac przygotowawczych, zmierzających do powiększenia naszej infrastruktury laboratoryjnej o nowe pomieszczenia (ok. 300 m²), co pozwoli utworzyć kolejne laboratoria, obok sześciu funkcjonujących do tej pory. Wydatnie przyczyni się to do ułatwienia naszym studentom udziału w prowadzeniu badań naukowych.

Na Wydziale, w budynku D kampusu Ogrody, funkcjonuje Muzeum Poznańskiej Psychologii⁹² – stała otwarta ekspozycja narzędzi i testów psychologicznych, przybliżająca studentom historię poznańskiej psychologii.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 5:

Cała infrastruktura kampusu Ogrody została w ostatnich latach odnowiona (termomodernizacja) i przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych (podjazdy, rampy, windy). Na podkreślenie zasługuje fakt, że mimo śródmiejskiego położenia kampusu jest na nim dużo terenów zielonych (trawniki, drzewostan), które znakomicie służą nie tylko wypoczynkowi (m.in. zewnętrzna siłownia), ale również aktywnościom dydaktycznym, warsztatowym, festiwalowym, itp. Do dyspozycji kadry i studentów pozostaje zadaszona przechowalnia rowerów. Poziom bezpieczeństwa na kampusie podnosi system monitoringu CCTV złożony z kilkudziesięciu kamer. Na terenie kampusu znajdują się trzy przestrzenie parkingowe; w wyniku przebudowy parkingu centralnego w roku 2019 na kampusie pojawiły się dodatkowe ławki, trawniki i nowe nasadzenia drzew. Parkingi dysponują wydzielonymi miejscami dla osób z niepełnosprawnościami. Studentom z niepełnosprawnościami, na ich prośbę, przysługuje prawo do korzystania z parkingów znajdujących się na kampusie; wydawaniem przepustek zajmuje się kierownik

⁸⁶ <https://www.office365.amu.edu.pl/>

⁸⁷ <https://repozytorium.amu.edu.pl/>

⁸⁸ <http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/badania/lektorium/>

⁸⁹ <http://lib.amu.edu.pl/>

⁹⁰ Informacje o zasobach Biblioteki Uniwersyteckiej znaleźć można na stronie <http://lib-dev.amu.edu.pl/sprawozdania/>

⁹¹ <http://psychologia.amu.edu.pl/2019/04/11/otwarcie-muzeum-poznanskiej-psychologii/>

Biura Obsługi Studenta. Warto dodać, że w UAM bardzo aktywnie działa Biuro ds. Studentów z Niepełnosprawnościami. Do jego zadań należy m.in. monitorowanie infrastruktury oraz rozwiązywanie bieżących problemów⁹³.

Na terenie kampusu znajduje się stołówka Ogrody oraz restauracja Cafe The End⁹⁴. W budynku D znajduje się księgarnia, a przy nim zlokalizowane są: bankomat i paczkomat, a także stacja rowerów miejskich. Kampus znajduje się w odległości ok. 100 m od pętli tramwajowej Ogrody oraz węzła autobusowego.

⁹³ por. https://amu.edu.pl/data/assets/pdf_file/0012/44301/Informator-dla-studentow-zniepelnospraw-nosciami.pdf

⁹⁴ <https://pl-pl.facebook.com/CafeTheEndPoznan/>

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Kierunek psychologia jest jednym z najbardziej popularnych kierunków studiów. Z uwagi na obecność innych uczelni w Poznaniu, kształcących studentów na tym kierunku oraz na kierunkach mających odniesienie do psychologii w nazwie (np. psychologia w biznesie na studiach I stopnia), UAM przywiązuje duże znaczenie do tego, by kształcenie naszych studentów odpowiadało potrzebom społeczno-gospodarczym (w zakresie zgodności efektów uczenia się z tymi potrzebami), a liczba miejsc na kierunku psychologia była proporcjonalna do zakresu potrzeb rynku pracy. Zgodność w obu tych obszarach podlega systematycznemu monitorowaniu. Planujemy i realizujemy współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym w sposób celowy, aby perspektywicznie kształcić naszych absolwentów na potrzeby tego otoczenia, a pracodawcy mają swój udział w: doskonaleniu programu kierunku studiów, jego realizacji oraz w ocenie efektów uczenia się osiągniętych przez naszych studentów.

Polskie Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów Psychologii (PSSiAP) we współpracy ze Stowarzyszeniem Inicjatyw Poznawczo-Rozwojowych NOESIS przeprowadziło w 2012 r. badanie⁹⁵ wśród absolwentów psychologii w Polsce, którego wyniki ujawniły, że chociaż 90% absolwentów deklarowało chęć pracy w wyuczonym zawodzie, to pracę psychologa wykonywało ok 57% ankietowanych, 31% nie pracowało w zawodzie, ale wykorzystywało zdobytą wiedzę psychologiczną w swojej pracy, a pozostali nie mieli żadnych zawodowych związków z psychologią. Raport ten ujawniał też, że największym zainteresowaniem cieszyła się psychologia kliniczna (65%), jednak tylko 23% ankietowanych specjalizowało się w psychologii klinicznej, więcej absolwentów znajdowało pracę w obszarze zarządzania (26%) lub wykonywało pracę trenera (25%). Ze względu na to, że oczekiwania absolwentów kierunku psychologia różniły się z faktycznym zapotrzebowaniem ze strony pracodawców, na UAM staramy się o to, by przygotować naszych studentów do łatwiejszego wejścia na rynek pracy bez konieczności zmiany zainteresowań.

6.1. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego

Do zgodności koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego dążymy przede wszystkim poprzez fakultatywność zajęć i możliwość realizowania w zróżnicowany, dostosowany do profilu zainteresowań studenta, sposób psychologii stosowanych (co zostało szerzej przedstawione w p. 1.3.). Przygotowuje to absolwentów do realizacji różnych ścieżek zawodowych i dostarcza wiedzę i kompetencje, które mogą być efektywnie wykorzystywane w obszarach wykraczających poza zawód psychologa.

Nasi studenci decydują się np. na wybór jednocześnie psychologii stosowanej: specjalność czy ścieżka z obszaru psychologii klinicznej oraz innej, np. psychologii pracy i organizacji, przygotowującej psychologów do pracy w działach zasobów ludzkich, działach szkoleń lub rekrutacji i selekcji pracowników (trzeba zaznaczyć, że województwo wielkopolskie jest jednym z największych, a także jednym z najbardziej rozwiniętych gospodarczo regionów kraju i wielu naszych absolwentów znajduje zatrudnienie w biznesie). Prawdopodobnie z tego powodu najbardziej popularnymi psychologiami stosowanymi: specjalnościami na kierunku psychologia w trybie stacjonarnym są obecnie: *Psychoterapia zaburzeń psychicznych* oraz *Seksuologia kliniczna*, w ubiegłym roku była to też *Psychoterapia zaburzeń psychicznych*, którą skończyło 86 studentów i *Doradztwo personalne*, które skończyło 64 studentów. W trybie niestacjonarnym od dwóch lat najbardziej popularnymi psychologiami stosowanymi: specjalność są: *Psychologia kliniczna* i *Psychologia pracy*.

6.2. Współpraca z pracodawcami w odniesieniu do doskonalenia programu studiów i do jego realizacji

Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego zapewnia również współpraca z pracodawcami w odniesieniu do doskonalenia programu studiów i do jego realizacji.

⁹⁵ Psycholog na rynku pracy, <http://ipsycho.pl/2015/02/12/psycholog-na-ryнку-pracy/>

W 2018 roku w ramach programu „UNIwersytet Jutra” zostały przeprowadzone konsultacje programów bloku zajęć specjalistycznych z przedstawicielami pracodawców (psychologami-praktykami, pracownikami Oddziału Neurologii Szpitala MSWiA w Poznaniu, Wielkopolskiego Centrum Medycyny Pracy, Psychologiczno-Seksuologicznego Ośrodka Rozwoju i Terapii oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 2 w Poznaniu), w wyniku czego zmodyfikowano część treści programowych przedmiotów tego bloku oraz podjęto decyzję o utworzeniu przy Zakładzie Psychologii Pracy i Organizacji Laboratorium Badań Psychologicznych w zakresie Medycyny Pracy.

Po przekształceniach organizacyjnych, jakie miało miejsce z początkiem tego roku akademickiego, na WPIK powołana została Społeczna Rada Pracodawców⁹⁶, której członkami są przedstawiciele pracodawców oraz przedstawiciele studentów i absolwentów psychologii. Jest ona ciałem konsultacyjnym i doradczym, działającym na rzecz wspierania rozwoju Wydziału, a także rozwoju współpracy pomiędzy WPIK UAM a podmiotami społeczno-gospodarczymi. Rada ma wpływ na kształtowanie polityki edukacyjnej Wydziału oraz na dostosowanie programów studiów tak, aby umiejętności absolwentów WPIK były zgodne z oczekiwaniami rynku pracy. Pierwsze spotkanie Rady z 13.02.2020 roku pozwoliło wytyczyć pożądane kierunki wzajemnego przenikania się uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Po pierwsze, na podstawie dyskusji dotyczącej efektów uczenia się na kierunku psychologia pracodawcy wskazali na spostrzegane przez nich trudności. Stosunkowo mało, ich zdaniem, godzin zajęć przygotowuje studentów do pracy z konkretnymi testami psychologicznymi wykorzystywanymi w praktyce klinicznej. Sugerowali też położenie większego nacisku na rozwijanie umiejętności trenerskich, z uwagi na duże zainteresowanie studentów psychologii tą formą pracy (na co wskazuje forma działalności ruchu studenckiego). Na tej podstawie podaliśmy decyzję o utworzeniu Centrum Edukacyjnego WPIK, w ramach którego będą organizowane m. in. zajęcia stanowiące dodatkową ofertę edukacyjną (nieodpłatną). Pierwsze takie zajęcia zostały już zaplanowane na semestr letni 2019/20 (*Psycholog w roli szkoleniowca - warsztat trenera* w wymiarze 15 godzin). Członkowie Społecznej Rady Pracodawców zapoznają się obecnie szczegółowo z programem zajęć i sylabusami zajęć z psychologii stosowanych w celu oceny doboru treści i metod kształcenia pod kątem ich dopasowania do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Konsultacje na ten temat były również prowadzone w roku akademickim 2019/20, ale dotyczyły one tylko podstaw czterech psychologii stosowanych, bez części będących jej rozszerzeniem psychologia stosowana: specjalność na studiach stacjonarnych i bez części psychologia stosowana: ścieżka na studiach niestacjonarnych (por. punkt 2.1. raportu).

Oprócz udziału otoczenia społeczno-gospodarczego w doskonaleniu programu, przedstawiciele pracodawców uczestniczą też w jego realizacji, tj. w prowadzeniu zajęć dydaktycznych (zasady doboru osób prowadzących zostały przedstawione w punkcie 6.3.). Oprócz ćwiczeń terenowych realizowane są też zajęcia na uczelni prowadzone z udziałem ekspertów, przede wszystkim takie, które mają charakter warsztatowy. W semestrze zimowym 2019/20 na kierunku psychologia zrealizowano ponad tysiąc godzin takich zajęć, finansowanych z funduszy europejskich w ramach programu „UNIwersytet Jutra”. Na przeprowadzenie tych zajęć organizowany jest przetarg, a zapytanie ofertowe jest publicznie dostępne w bazie konkurencyjności. W semestrze letnim 2019/20 odbędą się kolejne zajęcia w tej formule.

Lista pracodawców, którzy ściśle współpracują z Wydziałem⁹⁷ jest długa i obejmuje placówki terapeutyczne, instytucje medyczne, instytucje administracji publicznej (urzędy, służby mundurowe), instytucje oświatowe (szkoły, przedszkola), przedsiębiorstwa, firmy szkoleniowo-konsultingowe oraz fundacje, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe. Kierujemy się jednak przy ich wyborze rodzajem i zakresem merytorycznym prowadzonej działalności, decydując się również na współpracę z osobami prowadzącymi jednoosobową działalność (gabinety psychologiczne i psychoterapeutyczne) co stwarza możliwość indywidualnej opieki nad studentami w obszarze psychologii klinicznej.

⁹⁶ <http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/wspolpraca/>

⁹⁷ <http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/wspolpraca/>

Formy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym wykraczają poza współdziałanie przedstawicieli pracodawców w doborze treści programowych, czy realizacji zajęć. Nasi studenci biorą udział też w dobrowolnych stażach (w ramach programu PO_WER opisanego niżej) i wolontariatach. Studenci podejmują pracę w ramach wolontariatu głównie w placówkach medycznych, np. w Centrum Zdrowia Psychicznego Szpitala HCP w Poznaniu czy w Szpitalu Psychiatrycznym Dziekanka w Gnieźnie. W marcu 2019 roku w uznaniu zasług dla UAM właśnie w tym obszarze Rektor UAM nagroził współpracującego z nami prezesa Centrum Zdrowia Psychicznego HCP podczas Forum *Nasz Wspólny Uniwersytet*, wręczając mu symboliczne „klucze do uczelni”. Organizujemy również wizyty studyjne – w ramach psychologii klinicznej wyjazdy do szpitali psychiatrycznych na terenie Wielkopolski (w Gnieźnie i w Kościanie), a w ramach psychologii pracy i organizacji w działach personalnych dużych przedsiębiorstw zatrudniających naszych absolwentów, np. w obecnym roku akademickim były to dodatkowe (wykraczające poza obowiązkowe ćwiczenia terenowe) wizyty studyjne w przedsiębiorstwach: Komputronik S.A., Kimball Electronics Poland oraz BLUM Polska.

Nie bez znaczenia dla rozwoju umiejętności zawodowych naszych studentów oraz kompetencji społecznych, stanowiących niezwykle ważną część efektów kształcenia na kierunku psychologia, jest aktywność w ramach inicjatyw studenckich opisywanych dokładniej w innych częściach niniejszego raportu: (p. 1.1 oraz 8.1). Aktywność ta w dużym stopniu polega na prowadzeniu warsztatów psychoedukacyjnych dla uczniów szkół (np. w ramach takich programów jak *AMUL* czy *Mitingi umiejętności społecznych*).

Przygotowanie naszych studentów do wejścia na rynek pracy ma także zapewnić możliwość zdobywania doświadczenia w pracy. Monitoring losów absolwentów⁹⁸ kierunków psychologicznych w Polsce (*Ekonomiczne Aspekty Losów Absolwentów*, MNiSW, 2017) wskazuje, że bardzo duży procent osób, które znajdują zatrudnienie po uzyskaniu dyplomu miało wcześniejsze doświadczenie w pracy etatowej. Przeprowadzona w 2017 roku wśród naszych studentów ankieta pokazała, że ponad 80% badanych miało doświadczenia związane z pracą, jednak tylko 21% deklaroowało, że to doświadczenie miało związek ze studiowanym kierunkiem. Z tego powodu wprowadziliśmy program *Przetestuj rynek pracy*⁹⁹. Był to program staży o wysokiej jakości, którego głównym celem było ułatwienie wejścia na rynek pracy naszym absolwentom poprzez wyposażenie ich w kompetencje odpowiadające potrzebom rynku pracy i uzupełnienie wiedzy teoretycznej zdobywanej na studiach o umiejętności praktyczne i doświadczenie zawodowe. W projekcie wzięło udział ponad 30% studentów 5 roku z roczników 2017/18 oraz 2018/19. W ramach tego programu studenci piątego roku psychologii odbywali 3-miesięczne praktyki (po 30 godzin tygodniowo, w sumie 360 godzin przez cały okres trwania projektu) i otrzymywali w tym czasie stypendium stażowe. Obecnie prowadzimy monitoring losów zawodowych uczestników projektu, a wyniki ewaluacji pokazują¹⁰⁰, że uczestnicy w istotny sposób podnieśli poziom kompetencji oczekiwanych przez pracodawców. Podobne wyniki uzyskiwaliśmy na podstawie monitoringu losów uczestników projektu *Laboratorium kompetencji zawodowych* (co zostało szerzej przedstawione w punkcie 3.9 raportu).

6.3. Ocena i doskonalenie form współpracy

Jak wskazuje *Barometr zawodów 2020*¹⁰¹ (krótkookresowy szacunek zapotrzebowania na zawody, określony na poziomie województwa i poszczególnych powiatów), relacja między dostępnymi pracownikami z grupy „psycholodzy i psychoterapeuci” a potrzebami pracodawców jest obecnie korzystna w naszym województwie – występuje równowaga a nawet deficyt pracowników z tej grupy zawodowej w północno-zachodniej części województwa. Obecna dobra sytuacja na rynku pracy nie hamuje naszych inicjatyw, wciąż mamy na uwadze to, by kształcenie psychologów na naszej Uczelni odpowiadało

⁹⁸ <https://ela.nauka.gov.pl/pl/infographics>

⁹⁹ <http://uampsych-prp.home.amu.edu.pl>

¹⁰⁰ <http://uampsych-prp.home.amu.edu.pl/kompetencje-stazystow/>

¹⁰¹ https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/wielkopolskie/raport_wojewodztwo_wielkopolskie.pdf

zapotrzebowaniu społecznemu. Aktualnym niezwykle ważnym problemem społecznym jest zapaść w psychiatrii dziecięcej i młodzieży. Aby poprawić dostęp dzieci i młodzieży do opieki psychiatrycznej rozpoczęliśmy we współpracy z Uniwersytetem Medycznym im. Karola Marcinkowskiego, Szpitalem Klinicznym im. Karola Jonschera UM oraz Gabinetem Psychiatrycznym Romana Ciesielskiego Wrocławskiego Instytut Psychoterapii realizację projektu, który przewiduje szkolenie kadr w zakresie psychoterapii dzieci i młodzieży w podejściu integracyjnym. Projekt realizowany jest w ramach programu współfinansowanego ze środków UE „Podniesienie kompetencji zawodowych pracowników systemu ochrony zdrowia w zakresie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży” (POWR.05.04.00-00-0177/19). Zakładamy, że realizacja tego projektu będzie się wiązała z wprowadzeniem nowych treści programowych do programu studiów z zakresu psychologii klinicznej oraz psychologii rozwoju dzieci i młodzieży.

Dobór instytucji, z którymi współpracujemy w tym zakresie jest zgodny z kierunkiem studiów. Współpraca ta dotyczy przede wszystkim ćwiczeń terenowych – zajęcia te prowadzą psychologowie z dużym doświadczeniem praktycznym oraz doświadczeniem w pracy dydaktycznej ze studentami, z którymi podpisujemy umowę na przeprowadzenie zajęć w określonym wymiarze. Monitorowanie jakości tej współpracy dokonywane jest przez wyznaczonego opiekuna ćwiczeń terenowych dla każdej grupy zajęć fakultatywnych oraz kierowników psychologii stosowanych, specjalności lub ścieżek na podstawie informacji od wszystkich interesariuszy współpracy: studentów, pracowników weryfikujących efekty uczenia się dla danego bloku zajęć, w ramach których odbywają się ćwiczenia terenowe oraz samych przedstawicieli pracodawców, którzy dokonują oceny efektów uczenia się na zakończenie tych zajęć.

Dbłość o kształcenie zgodne z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego skutkuje bardzo dobrą pozycją naszych absolwentów na rynku pracy. Ostatni raport ELA (Ekonomiczne Aspekty Losów Absolwentów) pokazuje, że spośród absolwentów psychologii naszego Wydziału, którzy uzyskali dyplom, aż 92,3% występowało w rejestrach ZUS (przy czym względny wskaźnik bezrobocia wyniósł zaledwie 2%), a średni czas poszukiwania pracy (od uzyskania dyplomu do podjęcia pracy na umowę o pracę) skrócił się w odniesieniu do wcześniejszych wyników i wynosi teraz zaledwie 1 miesiąc.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

7.1. Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku

Od czerwca 2019 roku UAM jako członek konsorcjum EPICUR (European Partnership for an Innovative Campus Unifying Regions) należy do europejskiego konsorcjum uniwersytetów i ma status uniwersytetu europejskiego. Znaleźliśmy się w prestiżowym gronie pierwszych 17 Uniwersytetów Europejskich. Konsorcjum EPICUR zrzesza uniwersytety ze Strasbourga, Freiburga, Amsterdamu, Karlsruhe, Wiednia, Salonik i Mulhouse. EPICUR ma za zadanie stworzyć przestrzeń swobodnej wymiany międzynarodowej studentów, doktorantów i pracowników – bez względu na ich narodowość, język ojczysty, pochodzenie społeczne i tradycje kulturowe oraz przestrzeń edukacyjną pozbawioną granic, interdyscyplinarną i zakorzenioną w europejskich wartościach. Będziemy jeszcze intensywniej zachęcać studentów i pracowników do fizycznej i wirtualnej mobilności (dzięki stworzeniu wirtualnego, międzyuczelnianego kampusu EPICUR) a kadrę dydaktyczną do tworzenia nowych programów we współpracy z partnerami projektu oraz otoczeniem. Bycie uniwersytetem europejskim stwarza nam spore możliwości, jak na przykład wprowadzenie innowacyjnych technik i metodyki nauczania (wspólnych z uczelniami partnerskimi), ale jednocześnie stawia przed naszym Wydziałem nowe wyzwania, dotyczące przede wszystkim dwujęzyczności kadry i studentów (a nawet wielojęzyczności). Wymagać będzie innowacyjności w zakresie badań (odkrywania wraz ze studentami nowych obszarów badawczych), a dodatkowo stawia nas przed koniecznością ujednoczenia procedur, przepisów i, do pewnego stopnia, programów nauczania na kierunku psychologia.

Nasz Wydział stopniowo podnosi poziom umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Działania te prowadzone są w kilku obszarach. Pierwszy to realizacja współpracy w dziedzinie mobilności studentów, w ramach programu Erasmus+. Dotyczy ona zarówno studentów kierunku psychologia realizujących semestralne studia zagraniczne, jak również studentów z zagranicznych uczelni partnerskich studiujących na poznańskiej psychologii w danym semestrze. Drugi obszar związany z umiędzynarodowieniem to rozwój kadry naukowo-dydaktycznej w zakresie oferowania studentom naszego Wydziału oraz studentom przyjeżdżającym z zagranicy puli zajęć w języku angielskim. Rolę taką pełnią też zajęcia prowadzone przez wykładowców z zagranicy (np. w ramach specjalności *Seksuologia kliniczna – norma i patologia*). Dbamy też o to, by przygotowywać naszych studentów do pracy w środowisku międzykulturowym.

Nie bez znaczenia jest też to, że współczesny rynek pracy jest dla naszych absolwentów rynkiem europejskim. Wprawdzie specyfika pracy w zawodzie psychologa klinicznego ogranicza w pewnym stopniu jego wykonywanie do pracy z klientem/pacjentem w języku ojczystym psychologa, jednak absolwenci pracujący w obszarze psychologii pracy i organizacji czy psychologii społecznej (np. w marketingu i reklamie) coraz częściej pracują w środowisku zróżnicowanym kulturowo. Z tego powodu staramy się stwarzać warunki do tego, aby nasi absolwenci mogli w tym środowisku swobodnie funkcjonować (nauka języka, mobilność). Otwieramy ich też na inne kultury, wprowadzając do programu zajęć (np. specjalności *Doradztwo personalne*, a na studiach niestacjonarnych przedmiotu *Psychologia pracy i organizacji II*) treści związane z zarządzaniem różnorodnością kulturową i zapraszając studentów do udziału w badaniach naukowych dotyczących różnic kulturowych, np. w poprzednich latach dotyczące poczucia skuteczności w karierze studentów psychologii w różnych krajach europejskich czy realizujących badania w ramach projektu *UAM bez Granic*¹⁰², a obecnie dotyczące akulturacji migrantów zarobkowych z Ukrainy. Na Wydziale działa też Koło Naukowe Psychologii Kultury¹⁰³.

¹⁰² <https://www.uniwersyteckie.pl/zycie/studenci-uam-bez-granic-tym-razem-madagaskar>

¹⁰³ <https://www.facebook.com/knpsychologiikultury/>

7.2. Przygotowanie studentów i pracowników do uczenia się w językach obcych i nauczania w językach obcych

W celu umiędzynarodowienia procesu kształcenia UAM zapewnia studentom oraz pracownikom możliwość nauki języków obcych – nauczyciele akademicy są przygotowywani do nauczania, a studenci i doktoranci do uczenia się w językach obcych.

Studenci uczęszczają na lektoraty języków nowożytnych w Szkole Językowej UAM, która jest międzywydziałową jednostką organizacyjną Uniwersytetu. Celem lektoratu ogólnojęzykowego jest opanowanie umiejętności językowych na poziomie B2 zgodnie z wymogami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Na studiach stacjonarnych¹⁰⁴ liczba godzin zajęć w zakresie nauki obowiązkowego języka obcego wynosi 180 godzin i trwa przez 6 semestrów w wymiarze 30 godzin na semestr (120 godzin nauki języka ogólnego + 60 godzin nauki języka specjalistycznego). Za zajęcia z lektoratu języka obcego przyznaje się 14 punktów ECTS: 2 punkty ECTS za każdy semestr nauki języka obcego + 2 punkty ECTS za egzamin po ukończeniu lektoratu na poziomie B2.2 + 4 punkty ECTS (2 punkty / semestr) po ukończeniu lektoratu z języka specjalistycznego w wymiarze 60 godzin / 2 semestry. Grupy lektoratowe na studiach na kierunku psychologia rozpoczynają zajęcia językowe od poziomu minimum A2 i realizują program w następującym porządku: semestr pierwszy: utrwalenie i pogłębienie umiejętności językowych na poziomie A2 oraz podstawy poziomu B1; semestr drugi: utrwalenie poziomu B1; semestr trzeci: materiał odpowiadający poziomowi B2.1; semestr czwarty: przygotowanie do egzaminu na poziomie B2.2. Studentom przysługują 4 żetony językowe do wykorzystania na realizację obowiązkowego lektoratu do poziomu B2, wg zasady 1 żeton = 1 semestr. Studenci rozpoczynający lektorat na poziomie wyższym niż A2 mają niewykorzystane żetony, które mogą przeznaczyć na uczestnictwo w lektoracie z dowolnie wybranego języka w grupie międzywydziałowej w dowolnym okresie studiów (uwzględnia się ten fakt w suplemencie do dyplomu jako „dodatkowe osiągnięcie”). Na studiach niestacjonarnych jest podobnie, z tą różnicą, że liczba godzin zajęć z języka angielskiego wynosi 120 godzin a nauka trwa 4 semestry.

Uczestnictwo w zajęciach z nauki języka obcego jest obowiązkowe i kończy się uzyskaniem zaliczenia po każdym semestrze. Z uczestnictwa w zajęciach z nauki języka obcego (część lektoratu ogólnojęzykowego) może zostać zwolniony student, który posiada zewnętrzny certyfikat znajomości języka.

Wszyscy studenci studiów jednolitych magisterskich na początku i semestru i roku są obowiązkowo poddani diagnozującemu testowi językowemu. Celem testu jest określenie poziomu biegłości językowej. Student, który w teście uzyska wynik na poziomie poniżej A2, może skorzystać z konsultacji językowych w zakresie autonomicznego uczenia się prowadzonych przez wyznaczonych lektorów Szkoły Językowej UAM. Od roku akademickiego 2013/2014 student ma również możliwość bezpłatnego skorzystania z e-learningowych materiałów do samodzielnej nauki języka angielskiego.

Z uczestnictwa w zajęciach z nauki języka obcego może zostać zwolniony student, który posiada wewnętrzny certyfikat znajomości języka. Certyfikat taki zwalnia wyłącznie z uczestnictwa w lektoracie języka obcego na poziomie B2, zwolnienie nie obejmuje nauki języka specjalistycznego odpowiedniego dla kierunku studiów (semestr piąty i szósty lektoratu).

W Szkole Językowej UAM obowiązują też specjalne zasady funkcjonowania lektoratów dla studentów z niepełnosprawnościami sensorycznymi oraz zaburzeniami natury poznawczej. Studentom z dysfunkcją słuchu i wzroku przysługuje podwójny wymiar godzin. W przypadku studentów z zaburzeniami natury poznawczej możliwe jest zwiększenie liczby godzin lektoratu języka obcego i skierowanie ich do odbywania lektoratu w trybie indywidualnym lub w małych grupach na wniosek Konsultanta ds. Procesu Studiowania dla Studentów UAM. Lektorat kończy się egzaminem z języka obcego na poziomie

¹⁰⁴ Zasady uczęszczania na lektoraty znajdują się w dokumencie: http://sj.amu.edu.pl/_data/assets/pdf_file/0020/254081/Zasady-uczeszczania-na-lektorat-01.10.2016.pdf

B2 z uwzględnieniem specjalnych potrzeb wynikających z różnych rodzajów niepełnosprawności studentów. Osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności mogą ubiegać się o wsparcie na egzaminie certyfikacyjnym. Wsparciem edukacyjnym mogą być też objęci studenci o dodatkowych potrzebach (dysleksja, autyzm, trudności emocjonalno-motywacyjne, problemy medyczne i in.)¹⁰⁵.

Pracownicy chcący doskonalić umiejętności językowe lub nauczyć się języka obcego od podstaw mogą wziąć udział w kursach organizowanych przez Szkołę Językową UAM (oferta dydaktyczna zawiera 6 najpopularniejszych języków europejskich) i szkoleniach przygotowujących do egzaminów certyfikacyjnych (TELC, TOEIC, DELF/DALF), wymaganych podczas aplikowania na wyjazdy na niektóre europejskie uniwersytety. Mogą też wziąć udział w specjalnym, dwutygodniowym programie intensywnych językowych treningów o charakterze wakacyjnym. Szkoła językowa UAM organizuje obecnie bezpłatne kursy językowe dla pracowników administracyjnych oraz pracowników obsługi, w ramach zintegrowanego programu rozwoju uczelni „UNIwersytet Jutra II”¹⁰⁶.

7.3. Kształcenie w językach obcych

Program studiów na kierunku psychologia nie obejmuje obowiązkowych zajęć w języku angielskim. Pracownicy WPiK prowadzą takie zajęcia, w których studenci kierunku psychologia mogą uczestniczyć, w ramach programu kierunku kognitywistyka (*Advances in Neuroscience, Behavioral & Cognitive Neuroscience, Reasoning, Logic & Cognition, Conceptual Foundations of Artificial Intelligence, Cognitive Social Psychology*), bądź w ramach ogólnouniwersyteckiego programu AMU-PIE (Adam Mickiewicz University Program for International Exchange), skierowanego do słuchaczy wymiany Erasmus+ oraz programów współpracy międzynarodowej (np. *Psychology of intimate and close relationships, Psychosexual development through life, Developmental assessment – a cultural-historical view* czy *Advanced seminar: Organizational research* oraz *Advanced seminar: Perception*). Kursy w języku obcym od przyszłego roku akademickiego będą prowadzone w ramach programu Uniwersytet Europejski. Aktualna oferta zajęć dostępna jest na stronie programu AMU-PIE¹⁰⁷. Pracownicy zgłaszają ofertę zajęć, a cały obieg dokumentów odbywa się elektronicznie, począwszy od wprowadzenia nowego sylabusu bądź jego edycji (jeśli istnieje już w systemie) aż do zgłoszenia zajęć do akceptacji władz Wydziału. Dostęp do platformy posiadają wszyscy wykładowcy, którzy zgłosili/zgłaszali przedmioty w ramach AMU-PIE oraz Koordynatorzy Programu Erasmus+. Zajęcia dydaktyczne, zgodnie z nowym regulaminem pracy¹⁰⁸, prowadzone w języku obcym rozlicza się mnożąc liczbę jednostek lekcyjnych przez współczynnik 2,0.

Oferta zajęć w języku obcym dla studentów programu Erasmus+ tworzona była w ubiegłych latach dla całego Wydziału Nauk Społecznych i była bogata, obejmowała 30-40 kursów. W obecnym roku akademickim na WPiK prowadzonych jest dwanaście kursów w języku angielskim. Zgłoszonych wcześniej propozycji było więcej, jednak niektóre zajęcia nie były wybierane przez wystarczająco dużą liczbę studentów do utworzenia grupy zajęciowej. W zajęciach tych uczestniczą studenci, którzy przyjechali w ramach programu Erasmus+ również na inne wydziały UAM. W efekcie liczba osób, które przyjechały na kierunek psychologia (lub kognitywistyka) nie oddaje w pełni zainteresowania tymi kursami. W zajęciach tych mogą brać udział też studenci naszego Wydziału.

7.4. Mobilność i wymiana międzynarodowa studentów i kadry

Na stypendia programu Erasmus+ wyjechać mogą studenci studiujący zarówno w trybie stacjonarnym, jak i niestacjonarnym. W przypadku studentów, którzy uczestniczyli w wymianie studenckiej w poprzednich latach, możliwy jest ponowny wyjazd na studia, chociaż pierwszeństwo przysługuje studentom wyjeżdżającym po raz pierwszy. Kryteria kwalifikacji oraz pełna lista wszystkich dostępnych miejsc

¹⁰⁵ <http://sj.amu.edu.pl/strona-glowna/lektoraty/lektorat-dla-studentow-z-trudnosciami-poznawczymi>

¹⁰⁶ <https://uniwersyteckie.pl/nauka/projekty-uniwersytet-jutra-oraz-uniwersytet-jutra-ii>

¹⁰⁷ <https://amupie.e-msi.pl/>

¹⁰⁸ https://pracownicy.amu.edu.pl/_data/assets/pdf_file/0003/390288/Regulamin-pracy-13092019.pdf

stypendialnych zamieszczone są w osobnym dokumencie na stronie internetowej¹⁰⁹, na której znajdują się też dokładne informacje dotyczące przygotowywania i składania wniosku. Informacje takie przygotowaliśmy dla naszych studentów w formie przewodnika (zeszyt *Mobilność*), który dostępny jest na stronie internetowej Wydziału¹¹⁰. Osoby zrekrutowane na wyjazd mogą uczestniczyć w dodatkowym kursie językowym, który prowadzą pracownicy Szkoły Językowej UAM.

Aktywność studentów psychologii w ramach wymian międzynarodowych jest duża, wykracza nawet poza limit miejsc, jaki był przyznawany naszym studentom w ramach Wydziału Nauk Społecznych, w obrębie którego, do obecnego roku akademickiego, funkcjonował Instytut Psychologii. Studenci chętnie korzystali z niewypełnionych miejsc przeznaczonych dla studentów innych kierunków. WNS zawarł wiele porozumień z uczelniami zagranicznymi, co w dużym stopniu dotyczyło kierunku psychologia. W przyszłym roku umowy te będą odnawiane już w imieniu WPIK (w roku przejściowym program Erasmus+ funkcjonuje jeszcze na starych zasadach). Lista naszych uczelni partnerskich obejmuje 26 uczelni¹¹¹. Umowy te obejmują partnerów z Chorwacji, Czech, Francji, Grecji, Hiszpanii, Litwy, Łotwy, Macedonii, Niemiec, Portugalii, Rumunii, Turcji, Węgier, Włoch. Na większości tych uczelni zajęcia są prowadzone również w języku angielskim. Najczęściej wybieranymi uczelniami wśród studentów poznawczej psychologii były uczenie hiszpańskie – Uniwersytet w Jaen, Uniwersytet w Murcji i Uniwersytet w Maladze oraz włoski Uniwersytet w Neapolu.

W latach 2016-2019 w semestralnych i rocznych pobytach na studiach na uczelniach zagranicznych wzięły udział łącznie 164 osoby. Naszym celem na najbliższy czas jest samodzielne kształtowanie polityki mobilności i nawiązanie współpracy przez nowopowstały WPIK z uczelniami zagranicznymi, przede wszystkim z uniwersytetami wchodzącymi w skład konsorcjum EPICUR (nasi studenci wyjeżdżali do tej pory tylko na Uniwersytet w Salonikach). Zainteresowanie studentów wyjazdami w ramach programu Erasmus+ rośnie z każdym rokiem. W roku akademickim 2016/17 było ich 26 osób, w 2017/2018 i kolejnym 44 osób, a w obecnym roku 50 osób.

W Instytucie Psychologii UAM w latach 2016-2019 gościliśmy 30 studentów zagranicznych w ramach umów Erasmus+ na pobytach semestralnych lub rocznych. Uczelnie macierzyste przejeżdżających studentów to uniwersytety z Hiszpanii, Turcji, Włoch, Niemiec, Grecji, Bułgarii, Węgier i z Litwy. Możemy zauważyć, że podjęte przez nas działania na rzecz umiędzynarodowienia procesu kształcenia sukcesywnie przynoszą rezultaty – istotnym czynnikiem okazało się istnienie oferty dydaktycznej w języku angielskim zarówno w obrębie naszego kierunku studiów, jak i całej uczelni w tym roku akademickim tylko w semestrze zimowym na zajęcia prowadzone w języku angielskim na Wydziale Psychologii i Kognitywistyki uczęszczało 45 studentów obcokrajowców. Oprócz studentów przyjeżdżających w ramach programu Erasmus+ gościmy też innych studentów z zagranicy: np. w 2019 roku nasi pracownicy opiekowali się dwoma stypendystkami Programu Stypendialnego Rządu RP dla Młodych Naukowców (z Gruzji oraz z Białorusi), a w ramach umów bilateralnych prowadzili zajęcia dla dwóch studentek z Włoch oraz ośmiu studentek z Korei Południowej.

Zawarte porozumienia umożliwiają zarówno wymianę studentów, jak również wizyty dydaktyczne pracowników uczelni oraz kadry administracyjnej. Mobilność kadry, która jest związana z procesem kształcenia jest, niestety, dużo mniejsza, co się wiąże z limitami miejsc w ramach programu Erasmus+. Do ubiegłego roku miejsca te przypadały na cały wydział WNS, w ramach programu wyjechał tylko jeden pracownik z Instytutu Psychologii. W obecnym roku akademickim z WPIK, w ramach mobilności, wyjechało dwoje pracowników badawczo-dydaktycznych. Poza wymianą kadry akademickiej w ramach programu Erasmus+, pracownicy WPIK prowadzili również w okresie 2016-2019 inne gościnne zajęcia na zagranicznych uczelniach, np. na Uniwersytecie Masaryka w Brnie, Uniwersytecie w Nagoi czy

¹⁰⁹ <http://www.erasmuswns.amu.edu.pl>

¹¹⁰ <http://psychologia.amu.edu.pl/przewodnik-studenta/>

¹¹¹ <http://erasmuswns.amu.edu.pl/sites/default/files/do%20pobrania/1%20REKRUTACJA%20WNS%20Erasmus%2019-20%20studia%20-%20zestawienie%20uczelni%20zagranicznych.pdf>

Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald. Gościliśmy u siebie pracowników z Uniwersytetu La Coruna, Uniwersytetu w Hamburgu, Uniwersytetu w Dublinie, Uniwersytetu w Lund.

Zarówno studenci wyjeżdżający za granicę do uczelni partnerskich, jak i przyjeżdżający na naszą uczelnię mogą liczyć na wsparcie nie tylko w nauce języka, ale też na wsparcie w adaptacji. Na uczelni funkcjonuje Biuro Erasmus+, które administruje programem, w biurze załatwiane są sprawy formalne, takie jak organizacja wypłat stypendiów, składanie sprawozdań z wyjazdów i inne (ubezpieczenie, konto w banku, dom studencki) a na wydziałach funkcjonują koordynatorzy oraz administratorzy programu Erasmus+. Przyjeżdżającym studentom przydziela się też studentów-asystentów do pomocy w procesie adaptacji. Wsparcie takie zapewnia funkcjonujące na UAM Biuro Erasmus+. ¹¹²

7.5. Udział wykładowców z zagranicy w prowadzeniu zajęć na ocenianym kierunku

Wykładowcy z zagranicy nie prowadzili do tej pory zajęć obowiązkowych dla studentów psychologii, dopiero w semestrze letnim 2019/20 takie zajęcia zostały zaplanowane dla studentów specjalności *Seksuologia kliniczna – norma i patologia* i ma je poprowadzić dr Rosaleen McElvaney ze School of Nursing, Psychotherapy and Community Health, Dublin City University. Nasi studenci mogą uczestniczyć w zajęciach oferowanych w ramach programu AMU-PIE oraz wykładach otwartych, organizowanych na Wydziale. Wykłady te są kilkugodzinne i bierze w nich udział ok. 60-100 studentów. w 2016 roku takie wykłady poprowadzili prof. Anthony Beech (School of Psychology, University of Birmingham) oraz dr Dawn Fisher (St Andrews Healthcare, Stirling, Birmingham). W 2017 odbyła się seria 5 wykładów Pauli Hall (UKCP Accredited Sexual and Relationship Psychotherapist; The Laurel Centre, London) i wykład oraz warsztat wprowadzający do realizacji programu edukacyjnego z elementami terapii "So-SAFE!" Tima Bavintona (Sexual Health and Family Planning ACT, Canberra, Australia). W 2018 roku wykład prof. Dariusza Skowrońskiego (Temple University Japan Campus). W 2019 zorganizowaliśmy większą liczbę wykładów: prof. Voltisy Lamy (European University of Tirana), dwa wykłady dr Wilhelma Preussa (Institut für Sexualforschung und Forensische Psychiatrie, Universität Hamburg) oraz ponownie Tima Bavintona (Sexual Health and Family Planning ACT; Service Assisting Male Survivors of Sexual Assault, Canberra, Australia) i prof. Dariusza Skowrońskiego (Temple University Japan Campus). Od 2012 roku systematycznie organizujemy też wykłady otwarte i seminaria z udziałem psychoanalityków z Belgii oraz Francji zrzeszonych w: World Association of Psychoanalysis New Lacanian School (NLS); World Association of Psychoanalysis (WAP); École de la Cause Freudienne (ECF) oraz pracowników Uniwersytetu VIII w Paryżu. W zajęciach tych także uczestniczą nasi studenci. W tym czasie zajęcia takie poprowadzili: dr Patrick Monribot (Sekcja Kliniczna Uniwersytetu VIII w Paryżu), prof. Hervé Castanet (Université Populaire d'Avignon), dr Alexandre Stevens (Dyrektor Kliniki Courtil w Belgii), dr Francesca Biagi-Chai (Sekcja Kliniczna Uniwersytetu VIII w Paryżu), Eric Zuliani (Sekcja Kliniczna Uniwersytetu VIII w Paryżu) oraz Bernard Lecoeur, Guy Poblome, Philipp de Georges i Jean- Louis Gault (WAP, ECF).

7.6. Ocena umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenie warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia

Ocena jakości współpracy dokonywana jest na poziomie Uczelni – wcześniej przez Dział Współpracy z Zagranicą a po restrukturyzacji przez Centrum Wspierania Współpracy Międzynarodowej. Student po powrocie z uczelni zagranicznej wypełnia ankietę ewaluacyjną, którą otrzymuje na swój adres mailowy z serwera Agencji Narodowej – wypełnienie indywidualnego raportu *on-line EU survey*¹¹³, w której ocenia swój pobyt zagraniczny jest jednym z warunków rozliczenia się ze stypendium. Ankieta jest analizowana w biurze programu w Warszawie (w Agencji Narodowej) i tam opracowywana zbiorczo w postaci raportów. UAM ma wgląd w liczbę nadesłanych ankiet i może monitorować studentów o dopełnienie tego obowiązku.

¹¹² <https://erasmus.amu.edu.pl/erasmus/obsługa-kontakt/biuro-erasmus>

¹¹³ <https://epale.ec.europa.eu/en/content/help-improve-erasmus-online-survey>

Na wydziałach zbierane są dokładniejsze informacje. Student rozlicza swoje osiągnięcia akademickie¹¹⁴ na podstawie wykazu zaliczeń (*transcript of records*, TA) wystawionego przez uczelnię przyjmującą, który zawiera oceny w skali przyjętej w uczelni przyjmującej wraz z punktacją ECTS. Koordynator wraz ze studentem ustalają, jakie przedmioty zaliczył on na uczelni zagranicznej (stopień realizacji zaplanowanego i zatwierdzonego programu studiów, tzw. *learning agreement*, LA i jego zgodność z TA). Spotkanie w sprawie rozliczenia przez studenta osiągnięć wykorzystujemy do tego, by monitorować w sposób systematyczny proces umiędzynarodowienia, a zwłaszcza dobór instytucji partnerskich. W trakcie rozliczania osiągnięć wydziałowy koordynator programu Erasmus+ dodatkowo przeprowadza ze studentami rozmowę, podczas której zbiera opinie na temat uczelni przyjmującej (np. czy na danym uniwersytecie są oferowane przedmioty z psychologii, w jakich językach rzeczywiście były realizowane zajęcia). Informacje takie mogą być pozyskiwane też jeszcze w trakcie pobytu studenta na uczelni zagranicznej, gdy student kontaktuje się z koordynatorem na wydziale w celu zmiany LA. Będą one wzięte przez nas pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o kontynuacji współpracy, podczas odnawiania od przyszłego roku umów. Obecnie rekomendacje studentów są wykorzystywane podczas rekrutacji do udziału w programie: w zestawieniu uczelni zagranicznych przy nazwach określonych uczelni pojawia się informacja o poleceniu jej przez studentów.

W 2018 r., na podstawie analizy umiędzynarodowienia procesu kształcenia, dokonanej wspólnie z władzami WNS, podjęliśmy decyzję dotyczącą zwiększenia liczby kursów prowadzonych w języku angielskim. Od roku akademickiego 2019/20 zgłoszone zostały dwa nowe kursy. Obowiązujące obecnie przepisy (regulamin pracy)¹¹⁵ umożliwiają tworzenie w uzasadnionych przypadkach małych grup, dlatego w tym roku akademickim są uruchamiane wszystkie kursy w języku angielskim. Będziemy też zachęcać studentów naszego Wydziału do uczestnictwa w zajęciach prowadzonych w języku obcym. W tej chwili prowadzone są dwa takie kursy: *Reasoning* oraz *Behavioral & Cognitive Neuroscience*.

Jako nowy Wydział, który nie prowadził wcześniej samodzielnej polityki związanej z umiędzynarodowieniem procesu kształcenia, zainteresowani byliśmy oceną warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia. W tym celu w semestrze zimowym 2019/20 została przeprowadzona ankieta wśród studentów, którzy przyjechali na UAM w ramach programu Erasmus+, dotycząca barier i ułatwień, z jakimi spotykają się na naszej Uczelni. Na podstawie opinii przyjeżdżających studentów, którzy wskazywali na barierę językową utrudniającą kontakty z personelem administracyjnym i obsługi, zdecydowaliśmy się na zatrudnienie w BOW pracownika z doświadczeniem w zakresie mobilności studenckiej i organizację na WPiK od roku akademickiego 2020/21 *Welcome Centre* dla studentów przyjeżdżających na nasz Wydział (poza funkcjonującym na UAM Biurem Erasmus). Kolejny pracownik BOW został w ubiegłym roku przeszkolony w zakresie komunikacji międzykulturowej, organizowanym na naszym Uniwersytecie w ramach projektu *Training and Preparation for Internationalisation at Home*, współfinansowanym ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w ramach programu *Welcome to Poland*¹¹⁶.

Planujemy też rozszerzenie używania języków obcych w dydaktyce, badaniach i administracji - dofinansowanie zajęć z języków obcych dla pracowników badawczo-naukowych oraz stwarzanie warunków organizacyjnych do uczestnictwa w takich zajęciach przez pracowników administracji, dla których kursy te są nieodpłatne (są finansowane w ramach programu „UNIwersytet Jutra”). UAM organizuje też kursy specjalistyczne dla nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w języku angielskim, których program poszerzony jest o metodykę nauczania w języku obcym, jak np. *Academic teaching excellence*

¹¹⁴ Uznawanie efektów uczenia się osiąganych na uczelniach zagranicznych w ramach Erasmus+ zostały opisane wyżej w p. 3.2

¹¹⁵ https://pracownicy.amu.edu.pl/_data/assets/pdf_file/0003/390288/Regulamin-pracy-13092019.pdf

¹¹⁶ <https://pracownicy.amu.edu.pl/kategorie/nauka-i-wspolpraca-miedzynarodowa/dzial-wspolpracy-z-zagranica/wydarzenia/szkolenia-nawa/szkolenie-z-komunikacji-miedzykulturowej-dla-kadry-akademickiej-i-administracyjnej>

– *English as a medium of instruction (ATE-EMI) dla nauczycieli akademickich*¹¹⁷. Program tych zajęć obejmuje zagadnienia dotyczące prowadzenia zajęć z grupą studentów o zróżnicowanym poziomie znajomości języka, wykorzystywanie języka podczas dyskusji w małych grupach, tworzenie interaktywnej społeczności uczących się oraz strategie udzielania informacji zwrotnej w mowie i piśmie. Na naszej uczelni prowadzone są też warsztaty dydaktyczne poświęcone podobnej problematyce, jak np. zaplanowane w tym semestrze warsztaty pt. *Cudzoziemcy wśród studentów UAM: „Incydenty krytyczne” w pracy nauczyciela akademickiego*¹¹⁸. Ponadto, trwające obecnie prace dotyczące obcojęzycznej strony internetowej UAM umożliwią nam tworzenie wersji anglojęzycznej również naszej witryny wydawniczej.

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia ma pozytywny wpływ na kształcenie wszystkich studentów naszego Wydziału. Studenci, którzy nie korzystają z programów mobilności mogą uczestniczyć w zajęciach w języku angielskim, doskonaląc swoje umiejętności językowe i, szerzej, komunikacyjne i międzykulturowe w kontakcie ze studentami z zagranicy, co sprzyja osiągnięciu efektów kształcenia dla kierunku, takich jak np. K_K06, czy K_W17. Dodatkowo, przygotowanie zajęć w języku angielskim wymaga sięgnięcia po uznane na świecie podręczniki oraz wymaga opracowania materiałów dydaktycznych dla studentów zagranicznych. W tym celu zadaliśmy o rozwój zasobów bibliotecznych (w 2019 roku ze środków programu „UNIWERSYTET JUTRA” zakupiliśmy 45 podręczników, zamówiliśmy też kolejne 24 tytuły, na łączną kwotę 27 tys. zł), a książki te są wykorzystywane również na zajęciach prowadzonych w języku polskim. Bardzo ważnym efektem, jaki ma umiędzynarodowienie procesu kształcenia, a także wynika z naszego udziału w konsorcjum EPICUR, jest konieczność ujednoczenia standardów kształcenia akademickiego z obowiązującym w Europie. W tym celu przygotowujemy wniosek o potwierdzenie zgodności programu studiów na kierunku psychologia realizowanych na naszej Uczelni z kryteriami kształcenia EuroPsy (wymaganiami Europejskiego Certyfikatu Psychologa) i w najbliższym czasie planujemy jego złożenie.

¹¹⁷ <https://pracownicy.amu.edu.pl/kategorie/nauka-i-wspolpraca-miedzynarodowa/dzial-wspolpracy-z-zagranica/wydarzenia/szkolenia-nawa/szkolenie-academic-teaching-excellence-english-as-the-medium-of-instruction-ate-emi-dla-nauczycieli-akademickich>

¹¹⁸ <https://amu.edu.pl/pracownicy/sprawy-pracownicze/komunikaty-dla-pracownikow/wolne-miejsca-na-warsztaty-dydaktyczne-uam>

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

8.1. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów

Nad studentami i prawidłową realizacją programu kształcenia na kierunku psychologia czuwa zespół ściśle ze sobą współpracujących osób. Zgodnie z nowym ustrojem Uniwersytetu zadania te podzielone są na dwa podmioty Biuro Obsługi Studenta (BOS) i Biuro Obsługi Wydziału (BOW). Do zadań BOS należy bezpośrednia, bieżąca obsługa studentów. Zadania te realizują 2 osoby przez 6 dni w tygodniu. Wsparciem dla nich jest jedna osoba z BOW nadzorująca obieg dokumentów i odpowiedzialna za informowanie studentów. Do zadań BOW należy zabezpieczenie warunków realizacji zajęć, planowanie i projektowanie procesu kształcenia. Nad aspektem technicznym czuwa jedna osoba, jedna osoba zajmuje się kwestiami organizacyjnymi i jedna nadzoruje system informatyczny USOS. Nad całością prac zespołu czuwa dwóch pełnomocników (ds. studiów stacjonarnych i ds. studiów niestacjonarnych) i prodziekan ds. studenckich.

Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, kulturalnym, naukowym i zawodowym oraz w wejściu na rynek pracy ma charakter ogólnouczelniany i Instytutowy/Wydziałowy. Dzięki zróżnicowanej ofercie form zaangażowania student, oprócz kształcenia, może rozwijać swoje pasje i zainteresowania, które daleko wykraczają poza ofertę kształcenia. Na poziomie Uniwersytetu studenci kierunku psychologia, tak jak i innych kierunków prowadzonych przez Uniwersytet, mogą uczestniczyć w działaniach organizacji o różnych profilach aktywności. Osobom, które mają szczególne potrzeby związane z rozwojem społecznym dostępne są takie organizacje jak: AIESEC¹¹⁹, Erasmus Student Network¹²⁰, Europejskie Forum Studentów AEGEE-Poznań¹²¹, Niezależne Zrzeszenie Studentów¹²², Parlament Samorządu Studentów UAM¹²³, Stowarzyszenia Cognitis¹²⁴, Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych UAM „Ad Astra”¹²⁵. Dzięki zaangażowaniu w działania powyższych organizacji studenci mogą rozwijać przede wszystkim szeroko rozumiane kompetencje społeczne, ale i kształtować postawę obywatelską. Zdobyte doświadczenia nierzadko stają się podstawą kwalifikacji zawodowych. Osobom, które mają potrzeby związane z aktywnością sportową mogą zaspakajać je uczestnicząc w Akademickich sekcjach sportowych oraz Wyczynowych sekcjach sportowych. Aktywność sportowa studentów możliwa jest w następujących dyscyplinach: aerobik sportowy, badminton, jiu-jitsu, brydż sportowy, dart, bowling, pool bilard, squash, wioślarstwo, futsal, jeździectwo, judo, karate, koszykówka, lekkoatletyka, narciarstwo alpejskie, snowboard, piłka nożna, piłka ręczna, siatkówka, pływanie, wspinaczka sportowa, kolarstwo górskie, strzelectwo sportowe, szachy, szermierka, tenis ziemny, tenis stołowy, triathlon, trójbój siłowy, wyciskanie sztangi, unihokej. Więcej informacji znaleźć można na stronie internetowej Szkoły Wychowania Fizycznego i Sportu UAM¹²⁶. Studenci kierunku psychologia mają możliwość prowadzenia aktywności artystycznej m.in. poprzez uczestnictwo w sztuce chóralnej (Chór Kameralny, Chór Akademicki), w otwartych wykładach na temat sztuki lub w ramach dodatkowych studiów na kierunkach artystycznych¹²⁷.

Na poziomie Instytutu/Wydziału studenci zaangażowani społecznie uczestniczą w pracach Samorządu Studenckiego, PSSIAP, jako członkowie zasiadają w radach i zespołach Wydziałowych (Społecznej Radzie Pracodawców), łącząc potrzeby społeczne i rozwój w zakresie kompetencji edukatora działają

¹¹⁹ <http://aiesec.pl/poznan>

¹²⁰ <https://uam.esn.pl/pl>

¹²¹ <http://aegge.poznan.pl>

¹²² <http://nzs.org.pl>

¹²³ <http://samorzad.amu.edu.pl>

¹²⁴ <http://www.cognitis.pl>

¹²⁵ <https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami/zrzeszenie-studentowniepelnosprawnych-ad-astra>

¹²⁶ <http://swfis.amu.edu.pl/page.php?strona=Dla%20kandydata&podstrona=Sekcje%20sportowe>

¹²⁷ <https://amu.edu.pl/studenci/kultura>

w takich organizacjach jak¹²⁸ *AMUL, FMP, Ambasadorzy WPiK, Mitingi umiejętności społecznych, Po-Prostu*, natomiast ci, którzy mają potrzeby związane z rozwojem naukowym, uczestniczą w licznych na Wydziale Psychologii i Kognitywistyki kołach naukowych, angażują się w organizację konferencji, są nierzadko wykonawcami prac w ramach projektów badawczych prowadzonych przez pracowników WPiK. Ci ostatni mogą, po skończeniu studiów, podjąć dalszą naukę w ramach wcześniej Studium doktoranckiego, a od roku 2019 w ramach Szkoły Doktorskiej. Na Wydziale podejmowane są działania zmierzające do rozwoju kultury studenckiej. Pierwsza tego typu inicjatywa studencka została podjęta w ubiegłym roku. W ramach Wydziałowego projektu *Neony na Ogradach* studenci kierunku psychologia (głównie studenci specjalności *Animacja Społeczności Lokalnych*) stworzyli i z powodzeniem realizują do tej pory projekt *MUZG*. Wydział zachęca studentów do podejmowania kolejnych tego typu inicjatyw.

Studenckie inicjatywy wspierane są organizacyjnie i finansowo przez Wydział. Ze względu na wzrost w ostatnich latach ich liczby na Wydziale opracowano regulamin dofinansowywania¹²⁹ oraz wszczęto procedury zmierzające do koordynacji działań poszczególnych organizacji studenckich i absolwenckich.

8.2. Zakres i formy wspierania studentów w procesie uczenia się

W Instytucie Psychologii w 2017 roku zostały przeprowadzone badania dotyczące sposobów korzystania z pomocy w uczeniu się przez studentów¹³⁰. Sposoby wspierania studentów w procesie kształcenia precyzuje Regulamin Studiów UAM¹³¹. Pozwala on studentom ubiegać się o: indywidualną organizację studiów (§ 13 – 14), indywidualny tok studiów (§ 16), indywidualne studia międzydziedzinowe i indywidualne studia międzyobszarowe (§ 17), jednoczesną realizację 2 kolejnych lat (§ 15), urlop od zajęć (§ 42), powtarzanie zajęć (§ 34 - 36), przeniesienie przedmiotu (§ 26).

Indywidualna organizacja studiów (IOS) uprawnia studenta do zaliczania przedmiotów na warunkach i w terminach uzgodnionych indywidualnie z prowadzącymi zajęcia, w granicach danego roku akademickiego. Na kierunku psychologia obowiązuje 80% obecność na konwersatoriach i ćwiczeniach, co jest wpisane w sylabusach przedmiotów i o czym studenci są informowani na początku każdego semestru. Przy zgodzie na IOS każdy student ma opisywany jego zakres. W wyjątkowych przypadkach proziekan ds. studenckich Wydziału na prawo do zmniejszenia limitu obecności, ale nie bardziej niż do 50%.

W przypadku studentów, którzy ukończyli pierwszy rok studiów z bardzo dobrymi wynikami w nauce, Rada ds. kształcenia Szkoły Nauk Społecznych może zezwolić na indywidualny tok studiów. Określane są wtedy: treść indywidualnego programu kształcenia, który nie może prowadzić do obniżenia liczby pkt ECTS, efektów kształcenia wymaganych dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia oraz wyznacza opiekuna naukowego, którym może być profesor, albo doktor habilitowany.

Jednoczesna realizacja dwóch kolejnych lat studiów ułatwia szybsze ukończenie studiów dla tych osób, które zostały reaktywowane na dany rok studiów a po wyznaczeniu różnic programowych uzyskały możliwość uznania dotychczasowych efektów uczenia się. Studenci mogą realizować także przedmioty z kolejnego roku studiów i w ten sposób szybciej zakończyć dany ich etap.

Procedury dotyczące stosowania powyższych form wsparcia zostały opisane i są opublikowane na stronie Wydziału w Informatorze dla studenta w Zeszytcie 1 pt. Studia¹³².

¹²⁸ <http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/ip-w-dzialaniu/>

¹²⁹ <http://psychologia.amu.edu.pl/przewodnik-studenta-iii-aktywnosci-studentow/>

¹³⁰ Smykowski, Kleka (2018).

¹³¹ http://amu.edu.pl/studenci/przewodnik_studenta/regulamin-studiow

¹³² <http://psychologia.amu.edu.pl/przewodnik-studenta/>

Wydział Psychologii i Kognitywistyki ściśle współpracuje z Psychologicznym konsultantem ds. trudności w procesie studiowania¹³³. Na podstawie zaleceń formułowanych przez konsultanta wprowadzane są udogodnienia pozwalające studentom o specyficznych potrzebach edukacyjnych realizować program kształcenia w zindywidualizowany sposób. W tego typu przypadkach podejmowane są nieraz niekonwencjonalne rozwiązania.

8.3. Formy wsparcia

Studenci kierunku psychologia mają możliwość uczestniczenia w programach wymiany studentów: MOST¹³⁴ i ERASMUS+¹³⁵. Tego typu wsparcie adresowane jest przede wszystkim do studentów zdolnych. Procedury odnoszące się do powyższych form wsparcia zostały opisane i opublikowane na stronie Wydziału w Informatorze dla studenta w Zeszytcie 2 pt. *Mobilność*. Systematycznie wzrasta liczba studentów wyjeżdżających w ramach programu Erasmus+ (szerzej na ten temat w punkcie 7 raportu).

Studenci kierunku psychologia mają prawo wnioskowania o dofinansowanie opłat konferencyjnych. Regulamin dofinansowania znajduje się w Informatorze w Zeszytcie 3 pt. *Aktywność studentów* i regulaminy¹³⁶.

Studenci studiów niestacjonarnych mogą wnioskować o częściowy lub całkowity upust chesnego. Decyzję podejmuje Rektor UAM w oparciu o opinię wystawianą przez prodziekana ds. studenckich. Podstawą formułowanych opinii jest regulamin tego dotyczący¹³⁷.

8.4. System motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce

Regulamin studiów UAM pozwala studentom z bardzo dobrymi wynikami w nauce korzystać z Indywidualnego Toku Studiów oraz zmienić tryb nauki z niestacjonarnego na stacjonarny.

Studenci z najlepszymi wynikami mogą starać się o stypendium naukowe, stypendium Rektora UAM¹³⁸ i inne stypendia fundowane przez podmioty zewnętrzne, w których procedurze kwalifikacyjnej uczestniczy Uniwersytet, jakim jest np. Stypendium im Jana Kulczyka¹³⁹ działające już od 20 lat czy stypendia jednostek samorządowych, jak np. Stypendium Marszałka Województwa Wielkopolskiego lub Miasta Poznania.

UAM kieruje do studentów specjalne programy, które pozwalają na wszechstronny rozwój. Obecnie prowadzony jest program grantowy skierowany do studentów I i II roku Best Student Grant (III edycja), którego celem jest zachęcenie studentów do podjęcia badań naukowych już w początkowej fazie studiów.

Średnia z przebiegu studiów jest szczególnie ważąca dla końcowej oceny wpisywanej na dyplomie ukończenia studiów. Przyznaje się jej wagę aż 0.6, kiedy każdej z dwóch innych składowych czyli ocenie z pracy dyplomowej i ocenie z egzaminu przypisuje się wagę 0.2. Tym samym zachęca się studentów do systematycznej pracy. Studenci informowani są o znaczeniu średniej z ocen z przebiegu studiów już w trakcie inauguracji pierwszego roku studiów.

Wyróżniający się studenci uzyskują dodatkowe prawa do:

- publicznego wyróżnienia na absolutorium za bardzo dobre wyniki w nauce dyplomem i nagrodą,
- nagrody okolicznościowej (w ubiegłym roku z okazji 100-lecia poznańskiej psychologii),

¹³³ <https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami/Psychologiczny-konsultant-ds.-trudnosci-w-procesie-studowania>

¹³⁴ <http://most.amu.edu.pl>

¹³⁵ <http://erasmus.amu.edu.pl>

¹³⁶ <http://psychologia.amu.edu.pl/przewodnik-studenta-iii-aktywnosci-studentow/>

¹³⁷ <http://psychologia.amu.edu.pl/przewodnik-studenta-iii-aktywnosci-studentow/>

¹³⁸ https://usosweb.amu.edu.pl/Instrukcja_skladania_wniosku_o_stypendium_rektora.pdf

¹³⁹ <https://fuam.pl/pl/stypendia-im-jana-kulczyka/>

- publikacji w postaci artykułu w wydziałowym czasopiśmie napisanego w oparciu o swoją pracę magisterską,
- dofinansowania własnej aktywności np. wyjazdu na konferencję, publikacji w czasopiśmie, tłumaczenia.

8.5. Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej

Studenci Wydziału Psychologii i Kognitywistyki uprawnieni są do korzystania z wszelkich form wsparcia, na które składają się przede wszystkim: a) systemy stypendialne: stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, stypendium Rektora UAM w Poznaniu, zewnętrzne programy stypendialne (np. stypendium Santander, stypendium Marszałka Województwa Wielkopolskiego, stypendium im. dr. Jana Kulczyka dla studentów i doktorantów), stypendium socjalne, stypendia dla osób niepełnosprawnych, b) wsparcie lokalowe: zakwaterowanie w domach akademickich, c) zapomogi specjalne.

Informacje na temat poszczególnych form wsparcia publikowane są na stronie głównej UAM¹⁴⁰. Następnie informacje te przesyłane są do BOW i umieszczane na w zakładce Aktualności na stronie głównej Wydziału¹⁴¹.

Harmonogram stypendiów i główne zasady przyznawania stypendiów umieszczane są także – w formie wydruków – na tablicy informacyjnej wiszącej w BOS. Informacje, o których mowa, przesyłane są dalej przez Koordynatora ds. Pomocy Materialnej sekretariatom wszystkich Wydziałów i Instytutów.

Osobny system wsparcia dotyczy pomocy, z której korzystać mogą studenci z niepełnosprawnościami. W takich przypadkach zakres pomocy dotyczy m.in. korzystania ze specjalnych środków transportu (dowóz na zajęcia), pomocy asystenta osoby z niepełnosprawnościami czy wsparcia konsultantów i specjalistów zatrudnianych przez UAM. Wszystkie informacje znajdują się na stronie Wydziału¹⁴² i w ulotce¹⁴³.

8.6. Sposoby rozstrzygnięcia skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów

Procedury te na Wydziale Psychologii i Kognitywistyki są takie same jak te wcześniej działające na Wydziale Nauk Społecznych. Sposób reagowania w tego typu sytuacjach opisany jest w specjalnej instrukcji, która znajduje się na stronie Wydziału w zakładce Informator dla studentów Zeszyt 4 pt. *Instrukcje*¹⁴⁴.

Studenci informują prodziekana ds. studenckich o zauważonych nieprawidłowościach lub innych niepokojących sytuacjach (np. różnych typach zagrożeń lub o przypadkach nadużyć ze strony pracowników uczelni) na dwa sposoby. W przypadkach nagłych i wymagających natychmiastowej reakcji skargi takie kierowane są wprost do dziekanów (wcześniej dyrektorów), drogą mailową lub w trakcie dyżurów pracowniczych. W niektórych przypadkach studenci korzystają także z pośrednictwa Samorządu Wydziałowego i starostów lat. W tego typu przypadkach zgłoszenia mają przeważnie charakter grupowy.

Drugim kanałem przekazywania informacji dotyczących nieprawidłowości zauważonych przez studentów są semestralne ankiety studenckie. W przypadku pojawiania się stosownych zgłoszeń (w komentarzu do formularza ankiety z systemu USOS) prodziekan ds. studenckich prosi osoby, których to dotyczy, o wyjaśnienie okoliczności opisanych w dokumencie i podejmuje działania sprawdzające. W razie potwierdzenia się stawianych przez studentów zarzutów podejmowane są działania naprawcze.

¹⁴⁰ https://amu.edu.pl/studenci/przewodnik_studenta/pomoc-materialna-i-domystudenckie/swiadczenia-pomocy-socjalnej

¹⁴¹ <http://psychologia.amu.edu.pl/>

¹⁴² <http://psychologia.amu.edu.pl/dla-studenta/wsparcie-dla-studentow-z-niepelnosprawnościami/>

¹⁴³ https://amu.edu.pl/data/assets/pdf_file/0012/44301/Informator-dla-studentow-z-niepelnosprawnościami.pdf

¹⁴⁴ <http://psychologia.amu.edu.pl/przewodnik-studenta/>

Dodatkowo, w każdej sali wykładowej, na korytarzu oraz w Sekretariacie BOW wywieszane są w widocznych miejscach tabliczki informacyjne (informacja zawiera m.in. nr telefonu interwencyjnego) dotyczące sposobu postępowania w przypadku zauważenia potencjalnego niebezpieczeństwa.

Po każdym tego typu zdarzeniu sporządzana jest notatka służbowa.

Opisane wyżej procedury dotyczą również przypadków ewentualnej dyskryminacji studentów. Prodekan ds. studenckich, po potwierdzeniu się zarzutów stawianych przez studenta (zazwyczaj także, po spotkaniu ze stroną zgłaszającą zdarzenie), kieruje sprawę do rozpatrzenia przez Pełnomocnika Rektora UAM ds. Równego Traktowania¹⁴⁵ lub przez Pełnomocniczkę Rektora UAM ds. Osób z Niepełnosprawnościami¹⁴⁶.

Sytuacje konfliktowe mogą dotyczyć relacji interpersonalnych między: studentami, studentami a pracownikami, pracownikami, pracownikami lub studentami a osobami z zewnątrz.

Student lub pracownik zgłasza zdarzenie jednemu z dziekanów WPIK w postaci skargi. Dziekan zobowiązany jest do wyjaśnienia sprawy, sporządzenia raportu w formie notatki służbowej i, w razie konieczności, poinformowania o zdarzeniu w zależności od rodzaju zdarzenia: biuro Kanclerza lub biuro Rektora UAM).

W przypadku podejrzenia popełnienia plagiatu przez studenta pracownik zgłasza zdarzenie prodziekanowi ds. studenckich. Dziekan sporządza notatkę służbową, do której dołącza materiał dowodowy. Prodekan ds. studenckich podejmuje decyzję o dalszych krokach. W przypadku uznania pracy za powstałą w sposób nieuczciwy, ale nie noszącą znamion plagiatu przeprowadzana jest ze studentem przez dziekana ds. studenckich rozmowa dyscyplinująca. Praca uznana za powstałą w sposób nieuczciwy nie może być podstawą zaliczenia przedmiotu w związku z czym student otrzymuje z zaliczenia ocenę niedostateczną. Student zachowuje prawo do poprawki. W przypadku uznania pracy za plagiat dziekan ds. studenckich na podstawie dokumentacji dostarczonej przez pracownika formułuje wniosek do Prorektora ds. studenckich o wszczęcie procedury wyjaśniającej. Prorektor ds. studenckich podejmuje stosowne kroki.

8.7. Zakres, poziom i skuteczność systemu obsługi administracyjnej studentów

Obsługa administracyjna nowoutworzonego Wydziału Psychologii i Kognitywistyki składa się z dwóch komórek: Biura Obsługi Studenta i Biura Obsługi Wydziału. BOS zostało utworzone z pracowników dziekanatu nieistniejącego już Wydziału Nauk Społecznych, w skład którego wchodziły 4 Instytuty, między innymi Instytut Psychologii. BOS ma charakter międzywydziałowy. Do bezpośredniej obsługi kierunków prowadzonych przez Wydział Psychologii i Kognitywistyki zostały skierowane 3 osoby. Podobnie jak pozostali pracownicy BOS podlegają one Kierownikowi BOS. Zgodnie ze Statutem UAM zobowiązane są one do ścisłej współpracy z dziekanem Wydziału Psychologii i Kognitywistyki.

BOW został utworzony z pracowników sekretariatów byłego Instytutu Psychologii. Jednym z zadań BOW jest zapewnienie warunków kształcenia. To zadanie spoczywa na trzech pracownikach BOW. Pozostali realizują zadania niebezpośrednio związane z procesem kształcenia, ale mającym dla jego jakości fundamentalne znaczenie. Zadania te związane są z organizacją prac Wydziału, obsługą prowadzonych na Wydziale badań, wsparciem aktywności studentów, gromadzeniem i udostępnianiem zasobów służących prowadzeniu badań i kształceniu.

Kluczową kwestią nowo tworzącej się struktury jest współpraca i koordynacja działań między jego składowymi. Po krótkim okresie ustalania zakresów zadań i obowiązków system zaczął działać sprawnie. Sprawy studenckie załatwiane są na bieżąco. Współpraca BOW i BOS ze sobą i z prodziekanem ds. studenckich i pełnomocnikami ds. studiów stacjonarnych i niestacjonarnych układa się harmonijnie. Wraz

¹⁴⁵ <https://amu.edu.pl/studenci/pelnomocnik-ds.rownego-traktowania>

¹⁴⁶ <https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami>

z końcem pierwszego semestru pracy systemu obsługi studentów w nowej formule można się spodziewać pierwszych na jego temat opinii ze strony studentów i nauczycieli akademickich. Przygotowywana jest ankieta tego dotycząca. Zostanie przeprowadzona zaraz po skończeniu się sesji egzaminacyjnej. Kontakty ze studentami w czasie indywidualnych konsultacji z prodziekanem ds. studenckich pozwalają wywnioskować, że również studenci już całkiem dobrze odnajdują się w nowym ładzie administracyjnym.

Oprócz realnej obsługi administracyjnej studenci na UAM obsługiwani są przez systemy informatyczne USOS i APD (Archiwum Prac Dyplomowych UAM). W systemie USOS student znajduje się począwszy od procedury rekrutacji, a skończywszy na obronie pracy dyplomowej.

Obsługa studentów odbywa się za pomocą systemu USOS dostępnego z poziomu przeglądarki internetowej oraz w formie aplikacji na telefony (w ograniczonej funkcjonalności) z systemem Android¹⁴⁷. Przy pomocy systemu USOS: studenci dokonują rejestracji na przedmioty, które odbywają się w danym semestrze, a prowadzący zajęcia udostępniają materiały potrzebne do realizacji zajęć, informują studentów o odwołaniu zajęć i odrobieniu ich w innym terminie oraz wpisują oceny uzyskane przez studentów.

Rejestracja pracy dyplomowej odbywa się przez system APD¹⁴⁸. Przy pomocy APD następuje także sprawdzenie antyplagiatowe pracy dyplomowej oraz wpisanie przez promotora i recenzenta recenzji zarejestrowanej pracy; student przy pomocy systemu może także zapoznać się z treścią recenzji swojej pracy.

8.8. Współpraca z samorządem studentów i organizacjami studenckimi

Wydział Psychologii i Kognitywistyki współpracuje z Samorządem Studenckim oraz z Polskim Stowarzyszeniem Studentów i Absolwentów Psychologii oraz Stowarzyszeniem Studentów i Absolwentów Kognitywistyki w Poznaniu. Szczególnie ta współpraca jest widoczna przy realizacji procedur związanych z zapewnieniem jakości kształcenia na prowadzonych przez Wydział kierunkach, przy rozstrzygnięciu trudnych spraw związanych z tokiem studiowania przez poszczególnych studentów, rozwijaniu życia studenckiego, organizowaniu konferencji, imprez studenckich, przy promocji kierunków i Wydziału. Aktualnie w związku z powstaniem Wydziału Psychologii i Kognitywistyki i wyborem nowego składu Rady Samorządu Studentów WPiK¹⁴⁹. Na Wydziale trwają intensywne prace w celu ustalenia zasad konsultowania spraw studenckich i wdrażania rozwiązań. Szczególnie ważne są aktualnie rozmowy dotyczące wprowadzenia do programów studiów na wszystkich prowadzonych przez UAM kierunkach zajęć ogólnouczelnianych oraz wypracowanie procedur planowania zajęć w sytuacji wzrostu fakultatywności. Problem dotyczy przede wszystkim czwartego roku kierunku psychologia tryb stacjonarny.

Szczególnie współpraca ta była owocna w ubiegłym roku przy organizacji obchodów 100-lecia poznańskiej psychologii. Aktualnie trwają prace nad przygotowaniem cyklu imprez na Kampusie Ogrody, których celem jest zwiększenie poczucia identyfikacji studentów kierunków: psychologia i kognitywistyka z Kampusem i z Wydziałem.

8.9. Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia studentów

System wsparcia podlega ciągłemu monitorowaniu i dostosowywaniu do aktualnych i przewidywanych przyszłych potrzeb. Na Wydziale zaawansowane są prace nad wsparciem informacyjnym studentów. Tworzona jest nowa witryna internetowa Wydziału. Do konsultowania i testowania jej projektu zostali poproszeni zarówno pracownicy jak i studenci.

¹⁴⁷ <https://usosweb.amu.edu.pl>

¹⁴⁸ <https://apd.amu.edu.pl>

¹⁴⁹ <http://psychologia.amu.edu.pl/rada-samorzadu-studentow-wns/>

W bieżącym roku zostały wprowadzone nowe instrukcje dotyczące kluczowych kwestii związanych ze studiowaniem¹⁵⁰. Wdrażane są, jako dodatkowa, niepłatna usługa edukacyjna¹⁵¹, projekty *Mitingi umiejętności społecznych*, *Lifelong Learning* oraz *Tutoring akademicki* mające wspomóc studentów różnych lat zarówno w procesach adaptacji do sytuacji studiowania, jak i rozwijania swoich zainteresowań naukowych. Opracowany został regulamin dofinansowywania organizacji studenckich na Wydziale.

Jakość pracy administracji monitorowana jest dzięki corocznej ankietyzacji w ramach projektu Przyjazny dziekanat aktualnie BOS. Pracownicy Wydziału Psychologii i Kognitywistyki brali czynny udział w przygotowaniu raportu dotyczącego problemów osób z niepełnosprawnościami na UAM. Na jego podstawie wypracowywane są na UAM przez Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami stosowne procedury.

Pracownicy Wydziału uczestniczą w opracowaniu ankiety mającej posłużyć rozpoznaniu zjawiska przemocy seksualnej na terenie UAM i procedur przeciwdziałania i interweniowania.

¹⁵⁰ <http://psychologia.amu.edu.pl/przewodnik-studenta/>

¹⁵¹ <http://psychologia.amu.edu.pl/dla-studenta/dodatkowa-oferta-edukacyjna/>

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Proces udostępniania informacji dokonywany jest na kilku poziomach od centralnego przy pomocy Scentralizowanego Systemu Dostępu do Informacji Publicznej, aż do poziomu bezpośrednich kontaktów przy zaangażowaniu pracowników administracji wydziału. Zwracana jest szczególna uwaga na zgodność przekazywanych informacji na różnych poziomach.

Na poziomie UAM, zgodnie z wymogami prawnymi dotyczącymi instytucji publicznych, Uczelnia prowadzi Biuletyn Informacji Publicznej¹⁵² dostępne są tam wszystkie informacje na temat działalności naukowej i dydaktycznej Uczelni, w tym również regulacji wewnętrznych dotyczących trybów studiów oraz programów studiów. Tu umieszczane są informacje najważniejsze i zachowujące trwałość w długim okresie czasu. O ich zmianach użytkownicy strony są informowani na bieżąco. Dodatkowo Uniwersytet wydaje miesięcznik „Życie Uniwersyteckie”¹⁵³, w którym w ostatnich miesiącach nader często pojawiają się informacje dotyczące osiągnięć pracowników Wydziału Psychologii i Kognitywistyki.

Na poziomie Wydziału Psychologii i Kognitywistyki prowadzona jest strona domowa¹⁵⁴. Na niej umieszczane są informacje dotyczące wszystkich aspektów działalności realizowanej na Wydziale. Strona funkcjonuje na zasadzie analogicznej do strony UAM. Podzielona jest ze względu na grupy odbiorców: kandydatów na studia, studentów, doktorantów, pracowników wydziału. W każdej z zakładek udostępniane są najważniejsze informacje ze strony UAM lub umieszczany jest do nich link, oraz informacje dotyczące wybranej grupy odbiorców zainteresowanych konkretnymi informacjami dotyczącymi funkcjonowania wydziału. Na stronie umieszczone są te informacje, które zachowują swoją ważność w długiej perspektywie czasowej. O zmianach w informacjach umieszczanych na stronie użytkownicy informowani są przez zakładkę Aktualności. Tam też umieszczane są informacje, które mają czasowe znaczenie. Strona domowa WPiK jest najważniejszym i najbardziej aktualnym źródłem informacji. Strona jest aktualizowana na bieżąco. Korzysta z szeregu udogodnień dla użytkowników, w tym: podstron poświęconych wsparciu dla osób z niepełnosprawnościami, wsparciu dla studentów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz pomocy psychologicznej dla studentów, które zostały przygotowane pod kątem zgodności ze standardami WCG2.0.

Na poziomie Zakładu, Pracowni, Laboratorium, organizacji studenckiej prowadzone są strony domowe. Tam umieszczane są szczegółowe informacje dotyczące tych jednostek organizacyjnych i działań prowadzonych w ich ramach.

Wszyscy pracownicy administracyjni gotowi są do udzielania informacji bądź to bezpośrednio, bądź to telefonicznie. Nauczyciele akademicy za pomocą wiadomości na stronie Wydziału, wydziałowej gazety GIPS¹⁵⁵, bądź za pomocą maili informowani są przez dziekana o kluczowych kwestiach dotyczących funkcjonowania wydziału. Wielu nauczycieli akademickich wydziału uczestniczy w działaniach środowiskowych przez co udostępnia informacje o Uczelni i Wydziale. Podobnie działają studenci zaangażowani w program Ambasadorowie WPiK współpracujący z liceami, z których pochodzą kandydaci na kierunek psychologia i kognitywistyka, w program *AMUL*, *PoProstu*, *FMP* czy studenci działający w kołach naukowych poprzez swoje kontakty z szeroko pojętym środowiskiem.

Na poziomie wewnątrzuczelnianego systemu informatycznego USOS¹⁵⁶ wraz z dodatkowymi serwisami takimi jak Programmes for International Exchange¹⁵⁷, Archiwum Prac Dyplomowych¹⁵⁸ przekazywane są informacje dotyczące procesu studiowania adresowane do konkretnych studentów. Tam student

¹⁵² <https://bip.amu.edu.pl/studia-na-uam>

¹⁵³ <https://uniwersyteckie.pl/archiwum/zycie-uniwersyteckie-nr-11-2019>

¹⁵⁴ <http://psychologia.amu.edu.pl/>

¹⁵⁵ <http://psychologia.amu.edu.pl/4365-2/gazeta-instytutu-psychologii/>

¹⁵⁶ <http://usosweb.amu.edu.pl>

¹⁵⁷ <http://international.amu.edu.pl>

¹⁵⁸ <http://apd.amu.edu.pl>

otrzymuje informację o przebiegu swoich studiów, o zarządzeniach i decyzjach kluczowych dla studiowania przez niego na danym kierunku. Dodatkowymi źródłami informacji jest strona facebook¹⁵⁹ oraz pośrednictwo studentów i absolwentów działających w PSSiAP, w Radzie Samorządu Studentów WPiK, starostów lat.

¹⁵⁹ <https://www.facebook.com/UAM.psychologia/>

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

10.1. Polityka jakości

Program na kierunku psychologia podlegał gruntownej analizie i dostosowującym zmianom w roku akademickim 2009/10 w związku z wejściem w życie standardów KRK i podlega im od ubiegłego roku w związku z wejściem w życie standardów PRK. W ubiegłym roku do nowych standardów zostały dostosowane kierunkowe efekty uczenia się i sylabusy zajęć z bloku zajęć specjalizacyjnych. W tym roku akademickim zostały do nowych wzorów dostosowane wszystkie pozostałe zajęcia. W ostatnich latach miały miejsce również modyfikacje programu studiów na kierunku psychologia ze względu na wprowadzenie nowych przedmiotów *Technologia informacyjna*, *Ochrona własności intelektualnej* oraz wynikające z reform dotyczących przedmiotów *Wychowanie fizyczne* i *Język angielski*. Poza tym zmianom ulegała oferta zajęć fakultatywnych: wykładów i seminariów fakultatywnych, ścieżek i psychologii stosowanych, specjalności.

Obecnie, w związku z nowym Statutem UAM Uczelnia znajduje się w fazie przekształceń dotychczasowego systemu zapewniania i kontroli jakości kształcenia. Aktualny program studiów na kierunku psychologia kształtowany był w związku z realizowaną od 2010 roku do 2019 polityką zapewniania i kontroli jakości¹⁶⁰.

Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia (USZJK) na UAM został utworzony w 2010 r., aby m.in. wspomagać samorozwój i działania projakościowe poszczególnych wydziałów. Składają się na niego trzy rodzaje działań: ocena jakości kształcenia, zapewnienie jakości kształcenia, poprawa i doskonalenie jakości. Wszystkie trzy typy działań prowadzą do rozwijania tzw. kultury jakości.

Przyjęto następujące główne zasady:

- uwzględnienie autonomii wydziałów przy wprowadzaniu Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia;
- elastyczność systemu w celu zachowania różnorodności i jednocześnie spójności z misją uczelni;
- uwzględnienie pracowników, studentów, doktorantów, słuchaczy studiów podyplomowych, absolwentów oraz innych interesariuszy zewnętrznych w systemie;
- uznanie, że wewnętrzny USZJK jest drogowskazem do kultury jakości.

W ubiegłym roku wraz ze zmianami statutu UAM zmianom uległy zasady powoływania i funkcjonowania organów wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz regulacje dotyczące kompetencji i zakresu działania. Do roku 2019 działania jednostek wydziałowych odpowiedzialnych za jakość kształcenia koordynowało Biuro Rady ds. Jakości Kształcenia (BRJK) oraz Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia (USZJK)¹⁶¹. Zasady funkcjonujące na Uczelni doprecyzowywały regulacje (instrukcje, regulaminy i schematy) formułowane na poziomie wydziałowym i instytutowym.

Polityka jakości kształcenia prowadzona była na 3 poziomach: ogólnouniwersyteckim (USZJK), wydziałowym, poprzez działania WKJK (Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia), którą tworzyły komisje WZOJK (Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia) i WZZJK (Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia), oraz instytutowym, którego organem był Instytutowy Zespół ds. Zapewniania

¹⁶⁰ Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia (USZJK) został powołany na podstawie Uchwały nr 126/2010 Senatu UAM z dnia 25 stycznia 2010r. Szczegółowe zadania Rady ds. Jakości Kształcenia oraz wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia określone zostały w zarządzeniu nr 130/2009/2010 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 11 lutego 2010r. Procedury funkcjonowania USZJK określa zarządzenie nr 322/2011/2012 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 3 lutego 2012r. Zasady opracowywania, przeprowadzania oraz publikowania wyników badań kwestionariuszowych regulowane są zarządzeniem nr 323/2011/2012 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 3 lutego 2012r.

¹⁶¹ <https://brjk.amu.edu.pl/uszjk/uczelnianysystem-zarzadzania-jakosci-ksztalcenia>

Jakości Kształcenia. Do zadań Instytutowego Zespołu należało m.in. opracowywanie programów kształcenia, programów, sylabusów i planów studiów oraz nadzór nad wszystkimi elementami procesu dydaktycznego prowadzonego w Instytucie. Propozycje Zespołu podlegały opiniowaniu Samorządu Studentów i WZZOJK, w dalszym procesie były przedmiotem obrad i głosowania na Radzie Wydziału, by ostatecznie trafić pod obrady Senatu UAM.

Zgodnie ze nowym Statutem UAM (2019) system kształcenia na Uczelni opiera się na wytycznych określonych w § 73, § 123-133. Procesy zapewniania i ewaluacji jakości kształcenia określone zostały w Regulaminie Organizacyjnym UAM¹⁶² w § 59 dotyczącym Centrum Wsparcia Kształcenia. W ramach CWK wyodrębniona została Sekcja Ewaluacji Procesu Kształcenia. Do jej zadań należy:

- prowadzenie ogólnouniwersyteckich badań jakości kształcenia na studiach wyższych, w tym prowadzenie ankietyzacji, wywiadów fokusowych, organizacja warsztatów ewaluacyjnych;
- koordynacja badań jakości kształcenia na studiach wyższych w jednostkach organizacyjnych Uniwersytetu;
- prowadzenie badań jakości kształcenia na studiach podyplomowych oraz w innych formach kształcenia;
- promowanie dobrych praktyk w zakresie kształcenia;
- obsługa procesów akredytacyjnych; prowadzenie badań ankietowych wśród osób przedwcześnie przerywających studia;
- gromadzenie i przetwarzanie, we współpracy z Sekcją „Biuro Karier”, danych dotyczących monitoringu absolwentów i opinii pracodawców.

Zgodnie z nowym Statutem UAM na Uczelni zostały powołane Szkoły Dziedzinowe. W ich ramach powołano rady ds. kształcenia, a na wydziałach – rady programowe kierunków studiów. Kierunek psychologia podlega nadzorowi Rady ds. kształcenia Szkoły Nauk Społecznych. Na poziomie Wydziału została powołana Rada programowa kierunku studiów psychologia. W zakresie jej kompetencji leży sprawowanie nadzoru nad jakością kształcenia, zapewnianie i ocenianie jakości kształcenia, przygotowanie i modyfikacja programu kształcenia, proponowanie zasad rekrutacji oraz limitów przyjęć, przeprowadzanie okresowego przeglądu i weryfikacja programów kształcenia realizowanych w ramach kierunku studiów.

W procesie oceny jakości: programów studiów, polityki kadrowej, zabezpieczania warunków realizacji kształcenia, stosowanych procedur duże znaczenie mają opinie pracowników i studentów.

Od trzech lat w Instytucie, a obecnie na Wydziale, mają miejsce systematyczne spotkania dydaktyków dotyczące różnych aspektów procesu kształcenia. Wypracowane na nich rozwiązania wdrażane są do praktyki. W procesie ewaluacji zajęć wyrażane są opinie studentów. Ankietyzacja przeprowadzana jest za pośrednictwem systemu USOS. Ankieta dostarcza informacji ilościowych pozwalających ocenić stopień w jakim spełniane są określone kryteria i jakościowych, gdzie studenci mogą swobodnie wypowiedzieć się na tematy związane z procesem kształcenia. Wyniki ankiet stanowią istotny element polityki kadrowej poprzez wpływ na ocenę pracownika w ocenach okresowych oraz politykę Wydziału dotyczącą jakości kształcenia na kierunku psychologia. Źródłem informacji dla studentów są starości lat i przedstawiciele Rady Samorządu Studentów WPiK. Dzięki sprawnie działającemu systemowi kontaktowania się pełnomocników ds. studiów, prodziekana ds. studenckich i przedstawicieli studentów sprawy załatwiane są bezzwłocznie. W razie potrzeby podejmowane są działania interwencyjne.

W 2019 r. powołaliśmy na Wydziale pełnomocnika ds. kształcenia, do którego zadań należy inicjowanie działań projakościowych oraz podejmowanie inicjatyw zmierzających do wzbogacania istniejącej oferty programowej o dodatkowe działania edukacyjne, związane przede wszystkim z (a) umiędzynarodowieniem oferty dydaktycznej Wydziału oraz (b) poszerzeniem zasobów zajęć o charakterze warsztatowym.

¹⁶² https://bip.amu.edu.pl/data/assets/pdf_file/0024/75408/Regulamin-organizacyjny.pdf

W UAM w czerwcu 2019 roku odbyła się 10 edycja badania jakości kształcenia. Celem badania jest systematyczna diagnoza mocnych i słabych stron prowadzonej przez UAM dydaktyki. Na podstawie analizy wyników ankiet corocznie opracowywane są rekomendacje, a następnie podejmowane działania na rzecz doskonalenia jakości kształcenia¹⁶³.

10.2. Tryb procedowania zmian w programach studiów

Przed wprowadzeniem nowego statutu UAM modyfikacje programowe zgłaszane były IZZJK. Przed jego posiedzeniem członkowie zespołu zapoznawali się z propozycjami zmian, na spotkaniu były one dyskutowane, a następnie głosowane. Zaakceptowane w zespole zmiany opiniowane były przez Samorząd Studentów i WZZJK. Propozycje zmian programowych zaopiniowane pozytywnie były prezentowane na Radzie Instytutu, a potem poddawane pod dyskusję i głosowanie na Radzie Wydziału WNS. Zmiany w kierunkowych efektach kształcenia/uczenia się wymagały dodatkowo zatwierdzenia przez Senat UAM (po uprzednim zaopiniowaniu przez właściwą dla danej kadencji, senacką Radę ds. Kształcenia). W przypadku szczególnie istotnych zmian programowych, np. zmian efektów kształcenia/uczenia się, kompleksowych modyfikacji programów studiów (zmiana min. 30% modułów realizowanych w ramach danego kierunku lub specjalności), Dyrektor Instytutu mógł powołać specjalny zespół, którego zadaniem było opracowanie koncepcji zmian.

Od roku akademickiego 2019/20 procedowanie zmian w programach studiów rozpoczyna się złożeniem propozycji zmian Radzie programowej kierunku studiów. Po zatwierdzeniu Rady zmiana jest opiniowana przez Radę Samorządu Studentów WPIK, a następnie przedstawiana Radzie Dyscypliny. W kolejnym kroku projekt zmian trafia na Radę Kształcenia Szkoły Nauk Społecznych. Po uzyskaniu pozytywnej decyzji trafia do zaopiniowania do Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia, a następnie na obrady Senatu UAM. Aktualnie zasady tworzenia i modyfikowania programów określa stosowne zarządzenie Rektora UAM¹⁶⁴.

10.3. Wewnętrzny system nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem psychologia

Nadzór nad całością procesu kształcenia na kierunku psychologia z upoważnienia dziekana WPIK sprawuje prodziekan ds. studenckich. Współpracują z nim poszczególni pełnomocnicy. Dla zapewnienia jakości kształcenia na kierunku psychologia realizowanym w trybie stacjonarnym powołany jest pełnomocnik ds. studiów stacjonarnych, a w trybie niestacjonarnym pełnomocnik ds. studiów niestacjonarnych. Są oni odpowiedzialni za bieżące sprawy studenckie. W sprawach wymagających podejmowania decyzji zwracają się do prodziekana ds. studenckich. Wsparcie procesu kształcenia na kierunku psychologia zapewniają pełnomocnik ds. kształcenia, pełnomocnik ds. aktywności studenckiej, pełnomocnik ds. jakości prac dyplomowych, Wydziałowy koordynator ds. programu Erasmus+, pełnomocnik ds. e-learningu i ankietyzacji¹⁶⁵, przedstawiciel Wydziału ds. programu kształcenia na kierunkach zewnętrznych. Za bieżącą kontrolę stanu sal dydaktycznych i ich wyposażenie odpowiedzialny jest pracownik BOW.

Na Wydziale działa system hospitowania zajęć. Objęci są nim zarówno pracownicy jak i doktoranci. Za przeprowadzanie raz w semestrze hospitacji zajęć prowadzonych przez doktorantów odpowiedzialni są promotorzy. Hospitacje pracowników mają charakter interwencyjny. Podejmowane są przez, jeśli interwencja dotyczy konkretnego przedmiotu, kierownika przedmiotu, jeśli większej liczby przedmiotów przez bezpośredniego przełożonego lub prodziekana ds. studenckich. Podstawą hospitacji interwencyjnych są negatywne opinie studentów wyrażone w procesie ankietyzacji. Opinie dotyczące innych kwestii niż dotyczące konkretnego pracownika przekazywane są, jeżeli dotyczą przedmiotu, jego

¹⁶³ Wszystkie raporty znaleźć można pod adresem: <http://www.brjk.amu.edu.pl>.

¹⁶⁴ https://bip.amu.edu.pl/data/assets/pdf_file/0016/101194/383_2019_2020_Zarzadzenie-Rektora-w-sprawie-wytycznych-dotyczacych-zasad-tworzenia-programow-studiow.pdf

¹⁶⁵ Od tego roku akademickiego funkcja ta została zmieniona. Aktualnie jest to Pełnomocnik ds. statystycznych.

kierownikowi, w innych przypadkach stosownemu pełnomocnikowi lub prodziekanowi ds. studenckich, w zależności od specyfiki sprawy.

Monitoringiem objęte są również aktywności studentów. Na Wydziale działa system przeciwdziałania nieuczciwościom przy pisaniu prac zaliczeniowych i dyplomowych. Wszelkie przypadki podejrzeń nieuczciwości zgłaszane są prodziekanowi ds. studenckich. Ten podejmuje decyzję o dalszych krokach. W ostateczności sprawy kierowane są do Rzecznika dyscyplinarnego ds. studentów w celu rozpoznania sprawy. Prace dyplomowe podlegają procedurze antyplagiatowej. Promotor przed dopuszczeniem pracy do recenzowania musi uznać za niebudzący zastrzeżeń proces postępowania antyplagiatowego. Jeżeli wynik budzi wątpliwości, a mimo to promotor dopuszcza pracę do recenzowania, musi wyjaśnić na piśmie przyczyny zaistniałej sytuacji. W innym przypadku nie dopuszcza pracy do recenzowania. Taka sytuacja podlega na wniosek prodziekana ds. studenckich analizie przez Rzecznika dyscyplinarnego ds. studentów.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczególnych kryteriów oceny programowej.

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kadra badawczo-dydaktyczna o bardzo wysokich kompetencjach merytorycznych i umiejętnościach dydaktycznych, otwarta na rozwój. 2. Powiązana z pozycją akademicką UAM atrakcyjność kierunku studiów, rokrocznie przyciągającego licznych i bardzo dobrych kandydatów – a co za tym idzie, wysoce selektywny proces rekrutacji. 3. Duża grupa identyfikujących się z poznańską psychologią absolwentów, otwartych na współpracę dydaktyczną z Wydziałem. 4. Stabilność finansowa Wydziału. 5. Bardzo dobre relacje wewnątrz zespołu. 	<p>Słabe strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inercja Uniwersytetu jako dużej instytucji, utrudniająca szybkie reagowanie na zapotrzebowania ze strony świata pozaakademickiego. 2. Ograniczony zakres współpracy międzynarodowej, w szczególności w zakresie przyjmowania studentów obcojęzycznych. 3. Ograniczona baza lokalowa, w szczególności w zakresie infrastruktury badawczej (laboratoria), co utrudnia dostęp studentów do prowadzenia badań naukowych (przy wzrastającym zainteresowaniu). 4. Brak zainteresowania studentów systemami ewaluacji zajęć (niska zwrotność ankiet studenckich).
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Większy poziom samodzielności organizacyjnej i finansowej Wydziału w porównaniu z Instytutem w strukturze UAM (od 1.10.2019). 2. Wysoki poziom jeszcze niewykorzystanych zasobów ludzkich, zarówno w zakresie aktywności studentów, jak i ponadobowiązkowego zaangażowania kadry w działalność Wydziału. 3. Wzrastający poziom zaangażowania studentów w badania naukowe (m.in. dzięki uruchomieniu wydziałowych programów grantowych). 4. Otwartość zespołu nauczycieli akademickich WPiK na wymianę doświadczeń i wzajemne uczenie się. 	<p>Zagrożenia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niestabilność ram prawnych funkcjonowania systemu nauki i szkolnictwa wyższego. 2. Wyraźna luka pokoleniowa w zespole WPiK. 3. Ograniczony – w nowym systemie – dostęp do studiów doktoranckich (niewielka liczba stypendiów przypadająca na psychologię w ramach Szkoły Doktorskiej UAM). 4. Obciążenie nauczycieli akademickich zadaniami o charakterze administracyjnym, przy zachowaniu podstawowego znaczenia ewaluacji działalności badawczej i dydaktycznej w ocenie okresowej pracowników.

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

....., dnia

(miejsowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	ND				
II stopnia					
jednolite studia magisterskie	I	257	127	239	184
	II	203	155	124	117
	III	150	174	108	106
	IV	152	170	83	93
	V	150	175	95	123
Razem:		912	801	649	623

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	ND				
II stopnia					
jednolite studia magisterskie	2016/17	187	80	184	53
	2017/18	200	115	243	75
	2018/19	202	123 ¹⁶⁶	268	83 ¹⁶⁷
Razem:		589	318	695	211

¹⁶⁶ W roku akademickim 2019/20 mamy już 52 kolejnych absolwentów trybu stacjonarnego. Są to osoby reaktywowane w 2019/20 jedynie na czas obrony, a więc te, które skończyły studia w poprzednim roku akademickim i nie podeszły do egzaminu dyplomowego.

¹⁶⁷ W roku akademickim 2019/20 mamy już 47 kolejnych absolwentów trybu niestacjonarnego. Są to osoby reaktywowane w 2019/20 jedynie na czas obrony, a więc te, które skończyły studia w poprzednim roku akademickim i nie podeszły do egzaminu dyplomowego.

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin	
	Tryb stacjonarny	Tryb niestacjonarny
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	10 semestrów 300 ECTS	10 semestrów 300 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć	2745	1865
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	297	297
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	283	286
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	ND	
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	145	137
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60	0
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:		
1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./ 2745/45	
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./ 1865/45	

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów

Tryb stacjonarny

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne	Liczba punktów ECTS
Wprowadzenie do psychologii i historii myśli psychologicznej	W/K	60	12
Metodologia badań psychologicznych i statystyka cz. I i cz. II	W/K	60	8
	W/K	60	6
Emocje i motywacja	W/K/Ć	90	8
Psychologia społeczna cz. I i cz. II	W/K	60	7
	W/K	60	6
Procesy poznawcze	W/K/Ć	90	8
Psychologia rozwoju człowieka w cyklu życia	W/K/Ć	90	8
Osobowość	W/K/Ć	90	7
Psychologia różnic indywidualnych	W/K	60	7
Psychopatologia	W/Ć	50	7
Diagnoza psychologiczna: podstawowe kompetencje	W/K/Ć	110	8
Psychometria	W/K	60	6
Podstawy pomocy psychologicznej	W/Ć/Ć	30	6
		30	1
		30	1
Zdrowie publiczne	W/Ć	60	4
3 X Psychologia stosowana: Wprowadzenie	W/Ć	60	6
	W/Ć	60	6
	W/Ć	60	6
Psychologia stosowana: Ścieżka	W/K/Ć	80	9
Praca empiryczna	K	30	3
2 x Psychologia stosowana	W/K/Ć/Ć	120	10
	W/K/Ć/Ć	120	10
3 x Wykład fakultatywny	W	30	5
	W	30	5
	W	30	5
Seminarium magisterskie cz. I – cz. IV	S	30	5
	S	30	6
	S	30	7
	S	30	20
2 x Psychologia stosowana – Specjalność cz. I	W/K/Ć	90	8
	W/K/Ć	90	8
Seminarium fakultatywne	S	30	3
2 x Psychologia stosowana – Specjalność cz. II	W/K/Ć	90	9
	W/K/Ć	90	9

Psychologia stosowana - Specjalność: Ćwiczenia terenowe	Ć	50	5
Etyka zawodu psychologa	W	30	5
Razem:		2300	260

Tryb niestacjonarny

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	łącna liczna godzin zajęć niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Wprowadzenie do psychologii i historii myśli psychologicznej	W/K	60	12
Emocje i motywacja	W/K	60	8
Metodologia badań psychologicznych i statystyka cz. I i cz. II	W/K	60	7
	W/K	60	10
Osobowość	W/K	60	8
Psychologia społeczna	W/K	60	8
Biologiczne podstawy zachowań	W	45	7
Różnice indywidualne	W/K	60	10
Procesy poznawcze	W/K	60	10
Filozofia z elementami logiki	K	15	3 ¹⁶⁸
Psychologia rozwoju człowieka w cyklu życia	W/K	60	10
Psychopatologia	W/Ć	50	8
4 x Psychologia stosowana: Wprowadzenie	W	20	5
	W	20	5
	W	20	5
	W	20	5
Diagnoza psychologiczna: podstawowe kompetencje	W/K/Ć	110	15
Psychometria: konstrukcja narzędzi badawczych	W/K	30	5
Podstawy pomocy psychologicznej	W/Ć/Ć/Ć	80	10
4 X Wykład fakultatywny	W	30	5
	W	30	5
	W	30	5
	W	30	5
Seminarium fakultatywne	S	30	5

¹⁶⁸ Stosowna liczba punktów ECTS została wydzielona z łącznej liczby punktów dla przedmiotu na podstawie analizy nakładu pracy studenta.

Seminarium magisterskie cz. I – cz. IV	S	30	5
	S	30	5
	S	30	5
	S	30	20
Psychologia stosowana: Specjalność cz. I i cz. II	W/K/Ć	120	20
	W/K/Ć	120	20
2 x Psychologia stosowana – Ścieżka	W/K	60	11
	W/K	60	11
Etyka zawodu psychologa	W	30	5
Ćwiczenia terenowe w ramach jednej ścieżki	Ć	20	3
Razem:		1630	281

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich/ Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela – NIE DOTYCZY.

Tabela 6. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich / Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela – NIE DOTYCZY.

Tabela 7. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych

Nazwa programu/ zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Advanced seminar: Perception	seminarium	2020/SL	stacjonarne	angielski	bd
Behavioral & Cognitive Neuroscience	wykład	2020/SL	stacjonarne	angielski	bd
Psychology of intimate and close relationships	wykład	2020/SL	stacjonarne	angielski	bd
Developmental assessment – a cultural-historical view	wykład	2020/SL	stacjonarne	angielski	bd
Advanced seminar: Organizational research methods	seminarium	2019/SZ	stacjonarne	angielski	- (5)
Advanced seminar: Reasoning	seminarium	2019/SZ	stacjonarne	angielski	- (1)
Advances in Neuroscience	wykład	2019/SZ	stacjonarne	angielski	21 (3)
Child abuse and neglect in social and psychological perspective	wykład	2019/SZ	stacjonarne	angielski	- (12)

Logic and Cognition	wykład	2019/SZ	stacjonarne	angielski	16 (1)
Psychosexual development through life: interpersonal and social aspects	wykład	2019/SZ	stacjonarne	angielski	- (22)
Sexual offending in psychological perspective	seminarium	2019/SZ	stacjonarne	angielski	- (1)

Załącznik nr 3. Przykładowe osiągnięcia z ostatnich 5 lat, związane z działalnością dydaktyczną

Nagrody i wyróżnienia

- W 2017 r. Rektor UAM ustanowił nagrodę *Praeceptor Laureatus*. Jest to wyróżnienie dla najlepszego dydaktyka roku z każdego wydziału UAM. Laureaci wyłaniani są przez studentów w głosowaniu internetowym spośród pracowników, którzy zostali nominowani na podstawie najwyższych ocen uzyskanych w ankietach studenckich w minionym roku akademickim. We wszystkich trzech dotychczasowych edycjach laureatami z ówczesnego Wydziału Nauk Społecznych zostawali dydaktycy z Instytutu Psychologii: dr Joanna Urbańska (2017), dr Bartosz Michałowski (2018), dr Dariusz Drązkowski (2019).
- W 2019 r. wybitna psycholog kliniczna prof. Helena Sęk została nagrodzona Medalem *Palmae Universitatis Studiorum Posnaniensis* za zasługi dla Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.
- W roku 2019 studentka psychologii p. Klaudia Rodziejczak uhonorowana została nagrodą Studencki Laur. Ustanowiony w 2014 r. Studencki Laur jest wyróżnieniem nadawanym corocznie, co najwyżej dwójce studentów UAM, jako wyraz uznania za wysokie wyniki w nauce oraz za aktywność badawczą i osiągnięcia naukowe.
- W 2019 r. student Jerzy Kaźmierczyk został laureatem XXI edycji konkursu na najlepsze prace magisterskie i doktorskie w dziedzinie problemów pracy i polityki społecznej, organizowany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, za pracę magisterską pt. „Szkolenia jako narzędzia kreowania lojalności pracownika. Analiza porównawcza na przykładzie polskich i rosyjskich banków” (promotor: prof. UAM dr hab. Teresa Chirkowska-Smolak).
- W 2018 r. prof. Jerzy Brzeziński uhonorowany został tytułem doktora honoris causa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (w 2010 r. prof. Brzeziński otrzymał doktoraty honorowe Uniwersytetów: Gdańskiego i Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), a w 2015 r. tytuł Profesora Honorowego Uniwersytetu Śląskiego.
- W 2018 r. dr Dariusz Drązkowski i dr Filip Szumski znaleźli się w gronie 180 wybitnych młodych naukowców prowadzących wysokiej jakości badania oraz cieszących się imponującym dorobkiem naukowym i otrzymali stypendia naukowe Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
- W 2018 roku Instytut Psychologii UAM znalazł się wśród 21 jednostek z 14 krajów, które biorą udział w sieci badawczej, finansowanej w ramach akcji COST „European network for argumentation and public policy analysis”¹⁶⁹. Członkiem komitetu zarządzającego akcji został prof. UAM dr hab. Mariusz Urbański, zastępcą prof. UAM dr hab. Paweł Łupkowski.
- W 2018 r. prof. Jerzy Brzeziński został laureatem nagrody specjalnej Teofrasta „Superstar” przyznawanej za wybitny wkład w rozwój psychologii przez miesięcznik psychologiczny „Charaktery”.
- W roku 2017 praca magisterska Zuzanny Bazydło pt. „Relacja lekarz-pacjent a radzenie sobie u chorych na stwardnienie rozsiane” została uznana za najlepszą pracę dyplomową obejmującą tematykę SM w konkursie ogłoszonym przez Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego (promotor: prof. UAM dr hab. Michał Ziarko).
- Dr Karolina Appelt i dr Sławomir Jabłoński zostali wyróżnieni w pierwszej edycji Konkursu o Nagrodę im. prof. Romana Czerneckiego w kategorii „artykuł naukowy” za pracę pt.: „Miejsce kompetencji społeczno-emocjonalnych w edukacji wczesnoszkolnej”, opublikowaną w 2017 roku w Psychologii Wychowawczej (nr 53(11), s. 64–82; DOI:10.5604/01.3001.0010.5505). Konkurs zorganizowała Edukacyjna Fundacja im. prof. Romana Czerneckiego EFC z siedzibą w Warszawie.

¹⁶⁹ http://www.cost.eu/COST_Actions/ca/CA17132?

- W 2014 r. prof. Andrzej Wiśniewski wyróżniony został nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za całokształt dorobku, obejmujący m.in. wybitną aktywność dydaktyczną. W roku 2019 prof. Wiśniewski otrzymał „polskiego Nobla” - nagrodę Fundacji na rzecz Nauki Polskiej.
- W 2015 r. student Michał Misiak uzyskał Diamentowy Grant MNiSW „Poznawcze i afektywne reakcje na niemoralne sukcesy - integracja teorii fundamentów moralnych z teorią kapitalizacji. Badania laboratoryjne w nurcie psychofizjologii społecznej” (2015-2019, opiekun prof. UAM dr hab. Łukasz Kaczmarek).
- W latach 2015-2019 pracownicy ówczesnego Instytutu Psychologii otrzymali następujące nagrody Rektora UAM: za działalność naukową 13 osób, za działalność dydaktyczną 9 osób, za działalność organizacyjną 5 osób.

Awanse naukowe

W ciągu ostatnich 5 lat wśród kadry Wydziału odnotowaliśmy następujące awanse naukowe:

- 1 osoba uzyskała tytuł profesora;
- 15 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego;
- 17 osób uzyskało tytuł doktora.

Książki i podręczniki

- W roku 2019 w wydawnictwie Scholar ukazał się ósmy dodruk czwartego wydania podręcznika „Testy psychologiczne. Teoria i praktyka” autorstwa prof. Elżbiety Hornowskiej, powszechnie wykorzystywanego w dydaktyce psychologii wprowadzenia w problematykę pomiaru psychologicznego.
- W roku 2017 Wydawnictwo Naukowe PWN otrzymało Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za podręcznik „Psychologia kliniczna” pod redakcją prof. Lidii Cierpiątkowskiej i prof. Heleny Sęk. Nagrody w Konkursie na Najlepszą Książkę Akademicką w Roku 2017 przyznano w ramach 21. Poznańskich Targów Książki Naukowej i Popularnonaukowej.
- W roku 2017 prof. UAM dr hab. Paweł Łupkowski otrzymał Nagrodę im. Łukasiewicza, przyznaną przez Polskie Towarzystwo Logiki i Filozofii Nauki, za książkę „Logic of Questions in the Wild. Inferential Erotetic Logic in Information Seeking Dialogue Modelling” (College Publications, Londyn, 2016).
- W roku 2016 prof. UAM dr hab. Łukasz Kaczmarek otrzymał nagrodę za najlepszą książkę naukową w konkursie POZYTYW 2016 organizowanym przez Polskie Towarzystwo Psychologii Pozytywnej: „Pozytywne interwencje psychologiczne. Dobrostan a zachowania intencjonalne” (Wyd. Zys i S-ka, 2016).
- W roku 2016 ukazał się podręcznik pod redakcją prof. L. Cierpiątkowskiej i dr D. Górskiej „Mentalizacja z perspektywy rozwojowej i klinicznej” (WN UAM).

Szkoły letnie organizowane przez pracowników WPIK

W 2019 roku rozpoczęliśmy realizację programu organizacji szkół letnich, adresowanych przede wszystkim do studentów psychologii. Do tej pory odbyły się:

- Letnia Szkoła Psychologii Pracy, Organizacji i Zarządzania „Jestem w pracy”¹⁷⁰, w dniach 16-20 września 2019 w Kolesinie k. Zielonej Góry, zorganizowana przez Instytut Psychologii UAM w Poznaniu oraz

¹⁷⁰ <http://letniaszkolappoiz.amu.edu.pl/>

Instytut Psychologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, pod patronatem Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Organizacji;

- Letnia Szkoła Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Społecznej¹⁷¹, w dniach 18-19 września 2019 w Poznaniu, towarzysząca XVI Zjazdowi PPS w Poznaniu.

Na rok 2020 planowane są:

- druga edycja Letniej Szkoła Psychologii Pracy, Organizacji i Zarządzania (wrzesień 2020);

- Szkoła letnia towarzysząca VIII Konferencji Narracyjnej „Narracje w psychologii – przedmiot, proces, metoda”¹⁷² (wrzesień 2020).

Popularyzacja psychologii

Wydział Psychologii i Kognitywistyki (a wcześniej Instytut Psychologii), korzystając z własnych zasobów, prowadzi kilka programów edukacyjnych popularyzujących psychologię w otoczeniu społeczno-gospodarczym. Należą do nich w szczególności:

- Aktywny Mały Uniwersytet Latający AMUL;

- Ambasadorowie psychologii;

- *Mitingi umiejętności społecznych.*

Programy te zostały omówione w kryterium 8.

Konferencje

Na Wydziale organizowane są liczne konferencje o charakterze zarówno naukowym jak i naukowo-dydaktycznym. Do najważniejszych należą:

- cykliczna Krajowa Konferencja Psychologii Klinicznej (czwarta edycja, pod hasłem „Psychologia kliniczna w teorii i praktyce oddziaływań psychologicznych”, planowana jest na listopad 2020 r.)¹⁷³

- cykliczna Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Szkoleniowa „Seksuolog w praktyce kształcenia ustawicznego” (trzecia edycja miała miejsce w kwietniu 2019 r.)¹⁷⁴

- XVI Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Społecznej (wrzesień 2019 r.)¹⁷⁵

- cykliczna multikonferencja Poznań Reasoning Week (trzecia edycja miała miejsce we wrześniu 2018 r.)¹⁷⁶

- cykliczna ogólnopolska konferencja Psychologii Pracy i Organizacji (trzecia edycja odbyła się we wrześniu 2019 r.)

- Logic Colloquium 2020 – doroczne europejskie spotkanie Association for Symbolic Logic¹⁷⁷

¹⁷¹ <http://zjazdpsps.amu.edu.pl/szkola-letnia/>

¹⁷² <http://qmmclab-konferencja2020.home.amu.edu.pl/szkola-letnia-16-17-09/>

¹⁷³ <https://psychologia.amu.edu.pl/2019/12/06/iv-krajowa-konferencja-psychologii-klinicznej-psychologia-kliniczna-w-teorii-i-praktyce-oddziaływan-psychologicznych/>

¹⁷⁴ http://seksuologia.amu.edu.pl/?page_id=2024

¹⁷⁵ <http://zjazdpsps.amu.edu.pl/>

¹⁷⁶ <https://poznanreasoningweek.wordpress.com/>

¹⁷⁷ <https://lc2020.pl/>

- cykliczna Ogólnopolska Konferencja Kół Nauk Psychologicznych „Psychozjum” (trzecia edycja odbędzie się w maju 2020 r.)¹⁷⁸
- Poznańskie Forum Psychologiczne (organizowane od 2008 r.)
- studencko-doktorancka konferencja Poznańskie Forum Kognitywistyczne (15 edycja odbędzie się w maju 2020 r.)
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Rozmiar w Umyśle” (szósta edycja odbędzie się w maju 2020 r.)¹⁷⁹

Zasoby udostępniane studentom

Udostępniane studentom zasoby (lektorium – prace dyplomowe i testy psychologiczne, licencjonowane oprogramowanie statystyczne IBM SPSS Statistics, IBM SPSS AMOS, zasoby EBSCO – APA PsychArticles i APA PsychInfo oraz EBSCOhost eBook Collection) opisane zostały w kryterium 5.

¹⁷⁸ <https://psychozjum.weebly.com/>

¹⁷⁹ <https://rozmiarwumysle.wordpress.com/>